

۱۰۶۵۴-۵

۱۸۲۲۸

کتابخانه مجلس شورای ملی

کتاب: سيرة في عهد بعض السلا

مؤلف: شیخ حسن جدیری الفارسی

شماره ثبت کتاب

۱۷۰۹۳

۱۳۸۹

نسخه خطی شماره ۱۳۸۹

۵۵ - ۵۴
۱۳۸۹

بازدید شد
۱۳۸۵

کتابخانه مجلس شورای ملی
۱۳۸۹۰

1

8A

بسم الله الرحمن الرحيم
 فهرست نامهای بعضی زندانیان و بزرگان و بعضی زندانیان دیگر که در کد
 بطریق طبع خود معرفی گشته اند

حضرت مهدی علیه السلام که بعضی قتل گشته و الا شاید نام آن بزرگوار
 در این کتاب باشد

۱	حضرت خدیجه علیها السلام	۱۳	نالی
۲	حضرت اسد	۱۳	جفا
۳	سیده نفیسه	۱۴	قره لطفه
۴	شاه جهان ملکه بویال	۱۴	قیم
۴	رباب	۱۵	مختنه
۵	زیب الدین و دخترش	۱۵	طاطی
۶	عائیه بلجادی	۱۶	هند
۶	مهد علیا	۱۸	زهره
۷	سوده	۱۹	لیلیا خلیفه
۹	عائیه سمرقندی	۲۲	سلاسه
۹	فاخره	۲۲	حیات
۱۰	عطفت	۲۲	جان
۱۰	حاکمه	۲۳	امیه
۱۱	لادن خوان و امیر کران	۲۳	مطرب
۱۲	قتیلہ	۲۴	امیر علی
۱۲	عطفت	۲۴	افغانی
۱۲	چکاره	۲۵	ربا

فهرست
 امیر حکیم

ولاده اندک
 ولاده اندک

۲۰	مکتی
۲۵	مکتی
۳۳	مکتی
۳۶	مکتی
۴۱	مکتی
۴۲	مکتی
۴۳	مکتی
۴۴	مکتی
۴۵	مکتی
۴۸	مکتی
۴۹	مکتی
۴۹	مکتی
۵۰	مکتی

لغات

را اعم عدد

۵۲	نالی
۵۳	امیر حکیم
۵۳	جان شاد
۵۴	اگرایی
۵۴	جان اراکیم
۵۵	راغب
۵۵	حبیب
۵۶	کندی
۵۷	پدی
۵۷	زینب
۵۸	یاسین
۵۹	حفصه اندک
۵۹	حفصه اندک
۶۰	بچه پروی

۷۳	افا حکیم بردی	۶۱	لقیه
۷۴	عجزه	۶۱	بیم دهری
۷۵	ارزو	۶۲	نزه
۷۵	زنی که در شام	۶۲	نیمه
۷۶	افا حکیم خربانه	۶۲	امام المصطفی
۷۶	خربانه	۶۲	محبوب
۷۷	در شیه	۶۴	قبیه
۷۷	اوابیه	۶۵	نور جان بگم
۷۸	ستاره بانو	۶۵	ماریه
۷۹	شماره	۶۶	فخری
۷۹	صدقه دهری	۶۶	عبید طنبیه
۸۰	کلیده دهری	۶۸	دش دختون
۸۰	لیلی عاصیه	۶۸	خفا و
۸۱	عصمتی	۶۹	حیات
۸۱	ترکان	۶۹	عائیه خرم باوند
۸۲	بنیسه دهری	۶۹	حاجی
۸۳	قافیه	۶۹	ثریا
۸۴	عفیه	۷۲	افاد
۸۵	حجابی	۷۲	امنه یا اسیمه
۸۵	دهری		

۱۰۶	عوب	۸۶	صنعتی
۱۰۸	عفت	۸۶	حمده اندیشه
۱۱۰	نزد و نه	۸۷	حمده و نه
۱۱۱	اخر استین	۸۸	ذلفاد
۱۱۲	ام العلاء	۸۸	گلبدن دهری
۱۱۳	میون	۸۹	سعد و نه
۱۱۴	ام الکرام	۸۹	دانه و نه
۱۱۵	عده	۹۰	حانه
۱۱۶	معه	۹۱	ناله
۱۱۷	نایه	۹۲	دنب اندیشه
۱۱۹	بند اندیشه	۹۳	دانه
۱۲۰	مراد	۹۳	دهری
۱۲۱	عائیه نصرین	۹۳	ام حکیم فارسیه
۱۲۲	بند دهری	۹۴	دانه
۱۲۴	ام الهی	۹۵	رایه
۱۲۵	عقلیه	۹۵	ناله
۱۲۸	عده اندیشه	۹۷	دیکه
۱۲۹	دنه	۱۰۱	عده

۱۴۹	دختران تمام بنزده	۱۲۹	اعمال و نیر سینه
۱۵۱	زن که از حیدر و حسین برود	۱۳۰	قره
۱۵۲	بسیج	۱۳۱	غشایه
۱۵۵	بان	۱۳۲	نقشه زید حوراء
۱۵۵	بزل	۱۳۲	غشایه المنی
۱۵۷	کایه کنیز کان فضی بنج	۱۳۵	حمیده
۱۵۹	بلی عاریه	۱۳۶	سرم
۱۶۰	ستوره	۱۳۷	بشینه
۱۶۱	زاشری	۱۳۸	عاشیه اندیشه
۱۶۲	زبیده عجبیه	۱۳۹	خاکه حجابیه
۱۶۳	زبیده قاجاریه	۱۴۱	نژدین
۱۶۴	زده	۱۴۲	قشیر ابان
۱۶۷	زیبایه	۱۴۳	شلبیه
۱۶۸	زینب طریه	۱۴۴	اخریه
۱۷۱	زینب اخروام	۱۴۵	بکره حسن طره
۱۷۲	زبور	۱۴۶	اسماء
۱۷۳	سعدی	۱۴۷	غان
۱۷۴	سلطان	۱۴۸	قصه طریقه از دانه

۱۷۵	شکن
۱۷۶	شکن
۱۷۷	شکنی قرطبی
۱۷۸	شکنی یاقوتیه
۱۷۹	شادن
۱۸۱	شعائین
۱۸۲	شعب
۱۸۳	شیشه
۱۸۳	صاحب
۱۸۴	صفیه
۱۸۵	صفیه یاسه
۱۸۸	ضباعه
۱۸۹	تاج الدن
۱۹۲	طرقه
۱۹۲	طیبه
۱۹۳	طیبه لبریه
۱۹۴	عاشیه دختر

۱۹۶	عاشیه دختر عبد الله
۱۹۹	عاشیه عیسی
۲۰۳	عاشیه دختر شهید
۲۰۴	عاشیه اسمیه
۲۰۶	عشایه
۲۰۷	عصمت
۲۰۸	عصمت یکم
۲۰۹	عصمتی
۲۱۰	عفاف
۲۱۱	عفت قاجاریه
۲۱۲	عمره
۲۱۳	عمر خجسته
۲۱۵	عمره
۲۱۴	غانه
۲۱۷	فارسه
۲۱۸	ام حکیم
۲۱۹	بیاضه

چنین گوید حسن جان بنی امیه در خانه ابوالفرج اموی و دیگر کتب نسبت به
 حضرت سکینه خاتون میزنید و رادیش را از برین بخارنا صبی و دیگر از
 سیه انداخته دروغ است و بنی امیه و بنی عباس محض صابون و شمشیر و کارد
 آرا جویی برای خانه آن و است محمد بن از فاسب نگاشته باشند حضرت
 و اما از او در سینه بعضی کتب مردم بآل عباس و در هر یک از این کتب
 و له این دو شعر را احتمال سیه ام در سر سیه سوره شان مصعب و در ده بایسته

خط سب بنی امیه لعنهم الله
 فان تقتلوه تقتلوا الماجد الذی یری الموت الا بالسیوف حراما
 و فیک ما خاض الحسین منیة الی القوم حتی اوردوه حماما

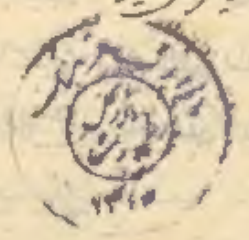
شمة فی اشعار بعض النساء المحبة فی
والنثر والخطابة والبلاغه

اگر چه نام مبارک حضرت صدیقه طهره علیها سلام الله را جزو آن کائنات
کمال بی ادبی است ^{چون بشارت با علم پاک} این روایت ترمذی حضرت خاتم المرسلین
بان معصوم مظلوم و در غایت درجه داشت و از نعمت بشارت که در اذکت زنم که بیده
حضرت رسول بان بزرگوار شد و روایت می نماید نوشته شد

ما ذا علی من شتم توبه احمد
ان لایثم مدی التمان طوالیا
صبت علی مصائب لوانها
صبت علی الایام صرن لیا لیا
نیمه نام مقدس عصمت کبری در این مجموعه مذکور می شود و حضرتش محمد ته و صاحب
صحیفه که در آن علم اولین و آخرین درج است می باشد

و از این دو شعر جا شور تر این سه بیت گفتار از بزرگوار است در را در نام دارد و صاحب
بشیران حضرت در چند روز سخت تر از شب تا که به اهل بیت اهل رگوست
قد كنت ذات حيلة ما عشت لي امشي البراء وكنت انت حامي
قد كنت لي جبلا الوذيلة
فاليوم اخضع للعقد واثقي منه وادفع ظالمي بالواج
و بعضی بجا است یا غفر من انصار الباطل نام دیگر است در آن

این اشعار منسوب است بحضرت خدیجه ^{ام المومنین} در محبت حضرت رسول ۳

بد کرمک یطی التواد من الولد   ورویتکم فیها شفا عین الرمد
ومن قال انی اشتقی من هواکم   قد کذبوا الموت فیه من الوجد
وما لی لا املی سرور ابریکم   وقد کنت مشتاقا الیکم علی البعد
تشابه سری فی هواکم وخطری   فابدی الذی اخفی وادخلی الذی ابدی

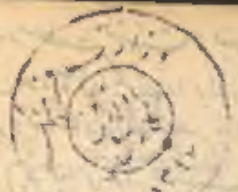
ولها رضی الله عنها في مدحه ۳

لواحی زلیخا لوراین جبینہ   لا تثن بالقطع القلوب علی الایام
ولو سمعوا فی مصر اوصافہ   لما بدلوا فی سوم وفسف من

حضرت آمنه مادر حضرت رسول ۳ در رثیه حضرت عیسی فرموده

عفا جانب البطاء من آل هاشم   وجاور لحد اخارجا فی القمام
دعته المنايا دعوة فاجابها   وما ترکت فی الناس مثل ابن هاشم
عشیه را حوا یحملون سریرهم   تعادره اصحابه فی الترام
فان نکف حاله المنون وریبها   فقد کان معطاء اکثر الترام

سیدہ فقیهه از فراری حضرت رسول ۳ و در کمال زهد و تقوی و علم و کرامت
بوده روزگار بخت گزینی و ایامه و خاصه حرمش را او کفایت کرده و در مصر زیارتگاه
شیعه و جماعت است چون محضر شد این بیت فرمود
اصرفوا عنی طلیبی و دعونی جلیبی   ز امانی شوقی الیه و غرامی و غمی

گویند احمد بن طولون دالی مصر اول ستمکاری جبار بود مردم تظلم در اشدت
بودند بر سید چه هنگام سوار میشد گفتند بامداد کشیده نامه نگاشت و در بروج
ایستاد چون مرکب احمد رسید او را بنام عیسی فرمود که ای احمد بن طولون بخت
احمد را بخت و بول او فرود گرفته پیاده شد و در عهد از دخت ان بزرگوار گزیده
خواند در ان نوشته بود

ملکم فاسرتم و قد سارتم فقهرتم   و خولتم نعتتم و ردت الیکم
الارزاق فقطعتم هذا و قد علمتم ان سهام الاسحار نافذة غیر
مخطئه لا سیما من قلوب ارجعتموها و اکباد جوعتموها و
اجساد عریتوها فحال ان میوت المظلوم و یبقی الظالم اهلوا
ما شئتم فانما صابرون و جوسر و انانایاته مستجیر و ان ظلموا
فانما الی الله متفلتون و سيعلم الذین ظلموا انهم منتقلون
احمد از فرود سیرت خود گردانیده و در پیش عدل پیش گرفته

ايشاه جهان بيلم (مکه بهر مال نه در ۱۲۶۰) بعد از پير سلطنت نشست و بعد از سزای
 زانم ملک ما برست ما در حدود او گشته نشست و پس از ده سال دیگر مجددا برادرش
 قرار گرفت باری در علوم فارسی و نظم و شعر آید و در نگارش خط نیز باره است
 و نظم باری را نیز از جمله برادره از او نشسته بگردانید
 و لها ایضا قدر نداشتی که بر ایجان بگردانید
 و دم رخسار من ریزد تجوی دیگر چشم بود در نظر عورتاشی دیگر
 و از رخسار رخسار تو رشید تا بان در رخسار از پرتو مهر رخسار دارد تجوی دیگر
 از بوریای زاهدان جوی ریای دیگر بهر ناز عشاق باشد مصداق دیگر
 باور کن قول عدو ساغر کی بشیر که ای محبت این ما بود و در دلم دیگر
 و لها چون بال و پر افتد و چون دام ببرد صید می کند و صیاد بریدن تواند
 و لها چنان عطا می نماید که در حضرت او است چنانکه بیادش می آید
 و باب در خبر امیر المؤمنین مادر حضرت سکینه خواندن بلاغت را از پدر
 داشت که حضرت سیده شهید و علیه السلام این روایت در محبت آنها فرموده
 لعمر ک انتی لأحب ما دارا تحمل به السکینه والزنا
 احبها و ابدل جل مالی و ليس لعاتب عندی عتاب
 و در باب در مرتبه حضرت ان در نور
 ان الذی کان نوراً لیستضاء به بکسر بلا قلیل غیر مافون
 سمط النبی جنات الله صالحة غنا و جنت حمران الموازین
 قد کنت لی جلا صعبا الودیه و کنت تعجنا بالرحم والدین
 من لیتامی من السائلین و من یعنی و یا وی الیه کل مسکین
 و الله لا بتنی صهر البهرکم حتی اغیب بین الرمل الطین

(مکه بهر مال نه در ۱۲۶۰)
 بعد از پیر سلطنت نشست و بعد از سزای
 زانم ملک ما برست ما در حدود او گشته نشست و پس از ده سال دیگر مجددا برادرش
 قرار گرفت باری در علوم فارسی و نظم و شعر آید و در نگارش خط نیز باره است
 و نظم باری را نیز از جمله برادره از او نشسته بگردانید
 و لها ایضا قدر نداشتی که بر ایجان بگردانید
 و دم رخسار من ریزد تجوی دیگر چشم بود در نظر عورتاشی دیگر
 و از رخسار رخسار تو رشید تا بان در رخسار از پرتو مهر رخسار دارد تجوی دیگر
 از بوریای زاهدان جوی ریای دیگر بهر ناز عشاق باشد مصداق دیگر
 باور کن قول عدو ساغر کی بشیر که ای محبت این ما بود و در دلم دیگر
 و لها چون بال و پر افتد و چون دام ببرد صید می کند و صیاد بریدن تواند
 و لها چنان عطا می نماید که در حضرت او است چنانکه بیادش می آید
 و باب در خبر امیر المؤمنین مادر حضرت سکینه خواندن بلاغت را از پدر
 داشت که حضرت سیده شهید و علیه السلام این روایت در محبت آنها فرموده
 لعمر ک انتی لأحب ما دارا تحمل به السکینه والزنا
 احبها و ابدل جل مالی و ليس لعاتب عندی عتاب
 و در باب در مرتبه حضرت ان در نور
 ان الذی کان نوراً لیستضاء به بکسر بلا قلیل غیر مافون
 سمط النبی جنات الله صالحة غنا و جنت حمران الموازین
 قد کنت لی جلا صعبا الودیه و کنت تعجنا بالرحم والدین
 من لیتامی من السائلین و من یعنی و یا وی الیه کل مسکین
 و الله لا بتنی صهر البهرکم حتی اغیب بین الرمل الطین

ذیب النساء بیکم دختر اورنگت زب باشد وستان
 و شملین و شمع را میگویند و از شدت سخت مجبوری بای خود پذیرفته وستان
 بیل از کل که در در چمن بید مرا بت پرستی کی کند که بهین بید مرا
 در سخن پنهان شدم مانند در بر کن کل هر که دیدن بیل در در سخن بید مرا
 علاج شکم که نمود زان عشق بود بر ابریک قطره رود بیل مرا
 کجاست جذبه عشقی که از دیار جزا کند بدون بیک ایما بر ابریک مرا
 بشکند رستی که خم در گردن یاری شود که به چینی که لذت گیرد و لهاری
 صد بهار آخر شد و هر گل بهر تی بخت غنچه باغ دل با زب و ستاری
 و منها کار ما اخر شد و اخر ز ما کار می شد
 شت خاک ما غبار که به یاری شد
 شت شد اما پیش خال رخ یاری شد
 و لها ای آتش رنوخ کن بهر جیتی چن بر چین گفته زانده کستی
 در دست چه در دور که چون من قائم سر را شکست مزدی و بیکرستی
 و لها خنده که شد و بکن و گشتیم بکشت را از جام جرعه دهات قحطی پر کشت را
 در نهان غم بظا هر که بهر بکن تازه م گرم غضب چه میکنی غم و نیز و عصبانیت
 دختر شام و لیکن رو فقر آورده ام حال من درمن نگر چون بکن شرف
 خیز و گوشت بر بکن بر کسیم رست را از جام جرعه دهات قحطی پر کشت را
 بهر شام دست جهان یک نگر از قویس بود گرم غضب چه میکنی غم و نیز و عصبانیت
 تا به به طره است بود دل موگره مزق در عصبانیت تا به به طره است بود دل موگره مزق

نسخ کرده
 خطاط محمد
 وسته اند
 وسته اند

از جام جرعه دهات قحطی پر کشت را
 گرم غضب چه میکنی غم و نیز و عصبانیت
 در عصبانیت تا به به طره است بود دل موگره مزق

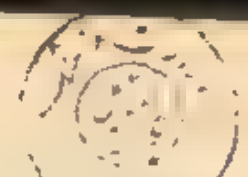
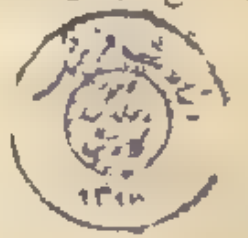
شاید
بنامش دختر بزرگ و ضعیف بود و این روش در صفت

حضرت خدیجه مرتضی
مرد شریف بود و خطیب دانات
او شریف
کثیر کسب بانی طلاق سخن گفتی وقت قلبش را هیچ
شکافی ندانی چنانچه در حکایت حمل و بهر دست
در بود و چون از بیرون بیرون شد و در وقت
فلو سمعوا حی من الله او عانت غلامه

نواهی ز بخار این حیدنه
و اوست منه نوله الاخر من کعبه
در عاصی تنکی بعد از این
بمرد راه العالمات که با
و اوست من عاصی الاخر من کعبه
اذا کان یوم فی المال فقطع لایک فانت فقطع الکباد
اصالحی عاصی الاخر من کعبه

مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه

مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه

حضرت خدیجه مرتضی
مرد شریف بود و خطیب دانات
او شریف
کثیر کسب بانی طلاق سخن گفتی وقت قلبش را هیچ
شکافی ندانی چنانچه در حکایت حمل و بهر دست
در بود و چون از بیرون بیرون شد و در وقت
فلو سمعوا حی من الله او عانت غلامه

نواهی ز بخار این حیدنه
و اوست منه نوله الاخر من کعبه
در عاصی تنکی بعد از این
بمرد راه العالمات که با
و اوست من عاصی الاخر من کعبه
اذا کان یوم فی المال فقطع لایک فانت فقطع الکباد
اصالحی عاصی الاخر من کعبه

مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه

مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه

مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه
مهدی عاصی الاخر من کعبه

شده و بر آینه نمرود بر شایسته آورد. حضرتش بداد و مهربانی و لطف
 را می بین آورد و حاجتم بر سیه قصه خود عرض کردم سید بریت و گفت
 باز خدایا تو بر من و آمان گواهی که من نافروده ام تنم بر بندگات
 یا حق از حق و اجبت را در از نند بعد پاره پستی بیرون آورد و بران
 نخواست لبم الله ترحم من بعد قد جانشکم بینه من رنکه
 فاولوا لکل و المیزان ولا تبخسوا الناس اشیا لهم ولا تفسدوا
 فی الارض بعد اصلا حها فاذا قرأت کتابی هذا فاحفظ بما فی
 من علمنا حتی یبدد علیک من یقبضه منک و سلوا و ان
 را جل فر فرود و بت من ان توین بعد صدقات را نیده و در
 بهر ده بشت معرفت چون به حکایت بشنید گفت سر علی زده و
 بنویسید و او را خشنود بقبلیه اش مراجعت دهید

ط

عایشه از زنان سمرقند سخن گفت و شکر از شکر گفت

بمن چوب و حسن تو گشت بدراز تا کلام رشت رکنه صبح غار

این همه رخص و دهنم در هم کوبه و شکر سده
 از کوشن بدون که به نامی تو گشت کان را بر من تمام عالم دید است

فاقره دن مرده است ی بقی نرسد و رعد و چاک و بیایک بود و شورش بر
 س ازت نوزد از نرا عیسیای تمام و دشت غلام شده و قتی اندیشه و فرود

این کلام گفت یا نفس لآخر فی الشراء و انما صبح الحر و تبحر

سازن قصه بگشت بر دیگر شورش شست مال شد این سخن گفت

یا نفس مویه مریمه خیر من الفصیح و در کوب لقمه و آناک

و لعار و بوس الشنار و سوختن و دوم الدیاء

سوم بار طقتش به یافود گفت از کجاست مرده و حده نقد

تصلح الفاسده و تکریم العائده آن گفت و غلام را بر خود بخاند

چون غلام را و جمع شد و فرغت یافت از کرده پشیمان گشت می گفت

خیر قلیل و فضیلت نفسی ناگهان شورش از سفر باز آمد و این کلام شنید

پرسید چه سخن بود فاقره تمیز کشید و غلام را بگفت و این دو نفر را
 لعی الله رب الناس فاقره میته و اهون بها المفقوده حین الفصل

و انما صبح الحر و تبحر

و انما صبح الحر و تبحر

معلیت و خیر قاضی سترقد بود از اولت

عمر بن الخطاب بن حنیف از بهر دم عالم غنی دارد که عاشق کشتن و برتر شدن هم عالمی است

لعل و الله

عائشہ رضی اللہ عنہا بن عمر بن نفیل رضی اللہ عنہما وکمل بعدہ بعد اللہ بن ابی بکر
شہر نموده عبد اللہ را عشق داد و هر گاه که میخواست او بگره پیر را گفت او را
حلاق را و عبد اللہ علا قش را و هر گاه که میخواست او را بخون کشیده اگر باره او بگرش
امر نمود تا با و رجوع کند پیر رجوع کرد و چند روزی نگذشت که عبد اللہ مرد
حاکم این ابیات در سرشته شود

فاقمت لا تنفك عيني مخينة عليك ولا ينفاك جلدك عني
 مددي الدهر ما غنت حمامة الاله وما طرد الملوك من بلادهم
 يس انعم الله على من اخطب شد وجودا في كل سنة
 عين جودي بعبرة ونحيب لا تملي على الامام التحبيب

عصمة لله و لمعين على الناس
و بعد از عمر زبیر بن العوف از وی پرسید که در جنگ با کس بودی
صلوات اقامت ، قلت مسلمانی ، صلوات علیک حقوبه متعده
و چه شد ، در حضرت ابی عبد الله خدا شکر دار و آن بزرگوار ابی شامی

وجسینا فلا نسبت حسینا اقصد به اسنۃ الاعداء

خاندان سرود بکرم بلاد صریحاً جادت المزن فی ذمہ کی کربلا

دعای از آن حضرت : اے محمدؐ و اے قتیباؑ کہمزد و کفایت ما کنش! اتخد عا

○

12

...

وہی کہیں

در قضا

10

مسلم

1

10

11

7

1

2

1

مت

15

116

1

6

لالہ خاتون والیہ ملک کرمان و باجمہل و سائن سلطانہ راؤ خاں و جگر

(من اگر تو پر نبی کرده ام اسی سردستی تو خود این تو پر بر که من می خورم)

باین الحار خود استوده و اغزان بخلاف گفته

امن آن روز که چهره کار من نکو گشت
بزی بقیع من سر کلاه روی گشت

فردین برده محبت که جای جان

جہاں رہتا ہوں خود را در نفع رسانم

نه هر شنی به دو رکعت معتد است نه نه هر سخن بیکدیگر استغای سوره های

دلها بس غمت که از چشمه نوش تو رسیده تا دست من امروز بدوش تو رسیده

در گذشت تو دانه های نوری بنیم
آب چشمم مگر کوشش تو رسب

قتله دختر نعلین حارث پدرش با حضرت خنجر حضرت دشمن و زنده بود و آن
عزیز گفته و در ده بد بخت حضرت آمده و آید شده حضرت برادر حضرت

گفته شد دخترش خدمت در خانه شرف آمده و این ابیات عرض نمود گفته ام

أحمد ولائت بخل نجبة من قومها و لفل فل مصرق
ما كان ضرتك لومنت و ربما من الفقى وهو المغيظ الحق
ما نصر اقرب من تركت وسيلة واحتم ان كان علق بعتر
و كنت قابل فدية فليفتقن باعرا ما يعلو به ما يبعق
حضرت درود اگر این شعار پیش از نفس شنیده بود و

نهای شاعر لطیفه بوده روزی بر جمع شرا که شسته گردید دوش معنوی بهیج

بال نیست که برامج چرخ جا کرده غلت کبکتن من تیغ برادر کرده
شعر آرد این میگوید و تحسین میکند نهالی پس بدید و با صراحت این وزن
منی ... شفق بدید
من ... نیست که بهیج ... زمین بگردن تو کبر برادر کرده
نهالی مظهر بخیه و در وقت

حضرت ابی موسی جاست گویند از زمان انفراین بود که
قامت شد و که در آب فرو شده کرده دعوی قدیر و دوست شده
رست بودم بر غفلت و ساقه دیشب روسته حایم عطا کرده و بشی شدم
بکاره جلایه زنی تاسیه بوده و بزد و عبادت معروضه و سلطنت
مذکنت اطعم ان اموت ولا اری فوق المناظر من امیة سخا طبا
فالبه اخرت ملة فی فقط ولت حتی مرایت من الزمان عجايب
فی کل یوم للزمان خطیبهم بنی الجمع لال احمد عابیا

حجاء بود و خیر تصحیبت عره میکرده این ابیات از خطاب عباده و ...
ایمانا با عباسة الخیر صحی و قد عشت ام المهاری و دلت
و ما ترک منا السنون بقیة سوی رمة منا من الجهد و
فقال لنا من یصح الراى نفسه و قد ولت الاموال عنا فقلت
علیک امة المهدی عودی بابها فان محل الخیر فی حیث حلت

حاجیه قرسلیمه و نه نحتش و قباورن حاجی بر حسین سپید

نفری که سچ رفته بستان دره کویه

براه کعبه که آتش بدو رو نگردانم

فیل است کستان است برین نازم

محنی ش عره فصیح و آریه میوه دره اگر چه تخلص او شسته است محبت

افعال ترکش و کل بی وفا و لاله و درنگ در این حرم بچه تپه شین
و محنی را گیری هم از مردم رشت تخلص و که در اینان اهل دشت
محنی دخترن حقه رشت چون غزالان مست میزند
در پی مشتری بهر بازار سده تپان به تپه میگره رند
کی از زنان ندستی با حلی روشن بر ایدان کسری نگاهشده بود

اقتیم کبریا با جلال و عظمی و درستی و درین عالم است حدیث

و علوم و بیاد ما هر بود بهر خاندان بی اعتبار تر بیت شده و با مومن و مستم
کتابات شیرین رشت که در این عالم است روزی مومن این شرف گفت

تعالی تکلون الکتاب بینی و بینکم ملاحظه فدوی بها و تشریح
و از اینم خدایت که مری دنیا دران گوید عظیم بهر یه گفت

و درستی با حاجای و هنر کثیر یک شادوات بها و تشریح

اطو علی شاعر نکته دان و بدیده شیرین زبان بوده گویند شوهرش روی ل

بپیر مردی داشته و با و پشت میکرده طوطی از این دانه بجان آمد و این رباعی

در خطاب بشوهر گفته

آن شوخ که هست حسن عالم گیرش یارب چه شود بی تو خام زبیرش

ی خواجه بیدار من در این کیم تو با کوفت زدن با میرش

وَأَرَدِي تَرْجِعَهُ مَطْبُورًا مَرَّيَا
خَزَيْتِي يَا وَيْلَتِي وَغَيْرَ ذَلِكَ
صَبَحَتُ فِي قَبِيلِ الْهَاشِمِيِّينَ الطُّوَلِ
حَمْرَةً يَمِينِي وَعَيْنِي فِي الْخَيْلِ
فَحَضِيصَاهُ نَوَاحِي الْخَيْلِ

[illegible]

زهره رفته بود که در میان پانی خود دست زهره کوچک را بسته

و قد تهرجك تحت راياتك خم خنده گوید
رفته رفته تا محال در بان کرد حبیب
این جرحت با من دره کن

لیلی اخیلیه از قصه زنان عرب بوده و به شرح بزرگان ستوده
در زهره حجاج گوید

تلقی اقتصادها فشاها	اذا هبط الحجاج الرضا مرضیه
غلام اذا هز القناه سقاها	اشفاها من الداء العضال الذی بها
اذا سمحت يوما وخيف اذاها	سقاها دماء المارقین وعلها

و قد تهرجك توبه حمیری با او مشهور است و قصه از در باب عشق می
نوشته و گویند روزی توبه را آتش آلوده نزد رفت خواهش می کرد با عشق نمود
بسی را از آن سخن چنین در جبین افتاده و روی ترش کرده گفت

فلین بیها ما حیدت سبیل	و ذی حاحه قلله لا تبیح بها
وانت لاخری فامری و خلیل	لنا صاحب لا یبغی ان یخونه

بدر

احوص ثمر در عشق سلامه جدید یزید بن عبد لمکت بی قرار واد نیز
احوص در بهنایت عاشق ذاب بود و صفت جمال و کمال و حسن در بانی
در عشق و محبت و صباحت و جلالی و شیرینی رفتار و گفتار و طراقت
سخن و لطافت بدن و اولاد نیکو و خط زیبای سلامه با تاریخ ایام نوشته اند
حاجت به وصف خادم نگشته نیست گویند چون شوق احوص به یار
فرونی گرفت از مدینه بزم رفت و قصیده در مدح خلیفه اموی گفت
سلامه خادمی را از حرم سرای خلافت مالی وافریداد تا احوص را بهانه
نزد آن سوخته فراق اود خادم خلیفه را از این دست آگاهی داد یزید
با دگرفت پیام رسان و احوص را نزد سکر حاضر کن مجرای کون
تماشای رفتار و گفتار و دور بتوان نمود و آنان معتقد باشند خادم
چنان کرد که فرموده بود سلامه چون احوص را کمر بست و از در کمر بست
را احوص نیز گریه می کرد و کمری بری احوص گذارده بختیبت و هر کدام
فرط شوق و شرح عشق خود را برای دیگری گفتند و تا سحر می سخن و بیان
مست بی نظریانست که نزد چون بیایم و جود خواست مجرای کون

بیرون برین تر گفت
 امسی قزادی فی هره دیلما
 سلامه گفت
 صحا اچتور بعدا نای اذیلوسا
 احمد ص گفت
 من کان یلو بیاس عن اخیته
 فغن سلامه ما امسیت
 سلامه گفت
 والله والله لا انساک یا سکنی
 حتی یفارق منی الروح
 احمد ص گفت
 والله ما خاف من امسی وانت له
 یا قره العین فی اهل و فی ما
 پس او را بسلامه گفت و بیرون آمد خلیفه که تمام رفتار و گفتار را
 دوست ازت یاد کند تا بداند که در آن روز چه کرده است
 و آن روز گفت بمن است گویند شب دوش در حرم خدمت چه بین کرد
 گذشت اینها قصه بر آنی باز گفتند و اشارت خویش نیز خواندند باکم و زیاده
 بزید احمد ص را فرمود سلامه را عاشقی او گفت علی
 چنان شد با التکید غیر مصروف بین الجوانح مثل النار فی
 خلیفه سلامه فرمود و نیز حرم را دوست میداد گفت ای
 چنان شد با اجماعی کالتروح فی حبسک فکل یفرق بین التریه

بزید که بن محبت بی ندازه میان عاشق و معشوق دید احمد ص را گفت
 دست سلامه بگیر و بگذاشت ره دید خود را بگیر و معده نکو بدوشید محرم گوید
 بنی نیه در بخشش تا سوس حرم خود بپذیرد و بداند که زنده است چنانچه
 معادیه در قصه مرده به باز نشد هیچ شده برکت علم از او انشا شد و صاحب
 بیانش از حرم علی آن حکایت چنین غماشته بود وقتی پیلان از قاضی مشق آورد و در سرش رفت
 پاشا آمدند معادیه نیز بر قصر حلاست به تائیت به و آن بکره ماهه
 چشمش بر حرم اندرون ترا افتاد که مردی مانند شیر در میان کی از غزالان
 حرمش را شکار کرده ویر و بنحو شتر و یخ و ضرره گاد می سپوزد
 معادیه از بام فرود آمده و در ب حجره را بران داد و خواه
 مسته مرد و زن از بیم حلیفه نزدیک بود با هم می رسیدند معادیه با هم
 گفت اگر قرار را نگذرد عهد بینا می این را از آن غافل و غیبی کرد
 زبان او باش بخند آن مرد که گذشت حلیفه تجربه بود و حرم و حق
 ز نسر از حرم تر بپوری بیرون بود که با حرم نماند و قصه بود
 پرسش بزید نرسد چون بزید بجهت معوی غیرت نبود و شریک بی
 عمر بن ی سر بیه بار نرسد و دست فرست با و مکتوب بود
 در محبت و لغت و رفتن بر بن تن و خضر حلیفه و بفرستد غافل

که چون معویه نگاه شد عمر ز بسبب این دو بدینه فرستاد گفت
 در شام خان کز بید رفتار تو را خواهرش بدنه را بهشت گزید
 مرد درین حرکات معویه را محمل رحم بنمایند و خود علی است این
 ریتار از بی غیرتی است و علم حقیقی جدا گانه است که بی غیرتی را
 در آن راه نیست و زود قاصد مروتان از زواریت رایات بود
 که در باب بیست لوائی بر فراخته و مردن و زنان قاصد کار را بخانه
 خود و محبت نموده تا بزنا بر آورند

شاه محسن صفی را در پاره رحم روزی محمد بوده یکی مسأله بحال فانه
 و رفته بین حیات خانم روشی جان حینه بنظر آمده و حشمت عرض
 تو پادشاه جان جان بکار آید
 حیات بدیه جواب داده
 اگر حیات نباشد جهان چه کار آید

میوه در حیدر سنن رفته بدین برش ارفیقان و دیگر مشرکین و ستم را
 نشسته بودند بیکوی و در میان ایشان درام بران حیده و سحر
 ای لیکت لایده ب و نیط الطرف بالکوکب و مجموده الا زال من لدود
 و هذا الصبح لا یاتی ولایا نود ولا یقرب بعض شیره منا کرم الخیل و انصب
 احوال علیهم دهر حدید الناب و الخلب نخل بهم و قد امنوا ولم یغیر و انصب
 و ما عه اذ ما حل من محی و لا مهرب الا یا عین فایکبهم بدع ملک مستغرب
 فان اید فهم غریب و هم کفی و هم مکب و هم اصلی و هم نخی و هم نسبی انصب
 و هم محدی و هم تری و هم حصنی انصب و هم محی و هم تری و هم سیفی
 فکم من قائل مهم و اما قال لم یکن یب و کم من ناضق فیهم خلیب مصقع مریب
 و کم من فارسی فیهم کفی معرب و کم من محفل فیهم غظیم الثار و الموکب

بر ما گفت ای سیه رخ روزم
ب روی تو یک
تسخیر نوک است ای درین تا من
خون رخسار

بدرعی تویدیکان خود در دوزم

هون رنختن زویدیه بیدائتم

۲۲ و علی قشیر ۴ بعد از خلعت حضرت رسول ص حضرت حسین ع
بازگشت گرفته در کوه با کعبه مدینه گزشتاده (چون در باب خانه حضرت
صه لقمه ظاهره رسیده سکنت

ياد ابر فاطمة المعمور ساحتها
هتيت لى جزا حيت من

۲ غاکوچک نواره فحش و در حضرت حجه برای رب کمال عزت و کرامت

گویند هفت دور و کوثر باقی است در دور هزار و پنجاه و هفت

دو زنجیر بود بغیر علی و الحسن
صفت بخت سیم باقی است

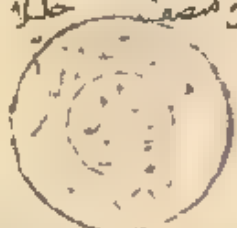
و یا بحر غریب مشوقه غده چون غرض غده : م مشق در دست خود

بدرخت کشته عشق حریفش افکنده وین ابیات غنّه میخشد

اَصْبَرْتُ لِأَنِّي صَبَرْتُ وَأَتَمَّا
عَلَّ نَفْسِي أَنِّي أَكْبَرْتُ لِأَحْقَابِهَا

و و صفت روحی لکنتی

لما احمل بعدى وبعدك من مصعب

قمر : رستمه قیصر و صیبت دولت و جانت و نصرت : و غور

سده نهم از پیش از قیام سخن گویند از شایع صیقل

۲۴ حکیم اختر بجی بن حکم بن العاص وذل عبد الغفر المومنین من مشی کما لارید

و ان كنت قد نفدت فاستمرها عدي
لم نسم ولا نقطع او دج

ساحی زیناب بوزن شش مثقال است که در شراب میوشد و در سینه میبرد

م که حمید بن و عیسیٰ بن ابی اسحاق
و سقیانی بکاس ام الحکیم

انها تشرب المداومة سرفا في انا من تاجا عشقم

و نهی کی رعایت غایتی در تصویر بی شبه داشتند که بزرگ نمایان شود و کوفته شود

شده پیرایه شده بود نوشته خود که خود دیدم و بلیه را امضا حکم کرد که در حقیقت

و باستان بر کرده و سبب اینست که شمشیر را شمشیر گویند

مهرستی درک زاده گاه گنجینه دینی سلطان عزم نگارنده برف بادید
و گفته

ست با فکلت اسب بدارست و در جبهه خردان فراتر گزین کرد
تا در حرکت کند در تین فکلت

و چنین پدید آمد که دو شاهزاده مولود همیشگی دادند و در یک عصر یک مصر بوده
و در تنه کرده و پادشاه شاد و صوری و بهشتی نسبت داد و بی چرخین بیات

نام هستی نو نشسته در
مار آمدم پیر که توان (نشسته)
نرا که ستر زلف چو زنجیر بود

دلها شب تا که باز با تو ختم نه رفت
آرام دل و نوسن صدم در
رفتی و هر چه با تو گفته بهر رفت

در عشق پیری قصب لفته
قصب چنانکه عادت و دست مرا
ستر مار بعد ریشه بر پایم

دلم در باره او گوید
قصب بستر و بنه در آورده ز پست
با خود گفت که عادت هر صفت من

در انگه نوشته که بعضی هستی را این بوری میدنند و در حضرت سلطان بکر
اعتقاد من از شاه رفته و نزاری بشمار گفته و صایه ای ز بار رفته

و دیو نش و رفتن عهده الله و این ملک در هر سان زمین رفته این این
و در حفظ خاطر آمده

هر شب ز غمت تازه چه بگویم
و آنکه که چو رکن تو خوابم بود

دلها
فکلت احمد بد رنگ کافر کیش
آن که زمان که شد دارد ستر نش

متم که هر گم تنگ من بگویم
نشدید و فراخ دود چو کون زدن خویش
این شعر گفته که چون از ریج جاع خورشید نه و لاینگی از عدم نوره و در جوی مرغ

دلها
قاصی چو زلفش حمله شد در گریخت
کفتا سر کینه که بن واقعیت
من بزم و یمن نمی جنبید هیچ
این فحبه نه مریم است این بچه ز کیت

دلها
من عهد تو سخت ست میدنم
بشکفتن آن دست میدنم
هر دشمنی ای دوست که من کردی
آخه کردی غمت میدنم

دلها
احسن که احرف کفایت خا گرفت
ز غ آه و دانه و بنقا گرفت
آستیا ب ز نخه ان تو در د
شهرت لب لعل تو زنگار گرفت

اولها آن بُت که خوش بخت گلی و بخت
دیدم بر پیش زلف چون آب روان

دو غمزه شمع قفسه مرده زدن است
آن آب روان هنوز در چشم من است

اولها ایضا و این رباعی را بعد از آن شنیدی
(با او همیشه در حقش بنیم)
چو بنده نور آفتابش بنیم
هر که که گم گم کن در آتش بنیم

اولها ز لب خنک دیده ترکبشت
ایم تنگ نمود بس آتش عشق

تیر غم و زبان و دل بر گزشت
چون پای زان به گار تر گزشت

اولها ز لب خنک دیده ترکبشت
ایم تنگ نمود بس آتش عشق
تیر غم و زبان و دل بر گزشت
چون پای زان به گار تر گزشت
کریا بشو هر ش خطاب کرده
ی که به یکس تو چیزی ندی
صد چوب منی خوری بوی بدی
سنگی که زان روغن نرکت کردی

اولها تا سنبلی تو خالیست لکن
سگر زاده حدت که به جید دست

با دشمنی تا مذکرت لکن
بر گردن من که پاریت لکن

اولها تا سنبلی تو خالیست لکن
سگر زاده حدت که به جید دست
با دشمنی تا مذکرت لکن
بر گردن من که پاریت لکن
در راه در رفاه و دیدن
امروز آزان چو بنی
در راه در رفاه و دیدن
امروز آزان چو بنی

از بس خفته دست معشوقه بر زان آید گفته است دست
(دیده جبهه لطف و دست و گردن را در شرف آورده)

اولها ایضا فی عشق القصاب
(هر کار که از گشته خود برگزید
گر باره که بر گوی گشته نهد)

اندر لب و دندان چو سگر کرد
از ذوق لبش زندگی از سر کرد

تن با تو بخند جوار ای صدم دردم
این خطیب جلالت نموده و پیام دیگری از ادب و دعوت کرد
در این خطیب جلالت نموده و پیام دیگری از ادب و دعوت کرد

اولها ایام بر آن است که تا بتواند
عهدی دارد و فلک که تا گزید چنان

بگردد مرا بکام دل نشاند
خور میگرد مرا بهی که دانند

کفتی که در این خطیب دلم درم
در خاک کعبی و غم اندر دادی

اولها قصه به کنم که اشتیاق تو چه کرد
چون زلف در زویش می باید

با من دل پر ذوق و ذوق تو چه کرد
تا با تو بگویم که فراق تو چه کرد

ولادة احمر مستغنى به پست اندلس خدای بنی امیه که در سپاس یافتند
 داشتند و اخذوره نه نیز به هم رسیده بود این دختر در حسن و جمال و ادب و کمال
 بسیار اتفاق افتاد و در کفار او جالب دل و در عیثی و وزیر و بزرگان دولت
 شبنم حرکات را با و چهره زیبای داشته و با همه نیکو چنان پرده پوشی
 در کار داشت بی پرده مجلس فرام آورده و ادب و مظهر و عین و مایه
 بار دادی و در محضرش نقد شعر و اشعار از ادبای روزگار ستی بزرگان
 هم بوصال خود بهر من گزیدی و با آنان حکایات شیرین دارد چنانچه این
 وزیر که قتی غرض میگفتند آن همه بهالت تدبیر عیثی بی و هم گزیدی
 و چون این حد و سرور بر خواسته بود را بی در محضر ولاده پیدا که وانی با
 برسات فرستاده این زیدون بغیرت آمد و ملاغه معروف که فضولی عام
 در و محفل حدیقه و شرح وافی داشته اند از زبان ولاده این حد و سر
 نشنودان نامد با بجز از لفظ کردن با غنای عجایب بکمال و سحر و حال
 و اقل رساله این عبارت است ایها المفسر بعقله المودط بحججه و لطف
 نادر و شایسته معلوم میشود باری ولاده تمام آداب و لری بدیع و لطیف بوده
 جامع بر دوش می انداخته که شبیه شش بن یام نموده بر طرف است
 از جسد این نمراد از زیناب نوشته و در دخته
 انا و لله اصلی للعالمی و امشی مشیتی و انیه و تنها
 و بنیت چپ از پا به کفایت
 و مکن ناشقی عن محن خدی و اعطی قلبی من لشتهها

در این
 در این
 در این

بینه مناظرات و محاضرات این زیدون بوده و در کتب تاریخ باقرات
 و قتی از او مصحایت داشته این دو بیت ز کفار که در خزانه و کتابخانه
 تو قتب اذا حق الظلام زیارتی قافی دایت اللیل اکتم السر
 و بی منکت هالوان بالشمس یلج و بالبدسم یطلع و بالجم لم یسر
 و کابی که با وحشکن شده به جای او پر راخته و او را برض آنه ششم رحه
 تلخیص طبع گوید
 ان ابن زیدون علی فضله یوی ای الذنب و لا ذنب لی
 یظفر فی شردا اذا حبسته کافنی حبث لا خفی علی
 و علی نام غلام بن زیدون بوده که ولاده او را طوطی و در شربت
 و هم در بحر این زیدون گوید که او را مده سل نام داده شش عیش نسبت داده
 و لقبت المسدس و هونفت تعارفت الحیاة و لا یفارق
 فابون و لوطی و زانی و دیوث و قرنان و سارق
 در این بیت ابنه و وزیرا تصویب قبیح نموده
 ان ابن زیدون علی فضله یعشق قضبان السراویل
 لو ابصر الا یر علی نخله صادر من لعیب الا با بیل
 و لحظنا یجرح حکم فی الخدود
 لما حکم تجرحنا فی الحشا فوالذی اوجب جرح لصدود
 جرح بجرح فاجعلوا ذلک اجماع
 این دو بیت را هم از امم الزید حنیفه اندیشه در جانی میم

و لحظنا
 فوالذی
 اجماع

نبی مابین زید و ن صحبت نشسته و چون زکیده گیر بدشته نه بی بیات
و راجع میزدند

اذن من سرده است و ذایع من سرده است
زاد می نکت اعطای شیعک
حفظ الله زمانا اطلکت
مت اشکو قصر الیل معک
و این قطعه ز ولاده مرگ است

الا هل نأمن بعد هذا التفرق
و قد كنت اوقات التزویر فی اشتا
تمر الیالی لا اری البین یقضى
سقى الله ارضا قد غدت کت
و تخی سیزگی را بر است نرس زید و ن سر ستاده و بر کز که جمع آمده
ولاده این بیات بدو نگاشته

لو كنت تنصف فی الهوی ما بیننا
و ترک غصنا مثر اجماله
ولقد علمت با تخی بلد السما
لکن ولعت لشقونی بالمشترک

دور هجو اشجی که یکی از زرهاں اندس بوده گوید

یا اصبحی اهنأ فکم نعمة
قد نلت باست انک مالم تل
و این هجو هجوت دوران دختر حسن بن حسن در بر من سر ستاده که یکی
(موجبات فرج است حسن نوز خلیفه تازیچ دوران دور و دور یکی فرج است دختر حسن بن حسن
مجدد نوشته اند روزی ولاده بر این عید دس وزیر گذشت اورا عریست نام

بش زده و در ب خانه خود ایستاده و منظر نگاه و بر که از آبهای گنه میانه که
از باران ریاد جمع شده و بر روی آن شجاست و عید بهای و در است و در
فرا و وزیر را باین بیت بی نواس که در مدح خضیب سلطان مصر گفته
انما طبت ن حنة و تقرین حنان مدحی را بچنین هجوی شیرین آورده و تقرین کرده
انت الخضیب و هذه مصر
فد نقا فکلا کما بحر
این عید دس را از سطف کلام و طایفه منسوب مقام او زبان یارایان که
سخنی در جواب گوید یا چشمش را آه خجالت باز نماید مانند سر ننده
سر بر ریاند خست

امجه و طایفه آندس ولاده بر این دو بیت مخزنه

ولادة صارت ولادة
حکت لنا صریم لکنه
نخله هندی که کرام

و معجبه ریا ترین زنان اسپایا بود مدعی خود بحال در غایت دولربانی و راحت و
 رستم عشق بستی و شوه پندار و ...
 یکی از کسان که در این روش ...
 این دو نفر معجبه شنیده بود اقرار میداد که در حق ...

لن قدحی عن شرها کل حائر
 فاذا ال یحیی عن مصابه شفا
 فذکک بحمیه لقریب و قنا
 و هذا احیاء من مواظطها ...

روزی یکی از غایت معجبه شنیده بود اقرار میداد که در حق ...

یا نلتخا باخرج احبابه
 حکمی ندی الغیب تفکیک
 اهلا به من متبع للصدور
 ککه احزی رؤس الایوه
 بیان ...

۱. کجاست این دو صفی غاشقه بزرگ نقل رنات نارسوان در پند سال این چنین
 قرّة العین نام نخستین سینه یا زرین تاج دختر مرحوم حاج و صاحب فرزند
 پسر ارشد فقید و شوهرش لا محذور مرحوم حاج و محمد تقی شهید ثالث عمر
 قرّة العین بی دختر فتنه روزگارش دار کوهی و قتی از دست نخسین عمر بنود
 عبادت و حرکات حسنه انوارش از حسن احوال و فضل و کمال و عود طری
 و اربیه و حفظ حدیث و احادیث عریض و جلال و فداکی سرگشته فرزند گریه
 و همیشه محبوبت زار و زانی بحول محترمند اتفاقاً آوازه دعوی برادر علی
 باب آشکار گویا او غایبانه مرید شده و مشق و تفسیر اشعاری گفته
 و باطل برادرش اشعار کرده اصحاب باب را ادق و شگفته کرده و در آن
 گاهی بدار لذت و قتی شمشیر صحتی در خاندانی پرده نریخته
 رنج شسته و غط میفود و یکفتر هر که مرشد نماید از تن و درخشان
 همه مریدان بیای سر بر زنده سر و صورت بر دست و پای او نهند مرحوم حاج
 منفس و مور پذیرفت و قوی قل عراکم را داد اصحاب و در محراب نماز
 شهیدت حد و حضرت اولی ر خور قرّة العین زده بعد از شهادت علم امام
 شود و پدر خور نیز گذشته با مریدان بیعت کرده و حاج محمد علی مهر که از
 خاندان میاید دید که حاکمیت پرده انکار برداشته و قرّة العین
 حدیث بفرزند غیر گفت شرح قدیم متوخ و شرح جدید بنور جہان رسیده

ایکت روان فترت است افعلو ما ستم بدیت مردم بدست بشه
 صد و چنین حکمی چه خواهند کرد نگاه به حاج محمد علی راه باز دارند
 و در فرزندش گرفتند مردم ای حکم ناسرالدین شاد و زنده بطرفش دین
 و در محبتش خیره شد و در عقب قرآن العین زود و زود از میرزا علی محمد شریعتی
 قرّة العین در دیوبند و غیره که از شهرهای کبریه و قدس و علم و ادب و رفیع جان او شده و با اصحاب
 مترویه و قاجار علی و فرزند و برادرش که در ده مریدان علم و معرفت و در ظاهر که از بزرگان
 این شهر است و در دست که با صاحب صحبت و در بی خود نموده و صاحب شاعر طایف
 این صحبت میباشند چون از این صحبت مریدان و در سخن میباشند و در هر چه بگویند
 حدیثات شوقی بحث بلباس لغوی و در هر حال میگویند که در ده جان
 اگر این صوم زره ستم بی شستن من زنده
 لعل استقام لسیفه فقید ضیعت بمان
 سخن شاعر شکر قدیمی به ده بستر
 و اذا دایت جماله طلع الصباح کائنا
 در جو زلف غایب و نه چشم فتنه خا
 شده اند به ختن شده کاری همه خا
 تو که غافل از می و شادی بی موداد و عباد
 چه کنم که کافر و دجال ز خلوصیت صفا
 تو دعوات و چه کند ری من در سوره
 اگر بی خوش است تو خوش با اگر این بدست
 بکند ز منزل دوس بجزین بکند از این
 فاذا فعلت جمل ذالک لعلک ملقت بما تشا
 لمعات و حکمت انت رفت و شعاع طالعک
 ز چه رو لست ز نرانی زن کوه بد
 بعد از شعر از صحبت است

(چشمه ناله مرگ من بی تازش و بزم من در پیشانی مهر و لا فیک علی محلیه
 این بیت هم از صحبت بت و جفا کی از دوستی ان تدبیر است ^{و این بیت از}
 بهر شود که انش جیتی بختی بقدر عود ^{خسکته و دکلته صد که کاهن بر}
 بی خوان نعمت عشق او مرث زخیل رود ^{رشد بن صغیر همین که گروه غم زدود}
 برایت بر از صحبت است ^{بش ط و قهقهه شد در که نا شنید}
 من و عشق ان مرخبر و که در دستان ^{این شرم ز صحبت است}
 تو که دلی ای حیرتی چه زنی ز بحر وجود ^{این بیت نیز ز صحبت است}
 به ای گروه با میان یکشید و در ^{که طور در بر عیان شده فاش}
 گویان بود طبع با و نشان بود بوس ^{ز جو بر صحن مطلق}
 طعناات قدس بت زنی که طور حق شده ^{بخای ای صبا تو بجزرت گروه زدود}
 به ای طوائف غنچه زخایت شد تقدیر ^{به معطر شده شکر بختیا متخلد}
 این دو شعر از قره العین است ^{که زدم و کجا جانیان جبروت قدس}
 شده طلعت صدی عیان که پاکند هم ^{متنزه است بهر می دو هزار کرد}
 تنویر آمده ان ی که بیک بدش نغمه ^{بی اهل فقه اندر و هم الی مقبلا}
 صدم ز غلام سوزم صدم ز منبع واحد

سمن ن جو چینی سمن ان نیت بانی ^{سمن ان نیت بانی}
 که جمال بر مانیان شده فاش و ظاهر ^{طس سر زده حد است}
 بر بند معنه ز سر طرف که زود طلعت باغر ^{رفع القناع و فدا کشف ظلم اللیل}
 طیر سما و تکلمت و یکت لثنا تصفصفت ^{ورق البها و تدنفت در کنز ایه}
 من شمر زرقه عین است ^{ظرف روح ز شربا و لعد علا و قد نجد}
 محبت ^{بشین جو طوی}
 بهر ^{ز بوق ن شده}
 مستعصر ^{مستعصر به ریتی و اوسب الیه ازین شمرله می بیند}
 کدش عبید ز فتنش و دش ز قهر ^{کدش عبید ز فتنش و دش ز قهر}
 و لاه ^{چون قدم در راه}
 عشق تو ^{عشق تو}

در تندی زنی مقرر بود و سعادت مکان داشت در وایل غنایت بی کبر دعوی توت
 رسد و مسید که آب بزرگ در و فرزند حضرت رسول دعوی دروغ فزوده و ایل میاید
 فرایقه داشت و سعادت سبحان کاری از دشمنی ثبت کس فرستاد و سبحان
 با قدم او دعوت نمود و سبحان با گروهی بر روی بد آورده سبیل حدت و ثروت
 اور از خود افزون دید و ظلمت را خنوتی شد برای صحبت که کرام و می خود را
 دیگری بخواند سبحان پس التماس بیزیت سبیل گفت خرگاس را در بر آید
 و خود بسیار بهر حقه بنیچه تمام موی خرگاد بوی عورت و گفت چون
 زان بوی عورت بشنود شغف بخشد و شاق و فاج گردد و گاه با سبحان در هرگاه
 حلت نمود و او را بهر نیت سبحان پرسید می چه تو فرود آمده گفت می
 بن زان را و در آن وقت می رسیده تا رفتم و این شد بخند
 الا قومی الی النیب فذهبی کت المخی فار شتی فی البیت و ن شتی فی
 و ان شتی سلفنا لی و ان شتی علی ریح و ان شتی بنیبه و ان شتی به اجم
 سبحان گفت و می در دست بوده و به اجم سبیل گام دل با اجم پس از رفعت
 سبحان گفت کار منی بر این صورت پیش زود من بیرون روم و خست و اقرار که تو کس
 لغوم من درت و مرا خست کن چون بخاج با منفه گردد بنی قیم را پیش آرم سبیل پذیرفت
 و سبحان بر دقوم مره گفت و می سبیل شنید و او بر حق است بعد سبیل کس در دست و سبحان
 خستید و او را بنی سبیل دادند و سبیل را زد و دیگر از انان بهر سبحان قطره چون این خبر

بانی کبرسیه خاندان و سید کشت و بجاج بکویت و بعد از آن
 و شاعری در حق آن دو گفته

والت بجاج و والیهامسیله کذاته من بنی الدنیا و کذاته
 صاحب تجارت سلف مرید در محله بحر که مفت قرآن است از انظار
 آن دو نفر در دعوای که شده است و بنی تمیم نازد دیگر بنی انند و گوید هر گوید است

مرکس که بد صوره و طور وادی تو که خود ملک دار که شود ملای تو
 جز شکوه جان کند و جز در دست زلف هر که بدید زلف تو
 گفتی سر تو در سر این کار میرود ای خاک بر سری که کرده است تو
 بر لوح تو هم ننویسند عید از این رفت و رفت از سر من آخر ای تو
 در روی در چشم تو صفت جلیب خاک متانی که بود نقش یار تو

فصل فی زکیزر ماهرودی حرم خدمت بنی قیاس بد شنید بود
 در راه و در تیزگان خیرت که در شعله میکند
 قالو عتقت صغیرة فاجبتهم اشقی المصی فی مالا یربک
 که بن حقه لولو مشقوت من بن حبه لولو تم تقب

فصل جواب در ان المطیة لایله بکوبها هم تذلل بالزمام و ربک
 خواجست لیس بنافع ادبیه مالم یؤلف بالنظام و ربک
 هم از دوست که به یقین خود سببین حمید نوشته
 اصبر ینقص و سقام برید لا یستطیع سواها المجهود
 آشکوت ام شکوایک فانه

مهری در دشت شایخ گورکان برفت سادت کوهرت دغا
 میایی و در حسن و جمال و صفا کمال متاهی و بتدیه و شوخی و تشریفاتی
 و شایسته و در تیر و دید و الشمره یلبعهم العائن بین و در تیرش
 (خواجه عبد العزیز غیب مطایبات بود که بنده دانی مهری در خدمت
 اگر هر شاه بود و خواجه از دور میزد و میشد جوی را آب حوض را و ماورایانید
 بتجلیل آید چون خواجه را ضعیف پیری و کشتگی درشت از یاد داده بود
 در آمدن این رفیق و در هر چه ماورین اصرار بیش میگردید بعضی است
 خمار که هر شاه غاکتر پیش رفته و در هر قدری جهان کام و تیرش
 کوهرت و مهری میگوید تا من خود به شری و صفی شش بر مهری میگوید
 (هر ایا قوسه یازده خانه است) ^{کمال مهر و وفاداری نموده است}
 (تور از ضعیف پیری و تیرش و از دور) ^{چنانچه پای برداری نموده است}
 اقل عبا و حسن الا بصاری گوی که اگر معقود مهری ان باشد که یعنی خود
 از شدت پیری راه نمیتواند بود چنانچه بعضی از طایفه هر کلاه همیده اند و طایفه
 یاد داده و بستی شری میانه است و بفرقی که مهری ان و در چند ان وقت
 تور نموده که با من جمع شوی و پیری در ان جای برداری الکاه شری و بعضی
 میاید یکی فلان و دیگری باطن و ایام لطیف شود

و لها اصل هر نکته که بر سر هر مرد مشکل بود
 (گفتم از دشت شایخ گورکان برفت سادت کوهرت دغا)
 خواجه و تیرش و دید و الشمره یلبعهم العائن بین و در تیرش
 (در چمن صیدم از گریه و زاری دلم)
 (انچه از بابل و اروت و اوت کزانه)
 (دولتی بود و وصل تو شای مهری)
 حریف و مدحی که بر دست است
 نوید مهری نزد و در سلطنت مهر خواهر کوهرت دغا حلاقه غنقی بد حریف خواهر
 خواجه عبد العزیز و فلان شایخ شایه مهری را محسوس نموده در حریف نکته
 (شاه کنده نهاد و در زمین کن)
 (زین و آینه ششون تیرت مرد و زن)
 (پانی که دوش خد بود صد گردن را)
 (پانی که دوش خد بود صد گردن را)

و نیز خطاب بشوهر
 بندی زول رسیده است به نیت
 در خانه تو انچه هر شاه به نیت
 آری همه است انچه میاید به نیت
 گوی همه چیز دارم ز مال و منال
 اقل عبا که به سر چند مهری ز دولت جامع میخسته اما خود به طبیب و در
 و اقل میاید به نیت این حرکت زشت و بفرقی که مهری ان و در چند ان وقت
 که میاید جان خود را بهتر از سنجاب زان و دولت میاید به نیت

ولها مخاطبة لزوجها

نشوی زن نوجوان اگر میرود
چون پیر بود همیشه دلگیر بود
نیکو مثل است اینکه گویند زنان
در پهلوی زن تیر برادر پیر بود

ولها

(بیخ بر خار یک آن از خاک من حاصل شود
ز بهر سو که سازد دست بخت)

(گویند زنان شایسته که در کافیه چند می تواند ابرو حجت تقصیر در بخت بیک
عصا راست حالیه رو بوی پیرانی نهاد سلطان را گفته چون زنی
حالیست عورت خرد را باستان مشکوف دارد بداران باز ایستد
از فرمود تا زنی این عمل بجا آورده اتفاقا باران ایستاد رخ
از این واقعه بسی تعجب می نمود هر شایسته عذره بود فرود خواند
دو بیت
کجای قطره باران را بری چکید
چل شد چو پنهانی در پایدید
که جانی که در پاست من گفتم
گر او است خدا که من گفتم

هند و صخر خسر کی زن زن جاقیت بوده یا غلام خویش را نکند
و پرسید به نور ابرو زانچه باز داشت گفت قرب الوساد و طول السواد
و حب السواد یعنی نزدیکی ستر و در زن آخرت و دوستی جماع

دوری کی از و پرسید که اقامت نه را نیز دوست میداری گفت اللّٰه یبذل
اد احضر حصر و اذا اخطأ قشر و اذا اخرج عطر یعنی ره که جدا
و چون در سپوزد بفرج مانده تیره گوید که و تا صبر فرود و اگر تیر و حج خدا کرد
تیر و حج را بکند رنجی و تندی و چون بیرون شد بی زور یعنی تعلبکی بی زور

که طراف فرج در حال بیرون کشیدن مثل ستوری که بی زور او هم بکند
صلاد و قلم شایسته بود و سر تعلبکی و گل تاجی سر تعلبکی خوش زن است و گل تاجی
حاج سر علی هم شغل و قلم گفته بود بجهت بزم و بی زور یعنی شکل سر تعلبکی بی زور
شتم کنصل السیف جعد مرخل شغفت به لوکان سخی عادی

واقم لو خیرت من لقاؤه
و بین الحب لا خیرت ان لا ابایا
و جزو ابیات آخر حسن و نهی هم در تو بیخ دیدم و قلم از زن حاصل شده بود

حاجیه کوهر جا در شرای زبان عصه عاریت است
ای صبا ناز از آن طره تو هسته کن که در آن نکتہ زلف گرفتار اند

خیز زن زن مهدی و مادر هرون روزی عرق بر رخش نشسته در آینه
(نکرسته این مصرع بدو ارنو شده)
(انا الفاحه الحمراء علیها لعل مرشوش)
(مهدی خلیفه رسید و در آن بخت
و فرج عرضها شبها علیها العین منقوش)

آغا یاجی حرم قصی شہ تا اخر دفات لکھ باکره بود یا کزین شہ
محلی نداده اند یا اخر دفات بهر ستر اولد شده گوید
سرختم از آتش غم ناصحا تاکی ز منج - جیزی بر آتش دس رود خوش باش

خرفق دختر قانہ در مرثیہ عراقی کہ نزاره بعد و قدس شہید شد بد بخت طر
فیابین جودی بالدموع السواجم فقد شرعت فینا سیوف الاعاجم
وحزن تا علی سعد و عمر و و ما کت وسعد مبدا بحلیش مثل الغام
هم فتیه غر الوجه اعتره لیوث لای الهیجا شعت الجاحم

تصویر سدید زن مرثقی شہ عربی و روزی مرثقی این مصرع گفت
(دیدم مددش آن مدد طلی پری نژادی)
تصویر بدینہ گفت
(چون مصرعی کہ باشد پیوند مترادی)

تخته زنی منتهی از جواسی عرب بوده و بی زمار خوش میزد
 بعد از آن شغل توبه کرد گفته دیوانه شده به بیارستانش بودند
 چون مکه بود سترای قتل صراف مشهور اورا خرید و از بیارستان
 بیرون اورا و تخته راه معرفت را طی کرده مکه را رفته و بیان
 خود را گوید در بیارستان که بحیرت آرد

معشر اناس ما جننت ولكن انا سكرانة و فلي صاح
 اغلتم يدي و لم ات ذبها غير جهدي في حبه و اقتضاي
 انا عفتونة بحب حبيب لست ابغى عن بابله من بد
 فالصلاح الذي نعلم فساد و الفساد الذي نعلم صلاح
 ما على من احب مولى المولى و ارتضاه لنفسه من حناح

ماه لقا رنی هندی و ضیاعی گوی متمم بوده و آخر با توبه نوره گوید
 روز حشر الهی چنانچه علم کنند بر که آن روز باز خواهد
 بکن مقابله از برتر نوشتن کسی و پیش اگر شده آن گاه

عادت همدردانه و دانه عدونه بحال و فضل او شهرت از آنست که تمام سیف
 بخارزد ریاضات و عبادات او در کتب عرفا مآثور و مذکور نموده اند برای توحید
 چند شعر را در اینجا

احبك حين حلت الهوى و جانا لك اهل لذاك
 فاما الذي هو حلت الهوى فاشغى بك عن سكون
 و اما الذي انت اهل له فكشفت لي الحجب حتى ركن
 فلا الحمد في ذا ولا ذاك لي ولكن لك الحمد في ذا وراك
 و هم او فرمايد
 تعمى الاله وانت توعم حبه هذا العرك في الصنيع بديع
 لو كان حبك صادقا لاطعته ان الحب من يحب يصعب

حضرت ابو سفيان فرمود بود بر شرفست
 مدام السنين لتسبق و تصبري و ذمى الشهور فانك تصاد
 اذ كرمنا بقنا يك و سؤفا و ارحم بابلت تلتنا

انسانی شرف صحبت کریمیکو والد شد این سرازار وجود

در حال و حال در میان من بود بر کان که صفت حسن نام و دست و شرم
اعمال تمام اورا شنیدند شیفه او شده بخوانش از اعراض و باستاند
(این رباعی گفت و فرمود انشا را در چهارموق بدار او بخند تا هر که خوب داد او را
شربت)

(از میر و برهنه زوی در میطلبم از خانه عنکبوت پر میطلبم
(من از دهن مار شکر میطلبم وز پیشه ماده شیر در میطلبم)

چون کسی جواب نداد تا کام تا اخر عمر بی شرم مانده و از دنیا رفت اتفاقا
بعد از فوتش سه هفته خان و در ش و جان سلطان هند جواب فرمود

اعلم است برهنه رو که تحصیل است تن نه عنکبوت در دل و پیر
ز سر است جفا حکم و منی شکر همیشه ز چشمید و شیرین است

ام تحکیم و فقر حبه المطلب در شیه پدر یکوید

ایا این خودی و استغنی و یکی دالند و مکررات
ایا این و بخت اسعدینی بد مع من دموع الهاصلات
و یکی خیر مر ركب المصایا اباک الخیر تیا دالغرات
طویل الماع شسبه ذی الماع کرام الخیم محمود الحیات

جهان حاقور نیز ز شرم اخر تر ریستاده و بغضه میادند و خود را
نعم و زیاده روز بود
مصور است که صورت ز آب میاد زنده فتنه خاک آفتاب میاد

۱. مرا بیاور خرمی و صید بود یکی ز غنای بنی اقباس تر ز بحر شود و قهر نداشت
 ۲. همه احترام می کردند بر و نگو بود بن بیت نشاء و زاهدان
 و ما دب اعرابیه قذفت بها صروف النوى من حيث منک
 ۳. اتممت احالیب الرعاة و خیمه بنجد فلا یقفی بها ما اتممت
 اذا ذکرته ماء اعدیب طسه و بر حصاة احمر القبل اتمت
 ۴. لیا اله عند مناء واته محیر و لولا انتاه جنت

(جهان آراییم دختر شاه جهان از سه طین هندوستان)
 انیر بزه پوشه کنی زارم که بر پوشش غریبین عین کی بپوش

۱. رجه ست یه او نیز در دی سرفت سوزن بود و بنوازل رجه صوفیه
 روزگار گزیده زانده و کاهی در جنت است چون شمع ازاد و گوید
 ۲. اخی جعلک فی القواد محذاتی و ابحت جسمی من راجد
 فالجیم سنی لکالین مؤانس و حبیب قلبی فی القواد یسعی
 دوسر خطایا میرید نوح سیدی سحر و دردی است
 و یه یقه راجه عددی زان طدر است له صامه و ندراتی
 عارفان را مدحی که گوید نیکی های خود را فیان نهان دارد و بهر بهار میویش

(حمله اصفهانیه - شیرین زبانی گلرخ و نکهت دانی فرخ بوده در زکارتی است)
 (گزارنده و در هندوستان چندی قامت کرده گوید)
 (خبر فارغ ترست ز گلزار بخت ما این هم خلیه در مکرست)

شبه برفا

و تقي موعده بکيه و نيز حضرت محمد بن هادي که در انجا حضرت ميرزا زین العابدین بود
 (شديد نود زنی از کده مرثیه ان بزرگوار گفته)
 ترفع بها انتم المنير
 لعلک ان تدف حجر البير
 لیسر الی موعده بن حرب
 ایقله کما زعم الامیر
 و طاب بها الخ و توفی و السدی
 و صحت الامانة بحولا
 الا یا حجر حجج عدی
 و تفت انتمت احبار بعد حجر
 و شجنا فی دمشق له زبیر
 ان خوف علیک سطوة ال حرب
 له من شرا امة و زید
 مری قل الخیار علیه حقا
 الی هکک من الدنیا بصیر
 فان تهکک فکل زعیم قوم

هدی عنویة سفینه زکات رات جویان بوده و برای موعده علی کفین شد
 مبارکست بنوده
 و الله شده تیز حطام چه توان کرد
 من نوحه در راه چه توان کرد
 صد تیر ملاستم در دور رسیده
 زان نوحه در بحکام چه توان کرد
 محزون صفت از عشق تان در دور
 دیوانه بی صفتا چه توان کرد
 جز نام توام هر نفس ذکر در گزینت
 نامت شده و چون در راه پرتو
 و لها جاسه کلگون در آه مست در خانه
 خیزای بدو در راه نشی

زینب دختر یحیی نصرانی در محبت اهل بیت صلوات

عدی ویتة احاو و دکرهم
 و ما یترنی فی علی و رهطه
 یقود ما مال انفا تحبهم
 قلت لهم انی لا احببهم
 لسوء و لکنی محبت لهاثم
 اذا ذکر وافی الله لوعده لانه
 و اهل التهی من اعراب و انه
 سری فی قلوب الخا و حشی

یا یمن بو زن میرزا عسکری و امنانی خلافت و نسخ و مستقیم را
 عذاب شکایت و در تن و سر و جان سرفتی بجان است
 و نهاده و ناله کردم مسند خود و حشمت نگار را
 بنوشیدم سحر که چون شرابی ریای
 شدم بدم بخی را در بکوت خار حیرت
 گرفتم در من صحرای شوم بر پیشه مجنون
 زور جذب کردم رام با خود کز کلاه
 کردم بجام می باس پارسا
 شکستم تا غر و پیازه و زهره ریای
 سبق آموز گفتم در حق حق بنویس

حفسه دختر محمد بن شیخی زنی زیباره و شاعره و فاضله بوده
 لی حلیب لا یلتقی عذاب
 قال لی هل یلتقی لی من شیه
 و هم اذکنه
 یا وحشی را حقی
 یا لیلۃ دینه عتیه
 وادامه تذکرة راجعیها
 قلت ایضا و هل تری فی شیهها
 یا وحشة ممنا - ی
 یا لیلۃ هی ما هیه

و جز این حفسه دختر محمد بن حفسه دیگر از مملکت اندلس بوده که در عین
 جمال و کمال و ادب و علم و طرافت و لطافت و شعر و طبیعت و خوشی
 و سادگی و ملاحت و صفت و چایکی و بی باکی و رعایتی و زیبائی بود و در
 در لفظ لطیف و از آن فتنه روزگار و حقایق بیار و است یکی از دستاوردش
 از دورن ام نر و رفان قبی
 فخری مورد عذاب زلال
 و ناله آمدن ان تظا و تضحی
 فحل باجو - فاحیل
 الی ما لتسلی ابد یمن
 و فرغ ذوابت ظل ظلیل
 ادا وافی الیک فی المقل
 ابا ذک عن بلینه یا حمین

و باز بیل ز یاد آن خورشید و قتی در ب خانه آن دست رفته اذن دخول

ذا اثر قد اتی بحید النزال مطلع تحت جناحه للهلل
بلحاظ من سحر بابل صیغت و رضا ب فوق بخت الدوا
بفضح الورد ما حوی منه خد و کذا التفر نایح للالی
ما توی فی دخوله به و اوتراه لعارض فی نقصا

و در غیرت مجرب مصنف فی لطیف گفته
اغار علیک من غیری و منی و منک دمن مکامک و الزم
ولو اتی خلعت فی خدی الی یوم القیة ما شاع
هاری گفته اهر که چشم بر میب بینت که بر چشم من قیاس

بیکم دهل و حن

که میسر شود آن روی چو خورشید مرا یار شبی صد که دعوی خدائی کنم

بجای هر وی

ا روم بیایغ و زنگین دودید چه دام کنم که تا نظاره آن سرو خوشترم کنم

آماج لدین تقیه دمه الجفرج غیث بن علی بن سلام

هاری روی پیش طبع شری سینه و نوار و زرد بل غم غروب معلوم است

لو نید حافظ سلی که نه خدای حار است و قتی پیش مغرب و انکشتن

محبوب خنجر بر رر خانه ش متولد شد و در قطعه ز چادر خور یاره کرده و بر پای

حافظ بسته تقیه خانه برین و شعر به به گفت

لو وجدت سبب خدایت عوضا من خوار تک الوسیه

کیف کن اقبل یوم رجلا سللت دهرها الضریق الحمیده

بده دفتر حضرت عبدالمطلب در شیرین پیرو گوید

اعین جودی بد مع در هر علی حلیب بحیم و المعصر
علی ماجد الجدد و امری الاناد جمیل المحیا عظیم الخیر
علی شبیه الحمد ذی المکر مات و ذی الجدد والعز و المفتح
و ذی الحلم و الفضل فی ثنایات کثیر مکارم جم الخیر
آله المنا یا نعم تشوه بصرف اقیالی و دیر عدا

در تنه و خرم بافت کاشانی در شاعری و لطافت معنون نادره در
از دست و رفت و زخون دیده را پیدا است مرغ از ان علامت
در وصف الف محبوب که در آیه است بر سبل مقاب ایام با ستون گردن درون
آن مهر هجره یا آیه است بر سبل مقاب ایام با ستون گردن درون
و امم امظفر زنی شاعره و ده او بر این معنی را بر بی نفعه و گویند امم امظفر
بوده و بیچیک شده و بگری نشینده بلکه در ادعای کمال است بهر زبان
ما کنت اعلم ان الشمس تا غرمت حتی دایت الی السحی ملق علی
طنه بهدایت گویند که در شعر خود میفرمود که یار منم و در دود و در دود که
اوین که میر گزشت و از کبر و حسن ان و جوان گفت که کرم

محبوبه کبر ستون عا سی جانی فانی و بی این دست و در شرف عود
و صفت غنا و خیا گری و مصباح سطره شرافت ذات و کمال صفات
از دیگر حواری می نازد و انوار به به خوب ملکیت با طمی به و خاطر
و قی ندر حسن و کمال با خلیفه سرگرا نی نازد ستون کرم شده
چندی ترک و زنده شی خلیفه را در خواب دیده چون دیده شده
۲۱ دور فی القصر لای احدی اشکویه ولا یکلف
حق کافی رکبت معصیه لیست لها توبه تحاکی
فهل سمیع لنا الی صلت قد دارنی فی الکری و صلی
حق ذ ما مضایح لاح لنا عادی هجره و صا می ۲

گویند ستون روزی باره میوشید و محبوبه نازد او بود خلقی سنی که مدخوف
ما و در محبوبه سبب گرفته بوسید و بر گشت و این محراب بوسید
یا حبیب تفاحه خلوت بها تشعل نار الهوی علی کبدی
ایکی ایها و اشتکی دلفی و ما الا فی من شدة لکد
لوان تفاحه بکت لکت من دجمن حده اتی بلی
ان کنت و ترجمان ما لفتیت نفسی من کجده ما جمی جسدی

از متوکل روایت شده که روزی بحجره قبیله رفیق دیم نام مرا با خال
 نکت سیاه برگزیده مهر نکت خود گاشته و بخندای بانه قسم نفی زیاده
 سیاه آن خالید بر سیدی چهره قبیله مادام المهر نیده بودم از حجره بیرون آم
 و لغز میت در این لطف نگار قبیله نمری گوید محبوبه بدین گفت
 و کاتبه با مسکت فی الحد جفرا بنفسی مخط المسکت من حیث اثو
 لن کتبت فی الحد سطرًا بکفها لقد اودعت قلبی من الحب اصبر
 فیا من الملوک لکلت یمنه مطیع له فیما امر و ظهرا
 و یا من مناها فی السریرة جفرا نسق الله من متقیانیاک جفرا

و قبیله تمام زبان متوکل بعبادت و ملاحت ممتاز و از فرط عشق در
 کمال دلو برای آنکه در سر ترزند قبیله یقین میزد بر عکس نموده نام زکلی کافو

نور جهان بیکم حرم جانگیر سلطان هندوستان

قدرا انکه لعل بیت در لباس حریر شده است قطره خون منت گریبان گیر
 نوشته اند و قتی شاه خواست با او حج شود بخت حیف شد و از فیض
 باز ماند دل نور جهان از غصه تار و عذر این بدبختی و ادبار را بدین اظهار کرد
 بقتل چون منی گرفت طرقت نشنود میکرد بجان منت دلی تیغ تو خرن آلود میکرد
 از دوران در حزن ساهم حکایت شب زفاف، مون گاه مقرب است
 عادت زنان افرازد و گرفت نوزاد بخلیفه عرض کرد ای امرالله فلا مستعده

مادیه جاریه بدین آرسیده روزی شاعری از خلیفه آمد در مقابل تخت
 ملاحت طبعی در کل سرح و در دود شاعر وصف آن کل چنین سرود
 کاتبه خد مجرب یقینا فم الجلیب و قد مدی به مخلوا
 ماریه بکمال جرات پیش آمد و گفت نه چنین است که تو وصف نموده بلکه
 آن چنان است که من میگویم
 آه فون خدای حین تدفنی گفت المرشید را حریص الغیب
 خلیفه با آن سر ماریه شهوت بجنبید و عهده گفت از حجره بیرون رود چون
 روان رفت نوزاد ماریه را گاشته

الفخر فی از رشتن تخت بوده و بپوشش ثمر از پیش طبع منوره
 به چه در پیری آبی جوان و غنای ثمن ناوان داشته از اوقات
 چنین کین فرجه مان جلوه دارند بحسرت باید م مردن چیری

عبیده طنبوریه که کثیران حرم خلافت عباسی در نزد امون و دیگر خفا
 قرب منزلی داشته باره و زیاده و قتی رفا و چهره دارا و ظرافتی کامل
 و حاجتی تل و ادبی و افراد علی و امر در صنعت خانه متاز و طنبور زدن
 خاسته ن سر دنا روده به این محبت عشق و جویش و من گیر و چهره
 از جمال و جماع خود دیگر نمیکرد داشته اند بر ما پذیر و سفید و سیاه و زرد
 ریش و سارده شریف و وضع اور کاده و سه زهرج مرغ خود سیر کرده
 حتی روزی با بی کرب بن ابی الخطاب که از او مدخل تری ران
 یافت نمیشد یعنی بین و فرورفته و صورتی آینه رو و زشت و سیاه
 با معایب دیگر داشت او بخت و دست از او بر داشت تا

اسب میان با کاد و اسیان خور زیت نقره صبح و الدین خرب و استعجیر بالله از شمس
 باری عبیده بر ارکعتی شرم طبعی بوده و کاین شورش کرده از او از است
 قریب غیر مقرب و مؤلف کحتب له و ذی ولی منه
 دعا علی اللهم و الکرب او صله علی سبب و میبهر فی سبب
 و یظلم علی ثقة بان الیه منقلب

۱ صحتی موصی در وصف عبیده گوید
 ۲ مست عبیده فی الاحسان و حله
 ۳ من احسن الناس وجهها حین تبصرها و احذق الناس ان حنت صنوبر

و عبیده این مصراع را بطنبور خود نوشته بود
 کل شیء موی الخيانة فی الحب یحتمل

ادلتا و خاتون دختر امیر علی جلایر و زن امیر حسن جلایر حکمران پنج

انگی کشته گوشت جستم بدن کند بر روی من ششید و دعوی خون کند

دلها حل شد از غم همه مشکل که مرا آرزو بود جز غم عشق که حل کردن آن مشکل بود

حسنا و حسن عمر و بی خبری ایام بوده و لیسری بیعت و دخت و

او روزگار چه چرخ نوشته اند شیرین و ترسیده اند و او فریاد و آه و گریه و آن سخن را تمام الهامه به کانه غم می آید

غالب اندیش می و در تیر رادر نش صخر و معاویه بوده و مرانی از سر و

صخر این بیت مرثیه گفته اند که در بخت و بد شمس

و معاویه ابان خرم و فاقمت و بیفتد دمی دعوی علیک بجزن مادعی الله علیه

و در محش گفته و ما بعثت کما امره مستطاوله من المجد الا و الله قلت و ما بلغ المهد و انحرک مده و ان اطنبوا الا و ما نیک نفس

و این بیت در زمان شمس و من ظن بمن یلا فی الحروب بان لا یصاب احد من

و در مرثیه پدرش خرم و گوی و ان حرقا لاری از هر ماکبا علی شجرة الکیت علی عمر و حرم

حیاتی و بر علیست و صفاتی صاحب دیوان دشت و محبوب در کائنات

سرم زاندر در بی محمل کرانه گشتی منع کمره دشت حرم

عالمیه دختر یوسف باغداران دات روزگار و ره بر بخت و گشته غنچ بین در دشت از آن لغات و نکت و دیوان العارفین مشهور عام و قتی بل شریفه را سلیمان یونان سرشته بود و در شش روز شش گشته مطبوعه مجاری الحقیقه قلم را و احمد باکر علی بی سلطانا بر قتی جستم

این قصیده را در ششای حضرت رسالت انشاء نموده سعد ان جنت ثلیات اللوی حی علی المحی من دل لوی

و آخر ذکر می فاذا اصغوا له صف لهم ما تدخیری من مقلی

و شرح بحال فالشر ما لوی فی سقام قد طوفی ی می

فی هوی انما دتم نصیبا حسنم اشراک صید لغی

عرب فی ریح قلبی من لوا و اقامه فی السويدا من شعی

بجواهم عن سواهم اسودی عن جلیسی نکاتی رسم فی

و جوی قد تجافت مصحی و بغیر لرای مالی قدری

قبل موتی واری ذاک المحی باجفا و اصد قلبی ای شعی

تا صر عن حسن حد الحسنی بصباح التریه غنا کل غت

حجابی کجایانی در غایت صمیمه و ظریفه و زیاده ای لمحه بصیرت بوده مرآت
فصلش از این گفتار هویت است
حفاظا بر سر نوشته مانع رتوانی من در نه بخون تورکواته از این صبا

ثریا دختر علی بن عبد الله بن محمد در آن عهد زنی بجل و کثرت زینت
و طاعت و خرقش ضرب المثل خاص و عام و در زیباتی و حسن تمام بود
نوشته اند چند ن فر به سترین بود که کسی ابی را چون سر بر تخت نهاده
بر پای او نرسید از بزرگی و فرسی درک و سترین او و عرین بی رسیه سر
عشق زینها با و کرده و انوار غریب و دگمه که بزبانها می ست و حجاب
مستقیم و منظم آن دو همش از سر خرد و خدای میبرد ابو الفرج در اخانی گفته
نگاشته در آن عهد وقتی ثریا زن تسبیح بن عبد الله بن محمد بن محمد
که با فاق ضرب المثل است گفت
ایها المنکح الثریا سهیلا
هی شامیه ایذا ما استقلت
عمرک الله کیف یلتقیان
و سهیل اذا استقل یمانی

و هم عمر در ده دگمه
من رسولی لی ثریا فانی
سلبتنی حیاة المسک عقی
و هی مکنونه تحیر منی
ضقت ذریعا بهجرها و المآب
فستوها ما ذا حل اعتصاب
فی ادیم الخدین ماء السحاب

و نیز بهین وزن و قافیه است
و بدلت حتی اذا جن قلبی
یا خلیتی فاعلم ان قلبی
حال دینی و لایق بالثیاب
مستهام بوبه المهراب

و بعد از شعر و هی مکنونه تحیر منی گفتند
ابن زوها مثل الماهة تعادی
ثم قالوا تحبها قلت بهرا
و از آن ثریا در جواب گفت عمر است
آنانی کتاب لم یوال الناس مثله
و قرع حاسه قوهبه و دباحه
و فی صدره منی الیک تحیه
و عنوانه من مستهام فوادیه
بین جنس کواحب الزواب
عدد الرمل و الحما و التراب
و گویند از زبان او ساخته شده
آمد یکا قوس و مسکت و عنبر
بعقد من الیا قوت صاف و جهر
لقد طال تھیامی بک و تذکری
الی هائم صحت من الخزن مسمر

ابو سعید گوید اتفاقاً من و جمعی از یاران خود بجهتی رفتیم پیرزنی ماهروی را
 دیدیم آنجا نشسته و از آن جوان هیچ کم ندارد چه سبیدی موی که با شانه حاج
 کثیر را شانه میبرد ما برابر او ایستادیم اعتنائی نکرد و سر خود را پیشانند
 باد گفتیم اگر دوست را خضاب کنی هنوز هم از دختران و شیرازه بهتری
 سرش را بلند کرد و انگشت در چشم آورد و این دو بیت بر لب گفت
 و صبغت صابغ الزمان فلم یدم صبغی و دمت صبغة الایام
 آیام ادفل فی ثیاب شبلیتی و اناک من خلفی و من قدامی
 او در گفتیم چه پیرزنی هستی که در گفتار مردم رسنگو هستی و در دعوی قدیم رگ
 در دغلوئی

آوردی بانی اهل عرقند و طبعی بلند است

مندی خاک ریت که بدو نرسد چنان روم که دیگر بگردد از دست

گویند عربین خطاب شش در کوه های مدینه میگذاشتند و از زنی را شنید که در خطبه خود
 این شعر میخواند در فراق شوهرش که یکک رفته

تطاول هذا الليل شرى كواكبها و ادقني ان لا ضجيج الاعبه
 فوالله لو لا الله تخشى عواقبه لزعرع من هذا السر يدجوا
 و بت الاهی غیر بدع بلعقب لطيف الحشا لا يحويه مماسه
 بلا عینی طورا و طورا کائما بد امر فی ظلمة الليل حاحبه
 لیسر به من کان یلهو بقربه یعائنی فی حبه و اعائنه
 و لکنی اخشی دقیا هو کلا بالفسخ لا یفتر الاله کانه
 عربخانه از مدینه از حفصه پرسید چند بیت زن میخواند خود از شوهر حبه
 و من از آن تنبیها و تاب مفارقت ندارد حفصه گفت شاه نگاه عمر کم نمود
 ایچیک ز فکر این و از یاد او بر جا راه در جاکت باز ندارد و بعد از او
 خانه خود و دید

اَنَّا بِيَكُم دُخْرٌ مِّنْ قُرْآنٍ خَرِيشٍ

بنا بوزنی طع کجتن اشعار مبادرت چیده از او است
راستی از عالم هر که بینی علمی درو دودیده شود و کی هم می درو

(اذا ذكرت محاسنه تدرت بحار الجود من نحو السماء)
(حصین شاد با سبک غیر شک فانت غیات محل بالفناء)
(اذا ضللت سحابة ماء من فنج بحار جود کت بارقواء)
(لقد نزلت با سبک ادخل فخط کما نزلت عدی بالثراء)

خزانه هارونیه نام ادبی است با فصاحتی بی دوی و وحی حضرتی و خلق

اعراب و طرف نوری و جلی زیبا و قدی رعد و جود و دلا و احوال شرا و دلا
شیفته زلف و کفایتش شده و کفایت الهی و کفایت بجزای رسیده
و عشق حبیبی با و باحت و در حق و دلی و حق و جبهه و چون در خنده و بن
اتمام الحج ان تعف المطايا على خرقاء واضعة اللثام

و عجیب نیز با او شاد و شاد و حقیق اندام بسته

و خرقاء لا تزداد الا ملاحه و لو عمرت تمیر فوج و حلت

و در آینه نام خرقاء و غاب در غایت خود که درود و خجسته

(اذا هبت الادرع من نحو جانب به اهل محی طاب عنی هبوبها)

محب خرقاء با می من صوری حالات معنوی رفته و کفایت اشعار نام بسته

این ابیات در معنی اثر شده گوید
(لقد اصحمت فی فزعی معدا مکان الحج فی نکت السماء)

بی از زبان کان نیز در زنی خورشید نام محبت رشت کن بطیش رشت
او این بیت خرد و در جواب نوشت
آفتاب نیز در زنی و بدست رشت برسد خورشید که در نیم شب بخوابش

حکایت زنی اعرابی پیری از قبیله خود شوی گرفت چندی با او روزگار بترید
در می میان آن دو که در می پید شد پیر از طرف کاه بیرون آمد میان قبیله
باکت شد با و واسعه و و الکت دی فوج سر زین از نگاه و غایت از خیمه در

و بد میر این ابیات جواب داد
اخی تبطلت من بعد الخلیل فقی
ما غری فی مه الا حسن نفسه
فقال لما خلا بی انت واسعه
فقلت لما عاد القوم ثانیة
انت لعداء لزیقا کان یلوا
مرز ما به عقل ولا باه
و منطق لسا و المحی تیا
و ذک من خجل منی تقشاه
انت الفداء لمن قد کان یلاه
و لیشکی الصیق منه حین یلقاه

ستاره بانو دختر شیخ سعدی قدس سره کوکب تحف منوره و بنا بر آن
 از حضرت شیخ بهره برداشته باشد که این شریکی که اداوت
 (حق با زبان رو بوی بده ان گوشتیه هر کجا محراب ابرویش نماید بکنسید)
 در آنست معروف است به وقتی که او را شاد و دلجوید و سته دیده و سناخته
 چون کسی با خرام و ناز میرفت حضرت شیخ شری فرموده
 خوب رویان کن ده رو باشند تو که رو بسته و کمر زشتی
 بر این جواب شیخ را که آخر عمر با تهنیده راه میرفت گفته
 سر و قد آن کشیده بالا مید تو که خم گشته و کمر پشتی

شاید منقیه مدونی در مجلس متوکل این ایات را خواند

بالله قولین لمن ذا الرشا   المشعل الردف العظیم الحشام
 ۱. عرف ما کان اذا ما صحا   واملح الناس اذا ما انشا
 و قد نبی بدج حمام له   ۲. سل فیہ طائر امرشا
 یا لیتنی کنت حماما له   ۳. و باشقا فیعل عب ما لبشا
 لو بس القوهی من رقة   ۴. و جعه القوهی او خدشا

متوکل بهربند و پسید این شعر نکیت شریه آهسته بگفت هم شعر دوم
 از خدیجه دختر مومن است و ای خادم بدوش که عشقش در پید نموده و در گفته

کلیه بیک دفتر دیگر باشد

بهر کس آن شوق کل رت برین نیست
تو ویت آنکه در عالم کل رت

و سر بلی است

لا لیت شعری و الخوب کثیره
مقی رحل قلیس مستقل مرجع
(بفسی من لا یستقل نفسه
و ان هوان لم یحفظ الله ضایع

و بها
(لنفسی فدا و کت لو نفسی ملکته انما
ما کان غیرت یخبرها و یخبرها

تدلیلی عامریه معشوقه قسری بر ملوک مقرب محب بخت میدهد و نیز عامریه
افتخاریه و مجبور بلی صلیت اند و کریمه اسنی رای یسید بن قصص و توفیق
کلانا مظهر فاس عصا و کل عند ضاحیه ملای

تبلقنا العیون مقابلتنا
و فی القلبین تم هوی دین
و اسرار الملاحظ لیس تخفی
اذا انقضت بما تخفی اسیر

حصتی ... زمان سرقت و دران طبعش بومد بوده

تکذبت است مراخت به زیاده
غم جد یکشم چه بکار جد

و هم از بلی است

باح محبون عامر بهواه
فاذا کان فی القیة نوری
و کتمت الهوی فنت بوجده
من قیل الهوی لقد مت و حدی

ترکان ... فی فسیح و لمجه بوده و شعری فانی دارد روزی یکی ز عشق اودانه
درشت بدو نوشته ترکان این ابیات در جواب کماشت

قد راينا نكرا آ و سمعنا تنقعا
و اتانا کما بکم احسن فی کفاه عصا
و اتخره ستم اندوب علینا آرمیا
فعلنا بآلکم شتهون اتخلصا

مرف کوی کبی ... مضحکات ریشخونی عشق است معترقین ... از شفیق جان خود بر دیان
دله در الحافظ مسجد مرغ سحر کل فضاشته کمت ... نازکم کن که بسی چون تو درین
فل کندید که ز داشت رنجیم دلی ... بیج عاشق غمخیز بخت معشوقه گفت

و لها

لم یکن المحبون فی حایة
لکن فی الفصل علیه بان
الا و قد کنت کما کانا
ماح و انی مت کما انا

ببیند دختر معتمد بن حیات ^{پادشاه} اسپانی چون ملک اندلس را
 زان مقام گردید و معتد را اسیر نمود و خانه شاهی و دربار را ببرد
 بپینه جزو اسرای آن ملک به دست دشمن افتاد تا جری زبل ششپایه شد
 او را خرید و به پیر خود بخشید و پیر خواست با او هیچ بود بپینه بگذارد
 و نسب خود را نگوید و گفت من جز بکاح بر تو حاصل نمیکنم و زنا کردن من
 با تو باید باذن پدرم باشد و آنها را گفت نامزد طرف او پدرش بفرستد
 و یکی از مطاوی نام این ابیات بود که خود بپینه اث کرد

۲ سمع کلامی و استمع لمقاتلی
 لا تنکروا انی سببت و ایتی
 ملک عظیم قد تولى عصره
 لما اراد الله فرقة شملنا
 قام التفاق على ابي فى ملكه
 فخرجت هاربة فحازنى امرؤ
 اذ باعنى بيع السبيد فضنى
 و اراد انى لکاح بخل طاهر
 و معنى الیکت لیسوم الیکت فی الرضا
 فساکت یا ابنى تمر منى به

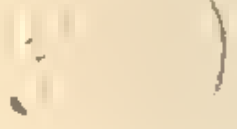
و عسی و مکیة ملوک لفضلها تدعو ما مانس و اسعاد
 و ان نامه اور مجلس شراغات نزد معتمد فرستادند پادشاه جواب دختر این
 بیتی کوئی بهاجو ^{فقد قضی الدهر باسما نه}
 و قصه حسرت معتمد در فتح لطیف و غیره مرآت و انچه دختر کفچه زناشویی من
 جز بر ضایت پدرم روانیت چون اهل اندلس را یکی بودند و این نام بکست
 و در مکیه در شهر نام داده بپینه است حسن الانصاری
 و انضا فاقباص آن روزگار با این دور قریب ^{انت و انکرا} مگر ادا کان قدیم را
 به بخوانند که در حال تیری هم برفت و صحت گذرانده اند

فقد النساء ^{کی از زنان سلطان جهانگیر شاه هندی}
 (الحکام سحر و بر من جلوه کردند صدقته خوا بیده محشر بشمارد)

عقيره دختر عاتق ، هر دو غنيمت و غيرتمندى بخيمه داده و در مجال كمال
 ربه دختران قابل عرب بترى داشت و او را بلند ميگفتند و بوي اعظم
 غيرت و شجاعت و آن در شمس صفت را بودند و در سلطنت عاتق
 بجهه علق طسم بن لا و ذبن آدم بن سام بن نوح علیه السلام بوده و عاتق
 علق بن بود هر دو دختر باكره را بشوهر ميگذاختند بدين بخت داده و او بشوهر
 شوهر بخارتن را برده شده چون عقيره را بشوهر دادند و ذكر آن داشته
 كه مراقب اين خدمت بودند و در گرفته و در دوزخ و علق و او بكارت از
 برده است و روانه خانه شوهرش نمود عقيره هم نزد قبيله خود آمد بجاى كه
 جاسه خود را از پيش و پس كوده بخون كارت نموده و در سر زنش تو بخون
 اين اثر را داشت و نمود

ايحبل ما يوثق الي فسيككم
 ولو انما كنّا دجالا و كنتم
 فتوتوا كرا اما او ميتوا عددكم
 والا فخلوا بطنها و تجمّلوا
 فلبين خير من تمام على الاذى
 و ان اتم لم تغضوا بعد هذه
 و و كنوا طيب العروس فاما
 و انتم رجال فيكم عدد التمل
 نساء كنّا لانقرّ بنا الصل
 و ديقو لنا ربح بالحب
 الى بلد تغزو و موتوا من الفهل
 و الموت خير من مقام على لدر
 كنوا نساء لا تعاب من الكحل
 خلقتم لا ثواب العروس و للفصل

معدا و سخا لذي ليس دفا و بجمال عيشي بلينا مشية الفحل
 بعد از شنيدن شهادت او بوقوع بنيرت آمده و علق را با شكر بيش مهرباني
 خواندند چون بقبيله آنها فرود آمد آنها را گفتند و سر پا شده را بر بنيره افراشته
 و قصه در اخاني ميگويد است

حاجي اشتر آبادي و آن غير از مجايي كجاى است كه نامش گذشت اين يك نيز
 با صباحت و راحت و بلاغت و فصاحت بوده و آن را شاعران از پدر
 يادگار داشته

سران خودريم اي باغبان زلفش خويند كه بخروند و كسل بجاى كيك نبت

كجى ز دختران حسن بن سهل و در يارمن كه جمالي در با و رخت ري زيبا و قد ري رفعا و نهدي
 روح او را داشته عاشق پيروي ، هر دو از خانه تنگه ران چه پرس شده و در غلوات عشق
 و مشتق تا مرس و زارت را بيا داده و از او بخواه بقتن شده چون كتن را در بپوشيد
 اين ظل از كه آرد ري اين ابيات است و نمود

اشتم كفن البان جلد مر جمل شفقت به لوكان شيئا مدنيا
 شكست اي ان كشت زقت كرتيه سلافا و لا عن با من ماء صابيا

وَأَقِمْ لَوْ خَيْرَتِ بَيْنَ فِرَاقِهِ
وَمِنْ أَبِي لَا خَيْرَ مَتَّانَ لَا بَأْسَ
فَإِنْ لَمْ أَوْشِدْ سَاعِدِي بِعُدْجَةٍ
غَلَا مَا هَلَا لِيَا فَشَلَّتْ بِنَايَا
بِذَلِكَ يَقُولُ حَاجِرُ زَا فَرَاخُ الدِّينِ خَرَاتُ رِي لَسَجِيرَ بِاللَّهِ أَرْتَوِي مَوْتِ زَمَانِ

ضعيفي زنی ش غره بود و کما بیش ز سبب تخمیر جعفر سوخت دل
در دلم بعد از دیت بیش از دهر آرد و دیدم آن روی و خردن ارزد و آرد

حمیده اندلسیه

این اندرز حمیده است و در جانی علی اندرز ابی حمید است که در زینب
و خرد زاده است و دیدم بن نو
و ای اواشون لا فراقنا
و سنو اعلی اسماعنا کل غارة
و ما لهم عندی و عندک من
و قل حماقی عندک و کف نصای
این شعر در زینب

غز و ناهم من طریکت و ادبی
و انما سنا بالسیف و السیل
و هم از اندرز حمید است

و قانا الفیحة لومضاء روص
تطل غصونه تخنوعینا
واسقانا علی ظلاً زلالاً
لصدقة لشمس انی و اجهتنا
سقاء مضاعف لعل لمیم
حنوا الوالدات علی الفظیم
الذین من ابدامة اللذیم
فحجبها و یاذن للشمیم
یروغ حصاه حایة العذاری
فتمس جانب العقد النظیم

حمیده صمدیه معروفه با فخر و فقر و لا محذور شریف رویه تر زنی با شرم
بوده و در بحسب علوم بنابر و اندرز خیر زاده اندر محله شرم که بر ستبر
تصنیف مع الفاتحه طبع قلمش نرزه و شد مرحوم طاهر مرعش سال ۱۰۸۷
از درویش رفته

حاجیه زن فخرش و بعد از معاودت زنج بیت نه عازم شده
بن بیت گفته
خواف کعبه تور حاجیه میر شده
حد زیارت اهل بن صیبت

ذُلِّعَاءُ كَنَزِ بْنِ صَرْفَانَ وَدُنْيَا بَنِي دَجَّالٍ مَعْرُومَةٍ وَبِحَاثِ عَالٍ وَصُومَةٍ
وَلَعْدِ رَشِيدٍ وَامْرِئِ جَبَّاسِي وَدَنَاءِ نَكْوِيٍّ وَصَفْتِ أَوْدَعِ عَرَفِيٍّ وَجِيدَةٍ
وَدَغَابِ خَلْفِ أَوْدَعِ بَنِي خُثْنٍ أَوْدَعِ جِيدَةٍ وَهَوْنِيٍّ وَدَعِ قَتْلِ تَرْثِ رَشِيدَةٍ
وَنَاحِيٍّ وَنَوَاسِ خُذَّاسَةٍ وَرَبِّكَوْنِيٍّ وَبِحَاثِ نَشَبِ دَعِ خُذَّاسَةٍ
وَنِيلِ قَرْمَةٍ كَوْنِيٍّ

عَجَابًا مِنْ حِمَاةِ الذُّلِّعَاءِ تَقْتَسِمُ بِنَا سَلِّ خَلْفَاءُ
وَأَيُّ حُودِجِيٍّ سَلَّامٍ يَمْتَرُ لَمَدَرَةٍ بِأَرَاذِلِ نَاسِ شُؤْمٍ نَافِثَةٍ
رُوزِيٍّ عِبَاسِيٍّ بِنِ خَفِّ بْنِ شَرِّبِ ذُلِّعَاءِ وَخُذَّاسَةٍ وَدَعِ مَشْرِعَةٍ
أَهْدَى لَهُ أَصْحَابُهُ تَرْجَهُ فِكْرِيٍّ وَتَسْفِقُ مِنْ عِيَالِهِ
ذُلِّعَاءُ فَرَاثِ رَمَدَةٍ
خَافَ التَّلَوْنَ فِي الْوُدَادِ لَانَّهُ لَوَارٍ بِأَطْنَمِهَا خُذَّاسَةٍ

كَلْبَدَنِ بَيْكِمِ وَخَرَسَدَنِ بَانِ

هَرِ بِي رُوْنِيٍّ كَوْنِيٍّ أَوْبَاحِ قَتْلِ خُذَّاسَةٍ تَوَقُّفِيٍّ مِيدَنِيٍّ كَوْنِيٍّ وَخَرَسَدَنِيٍّ

سَعْدِ وَدَعِ خَرَسَدَنِيٍّ حَمِيرِيٍّ بِنِ تَرْثِ بَنِي كَعْبِ حَمِيرِيٍّ حَمِيرِيٍّ

سَالِمِ التَّمَالِ أَدْلَمِ أَحَدٍ لَعْنُ نَعْلِ الْمُصْطَفَى مِنْ سَبِيلِ
أَعْلَى أَحَقِي بِنَقِيلِهِ فِي جَبَةِ الْفَرْدِوسِ اسْفِيٍّ مَقْبِلِ
فِي ظِلِّ طُوبَى سَاكِنَا أَمْنَا اسْفِيٍّ نَاكُوْنِ مِنَ السَّلْبِيلِ
وَأَسْحِ الْقَلْبَ بِهِ عِلَّةَ لَيْكِنِ مَا جَاشَ بِهِ مِنْ عِلِيلِ
فَطَالَمَا اسْتَشْفَى بِأَعْلَانِ مِنْ يَهْوَاهِ أَهْلِ الْحَبِّ فِي كُلِّ حِلِ

أَيُّ قَطْمَةِ ابْنِ الْعَمِيدِ رَامِدٍ وَنَشَبِ بِيَهْنَةٍ
أَحْجِ الرِّجَالَ مِنَ الْإِبَاعِدِ وَالْأَقَارِبِ لَا تَقَارِبِ
أَيُّ الْقَارِبِ كَالْقَارِبِ أَوَاشِدَةٍ مِنَ الْقَارِبِ

وَالدَّهْ شَهْمَانِ كَابِلِيٍّ

أَشْرَدُكَ فَخَرَكُنْكَ آسْمَانِ بِيَهْرَانِ كَنِيَّةِ فَاطِمَةِ وَأَوْدِ سَلِيمَانِ

حسابه یتیمه دختر ابی بحدین اندلی و تنی پیش مردی بوده این شد
 قدکست ارتع فی نعماء عاکفته فالیوم اودی الی فمکات یا حکم
 است الامام الذی انقاد الانام له و ملکته مقابلہ النقی لام
 لا شیئی احشی اذا ما کت لی کفای ادی الیه و لا یسر الی العدم
 لا زلت بالمرآة القساء مر تدیا حتی تمال الیت العرب والجم

مانله دختر فرقه ن عشق شد و تنی بچهره داشت ادمتار یک تخت
 شست و مانله را در تخت بکشت دند عثمان ^{نخچه} سر بر کمرت شست
 مرند است و صلح بر بنامه گفت از صلح سرمن غیدیش و در سل بری مدان
 و شایان طوری که تو میل داری و این کنی بود که در جمیع قوی ^{توانا و} جوانان بکمر
 نامه خاموش شد بعد عثمان باو گفت تو نزد من میانی یا من پیش تو ام نامه
 گفت نخچه از ابی موئی سرگفتی پس از ان زمانم که بهترین شوهران شوهر می میدانم
 که ز بزرگان اصلع شد و من رد تو میبرم از بلاد سباه تا اینجا که ادم دور تر از من
 و قدم میت و بر خاسته بودی خلفه نشسته عثمان سر او را کشید و دوی
 برکت جواده باو گفت در از دوش بنیدز نامه نه است گفت چو در ز سر بر
 بر کمرت گفت پس از ان کن بکند بعد گفت در بر جاده از یا ببردن آور
 نامه بخلیفه گفت بن یکت کار با تو است و با من نیست عثمان در جاده از پای
 در آورد و باو مقاربت نمود و چون مسلمین بر کشتن عثمان نگاه داشتند
 نامه خود را روی برین اوانداخته بکشتنش زوم شمشیر بریدید و بکشتن او بود
 که معادی پیر این عثمان را دوی شمشیر میزدید و هر وقت شکرش در حرکت
 حضرت امیر ^{تستی} میزدند عمر و عمر معادی میگفت ان سلبی را بجنبان
 معویه انکشتان را بر من جبهه بنیده میان بگریه و شورش میداد و در
 در سرشته عثمان گفته ۲۰ الا ان خیر الناس بعد ثلثة قتیل الحقیقی لک یا معاویه
 و مالی لا ابکی و تنکی در تنی و قد غیبت عنا اصول حب عمر

دینت بدستیه که درین دور همه جمیع کذبت کما در حقان بسته

یا ایها الراكب العادی مصیته عرج انیک عن بعض اندی احد
ما عالج الناس من وحدت نفسهم الا ووجدی بهم فوق لذی حد
حسی رضاه وانی فی مسرتة ووده اخرایا اجبت

دنا نیر و خری بدگود ما قوده بر یکمان متولد شده و در در کت جودا
بدردی بخار خوشگل ترین کسره و در بیابان ن زان در و در خفت
و لطافت و آب گوی سبقت ز بهر بوده اواز و شرمش از نام سمیت
درایت و محو درشت و بهر در هر حدفت بیش از دوزار لیر کان شری
در رسید در پیش از ناز دوست مدشت و کتبی تنها در اعانی نداشت
از ایش را و که برده آواز دارد

نفسی اکت عبت مدعیان من حین از مع بلینم خشت
ان کت موحه بد کمره هلی فراقم الامت
و عقیل عرادر است بسته و عشق بر و غایت که دل او را فرارفته و برده و کرد
یا دما تیر قد تنکر عقلی و تحیرت بن و عد و مطل
شغی شافی انیک و الا فاقلینی ان کت تهوین قلی
انا بالله والا میر و ما اهل من موعده الحسین و بدل
ما احب الحیاة یا احب ن لم یجمع الله عاجلا کت شمی
والو حصرت عن درغن او کت و تحیرت بن و عد و مطل
هدی دنا نیر کتسانی و اد کرها فاقلینی ان کت تهوین قلی
والله والله لو کانت اذ نوت نفس امتیم فی کفیه اهاها

فخبر عقیل در مثنی حضرت ابی عبد الله گفته

ما د اتقولون اد قال النبی لکم ما د فعله وانتم اخر الام
بعترق و باهلی بعد ففقدت منهم ابی و صریح صریح
ما کان هد جزائی اد نصحت ن تخلونی لبوع فی ذوی عی

دهناه من عجاج سحر بر ما او می نبوده شمشیر را بحالم برده ماکم یک
عجاج را حلت داده که او را را می سازد عجاج این اشعار خواند

ان الامیر بالقضاء یحجل
عن کسری و الحصان یکسل
ظقت الدهنا و ظن مسجل

دهناه جواب گفته
و الله لولا خشیة الامیر
وحشیة الشرعی و مشیر

لحلت من شیخ بنی الفقیه
عجاج چون شنید از بنی فقیه که بر ما
کجوان صعبه عسی

تالله را تنها عنی بالغم
یتزع عنی فتنی من لمی
در ای بوسی و بوسه رساء لغت
ایکت و التقیب عا لشم

ام حکیم از زبان خوارزم در روی زیبا و فتنی سر دیلا و صحت و صحت
دور دین خود حفظ و شبیهی بنیاد داشت و بنی عقی فزون از حد و جسم
تروبی در میان بر عجاجش به نه رده شمشیر کرد و در جنگ چون شیر داد
بر لشکری بزرگ حمله آورده و این رجز از گفته خود خواندی
احمل رؤسا قد ساءت حمله وقد مللت دهنه غسله
الا فنی یحجل عنی نعله

عجج عین کرد تا باد جمع نرود و در نزد شمر از کفر حق نرود و جز نرود

امامه و خردی الا صبیح عدنانی ندانی شمره و در جلال و کمال تمام
و اشعار او ضرب المثل عام و عام از انجمله انچه نبرشته قوم مذکوره

کم من فی کانت له مبعده	ابلیج مثل القمر الزاهر
قد مرت الخیل بجافاته	کمر غنیت حب ما حذر
قد لقیتم فهم و عدد بها	قللا و هلكا اخر العابر
کانوا ملوکا سادة فی الورد	دهر الها الفخر علی غاثر
حتی تساقوا کاسهم بیدهم	بنیا فی الشاد الخامس
باد و افن یجلل بادهما نفهم	یحلل بسم مقفرد

دیا رانی از بنی عقبرت
چو دلو کشته
نقا و جلد مغلول بتمیاء موشق
قلیل الموالی مسلم بمجبریه
بقول له البواب انت معذب
باکثر منی لوعة یوم بان لی
عشیه امشی القصد تم و قد فی

لسا قیه من ضرب القیود موشق
له بعد نومات العیون عول
غداة غدا و مسلم قنیل
فراق حبیب ما الیه سبیل
عن القصد روغات الهوی

ویکتوریا پادشاه انگلستان و هند و دیگر مملکات
 نام کریش پرنس الک اندین ویکتوریا دفتر او دارد دو ک
 دو کنت چهارمین پسر ژورژ نیم پادشاه انگلستان
 بعد از ژورژ سوم پسرش ژورژ چهارم بر تخت نشست چون
 وادی داشت برادرش سلطان اتفاقاً او نیز بی اولاد بود لذا تخت و تاج
 بلکه ویکتوریا رسید و او در سال ۱۸۱۹ میلادی در لندن بدنیا آمد
 زبان اصلی و فرانسوی و یونانی بخوبی تسلیم میورد و سنه قدیمی علمی لای
 و یونان را یکویست و در ریاضیات کامل شده بود و پوستی در قفس
 و تنه و نقاشی را با مهارت
 در دوازده سالگی که چون او چهار سال به مجلس ملکه زن ملوی خود رفته و بعد از آن
 و محافل دولتی حاضر می شد

بعد از آنکه که شاه خدای او پادشاه و بزرگیت پسرش پرنس ابرت
 به نام او در بحال مابین ملکه و پرنس ابرت عتیقی پیدا شد
 از خوش نصیبی او در ۱۸۳۷ که بن بیجه رسید روز عید میلاد پرنس کیلیو چهارم
 و ذراه و کشیان آمده ویکتوریا را با تلبفت برداشته و در حجریت
 داشته چگونه ملکه زنده بادشای برمیاید ملکه با صد حتی غرور و

سبحان تو! نطق در مجلس بود که بهر گفت ۱۸۴۰ نطق در مجلس
 و پیش او را در نشستند و حساب برگزیدند بعد در مجلس بود و بارافته
 خلاصه طبع خوانده و با پارلمنت شرف نزدل فرموده تشریف و ذرا
 پارلمنت سینه و نعت و پنج مرار بار او را حساب ملکه و سینه بر لیا
 و طیفه مادرش را مقرر داشت

۱۸۴۰ در کلیسیای بزرگ دولتی لندن تا ملکه اری نور و کشیش بزرگ
 دست او را بر تورا و انجیل گذارده قسم داد پس ازان تاجی که برقه
 ان یکت قطعه یا فوٹ بزرگ با فوٹ احمر سطح و شاه زنده قطعه یا فوٹ
 دیگر و یا زده قطعه زمره و چهار قطعه یا فوٹ رسمی و هزار و سصد و شصت
 الماس بر بلیان و هزار و دویست و هفتاد و سه قطعه الماس زنده و صد و چهل
 و هفت قطعه الماس سطح و چهار و سه هزار و دویست و دویست و هفتاد و سه
 دانه مروارید کوچک نصب داشت بر سر گذارده
 مخارج تاج گذاری قریب هفتاد هزار لیر شد

بعد از چندی از مجلس پارلمنت اجازه خواستند که پرنس ابرت نزد ملکه
 مجلس تشریف بخیزد و چون فرموده می بر سر مخارج سیاه پرنس ابرت را بر ذره گرفت

در تبه سرداری کل نظام انگلیس را با لقب آلتی دو یالی برپوش داد
پوشش بابت کیمت کردن بند و اهرتقدم مکه نورد پاوش و نیز ثن
نا اندیند بشوهر محنت کرد ۱۰ اولاد ذکور از مکه بیداشت

روزی درین طایفه بیکه زار با و بخورد همان ل کابل سحر انگلیس بیک
بچ آب و خاک اوده عنیمه مقترن ان دوست در بند شد

سال ۱۸۴۲ با شوهر با شکا تفت فرت نمودند و بعد بیک و چندی
بفرانسه

پس از مدد و ت اعطیست بیکلا امپراطور روس مندر نده اگر چه بیک
عنیمه و تنه مزاج بود اما مکه و راز یار دوست میدشت چون دوست
شوهرش برپوش ببرت بود در ۱۸۵۳ دولت انگلیس با عنیمه عثمانی

بار دولت روس اعلان جنگ نمود

در ۱۸۶۱ برپوش ببرت شوهر مکه مرد و از ان سال بعد مکه بیک
عمر پوشید پی نخی تا حال که سال پنجاه و هفت و ت مکه

عید فطری این دوشنبه گفت و برای ششید تغنی نود

طالمت علی لیا لی الصوم و تصلت حتی لقد خلقتها زدت علی الابد
شوقا لی محسن یزهی بصاحبه اعینه بجلال الواحد الا

وین شاعر نزل در مجوسین که زن ناسه بوده و بر علی علیه و سلم
علی مبدوع سخن عینی کرده گفته و طنبان هم جالی فاتی رفته

لطیان خف مذ ثلثین حجة جدید غلابی ولا یخترق
و کیف بلی خف هو الاله کله علی قد میها فی الهواء معلق
فلا خرمت خف ولم یل جوب و اما سراوید و لها فترق

از گفته شیرین علیه است

قام عذای و لم انم و اشتقی الواشون من سقی
واذا ما طمت بی الم شک من اهواء فی المحب

و هم ادگو

وضع الحبت علی الحور فلو نصف المعشوق فیه لسمی
لیس لیحسن فی فن الهوى عاشق یحسن تالیق بالحب

سالی له خلیفه زعفران عرب خلیفه بجه و دوری شید از محنتی که با حله داشت
اورا تیر همراه در علیه با با بایان و دانسته کوه و درین راه باین شهر رفت
و ادای دین پرداخت و بطریق بحر و بر برای ششید تغنی کرد

و منترب بالمرج یکی لشجوه و قد غاب عنه المستعدون
اذا ما اتاه الركب من فحواضهم تفتق لیستغنی بد حجة ركب

خلیفه داشت خاها را روی دل بجانب عراق است و از فراق محبوبش
بگردوغ ناچار او را فرمود برگردانند علیه بان علی و آخر کن در حله رسیده
و قی با دبر خود لب لباب کرده میخواند

شادی بر لب نظر جام جم گیر کهن ز غمی ز غمده

و هم این اشعار را از علیه منبته اند

یا واحد الحب مالی منك اذ کلفت

لم یلسنیک سرور لا ولا حزن

ولا خلا منك لا قلبی ولا حسد

و رتود من شمس و من قمر

نصفی بحبک الا اهتم و حزن
و کیف لا کیف نفسی و حزن
کلی بکانت مشغول و من تن
حتی تکامل منه الروح و الله

غریب کیریاں حرم نیا لایس اور نیکی کو دوزیاں ضرب لایا نام ناس
خفی چون نقش جمال خود مطلوب و شعری مانند آب رخش مرطوب داشت

و در علوم ادیب و عربیه تصنیفات دانشمندانه عید و بازی و تطنج را چهل دل

عشق و صبر و دردها و آوازش پدید آمدن عرب و عجم پدید آمد و او را
در کتاب جمیع مذکور مشاهده شود
این شرح بی نهایت کمال است
حرفیست از هزاران کلام در حدیث

ساز خشن خورام بجوانان شری طاعت میفرمجت و با فوخلان زهر خشن
عشق بریدی شیرین است حکایات طریقه و آن بر این لطیفه الاوردانی
بیار و روایت شده خود گفته است بهشت فقر از خلفی بنی العباس با من
جمع اند

[illegible]

نوشتہ امر رس خط سے ایسا ہو چکا ہے کہ اس سے روک دیا جائے اور اس کو اس کے
جائی جگہ پر رکھ دیا جائے۔ چنانچہ اس کو اس کے جائی جگہ پر رکھ دیا جائے۔

۱ عرب نود و شش سال عمر نموده و شصت و سه سال در غلوار و جلی و دواغ گذراند از اهل و ام
والا در آنجا برآمده با اگر هر کسی باشد از هر طریقی در دنیا است از هر طریقی در دنیا است
و قی و انق و ... در آن عشق بوده عرب بنی معاویه

حد
اشکو الی الله ما لقی من الهم حسی بدی فلا سوا الی
این الزمان الذی قد کنت نا^{عه} فی ظله بدتوی صکت یا سید

و اسال الله بوما صکت یفرحی فقد کملت جنوی^ل للیل بالسه
روزی که به دگر سر طردید در تو صبرت گفت ای ندان کبر بزرگ عشق و بدی خوش
و اگر باین رو جز در جانی و دریا و صبر بر آفروده گردد بهشت رین من است
عین بن ریف که ساری حریف بود شرح حال او را در این ابی رفته
و سحری ملیح نموده که جز در عرب هم آن انکار نشود و حفظ خاطر داشته
کامی بد آن تنفی میخورد از کیف معاشر میخاسته بزبان نامیاری

قاتل الله عربیا فعلت ففلا عجبا رکت و اللیل دج^{مرکبا صعب}
فادقت متصلا بالبحر و منه قیاسی^{شبی} که در دماغ و باطن
مجاور بود و عرب این آیات را سحر اندر عرب هر چه بود و کوه و کعبه و حرم
است و عرب رکت الشفرین قد نکت ضروبا^{بکلمه} بکلمه عرب
در باب بسیار میخواند و اوحد و جالی و شیشه

لونه عرب بی حد عشق بی نه داشت و در محبت او زنده شده
بیرون رفته مومن او را در خانه تا یکی حبس فرمود و جامه شیشه بود
و در حبس زخورت و در هر کی و آب نوشیدن تحت گرفته شد
نزدان ماند روزی خلیفه را بر سر و سبوت و فرمود او را بکنند

چون از مجلس بیرون آمد بدون تغییر حال نبرد مومن آمده و این شعر را خواند
یا سید

حجوبه عن نعری فقل شخصه فی القلب فهو محجب^{بالحجب}

عفت نقابه از دستان شیراز است وقت فارسی نامر و حوی نموده که حذر آمده
یا کوه رفته ۱۲۵۰ و فاش بوده و شصت سال عمر داشته و تعاریف

از کف دلس وستان بسته کی و جام دو
(ساقی ما هر و بخت س غر لعل فام دو)
هست فیه عجیب شخص کی و نام دو
(حال من و کار من حکم دوست و جان کی)
فاصد نیک بی بر نامه بی بیدار
(این دل و جان خسته را همه نامر کرده)
ناز بدشت جان کی اموی خوشترم
(کوشه چشم او مگر خال سیاه مشکبو)
اه که شکل آمده صید کی در دو
(زلف تو به مرغ دل دام فلکند از دو کو)
از چه دهم جویش نختی بی و خام
(محبست است و شمع در محبت عشق بریان)

فکر علی بن ابی طالب
در کتب

مزدوعه وضره علق پیریشته صابر نام
و جنت انطکیه بدست کفر رشیده مرثیه گوید

ایا ولدی قدرا دقت تلقیا   و قد اضرمت منی الخدود المدامع
و قد اضرمت نادر المصیبه شعلة   و قد حمیت منا الحشا والاضالع
وامسال عنک لربک کی یخبرونی   بما لک کما تستکن المدامع
بدریکت فیهم محبر عنک صادقا   ولا منهم من قال انک راجع
فیا ولدی ما غبت کدرت عشق   هکلی مصدوع و طرفی دامع
و نکر می مقسوم و عطفی موالد   و دمی مسفوح و دهری لایق
فان تک حیا صمت لله محبة   و ان تکر الاخری فما العبد صانع

رفته اند معن زانده روزی بختی رفت تشنگی او را فرو گرفت و آب در
 بیان این باب است در این حال دو دختر را که سینه که هر یک سبویابی
 بدو می داشتند معن آب از آنها گرفته نوشید و غلامان را گفت از مرد
 آنچه دارید دختران را ایا بکشید همه گفتند چیزی از نفقه نمانده معن رفت
 در کیش خویش برده و پست دانه تیر که پیکان همه از زرناب بود بدون آواز
 بدختران عطا فرمود یکی از زنان به میری دست بن شام در کم برده
 معن زانده دیگری زانده بنیاد می آورد و با گوشت خنجر گفت
 برو کتب فی السهام نصال تبر و بر میها العدی که با وجود
 فلک منی علاج من جراحت و اکفان لمن سکن الحود
 او بین انش و نمود عمت مکارمه الاقامه و العاد
 و محارب من ذی ط جود بنانه و محارب من الذی
 صیعت نصال سهامه من عجل کیر و عیونه لقتال عن الذی

(۲۲) العلاء الدلسیه

(کل ما یصل و منکم حسن
 (تقطف العین علی منظرکم
 و تعلیایکم تحلی الزمان)
 و بد کراکم تله الاذن
 و یوفی نیل الامانی بغن

(۲۳)

الميتون دختر بجدل کفنی زن عادی روزی ببار رسید و مردم خود را گفت

لبت تحف الا رباح فيه
و اكل كسيرة من قمر بتي
و اصوات اتراب لكل فتح
و لبس عبائة و قمر عيني
و كلب يلع الاضياف حود
و طروق من بنى على ضعيف
احب الى من قصر ضيف
احب الى من اهل الرعيف
احب الى من نقر الدفوف
احب الى من لبس الشفوف
احب الى من هز الوف
احب الى من عالج عنيف

امویه گفت دختر بجدل را خواست تا مرا علاج عنیف بخواند و بگوید علیه القدر
نصرت را در میراث میداد و بدین معنی میخواند و در جواب بگوید که
از بل جماعت و در سنت متعصب است میخواند و در جواب او میگوید که
حق است که بر مردی تعبیری گفت بنی غیر بسیار لغوی و فکرمینورده خلیفه کی از

عدالت را نمی توان محکمی غیر مستاده کردی بسیار را بشنید
و برخی را تیر کرده بجهنم آورده و بدین استراجه بری ترک بگردان تفکر زده سخن
میگفت گفتندش کلامی عجیبی با شیخ دارد در چنین حال چه حد سخن گفتن است
لغته شاعری خوان که وصف حال باشد این شعر خواند در بچه ترکان با ضحیه
بنی اخنی الزمان علی نمیر
فقد نال المدحی و عهد کلب
عظیم النیل من آل النبی
در گفتند روی سید این معذور زیارت و میرش عبید الله اما عبد کلب میفرماید
است میخواند دختر بجدل کفنی بود که او را پیش عادی برود و او حمله بود از غلام
پدر خویش بنام او ده خانه معویه وضع حمل نمود و آن مولود بزرگ بود

ام الکرام اندلسیه در عشق جوانی خبر بدی آمد
یا معشر الناس الا فاعجبوا
لولا لم ينزل بدمر الدجی
حسبى بمن اهو له لوانه
ما حفته لوعة الحب
من افقه العلوی للشراب
فارقت ما به القلب

اعلیه زنی از قبیده کلب بود شجاعت و شرفی بحال است و همان چو
 و مجموعه از کتاب هنر و ادب حکایات شیرین از ادور غانی مستطوع
 ابروی از قبیده بنی همدان شهر نموده و در عشق نحاری دارد چنانچه گوید
 اکت الهوی لما را ینک جازعا و قلت فی بعض الصدیق یرید
 و ان یطرحنی او یقول فتیه یضربها برح الهوی فتعود
 فوریتم غمابی و فی داخل عتسا من الوجد برح فاعلمن شدت

استغفره زنی مغنیه بوده و او نحاری لطیف دارد

یا من یعطی هواه من ذل یعطی نهارا قد کنت املک قلبی حتی ملکت و طاراً

نامه مادر عز و من العاص ^{چهارمین} زنی زانیه بود و قی عمر را زانیه چهار نفر داشت
 که این پسر داشت ابولهب و امیه بن خلف و ابوعقیان و عاص چون مرد یک
^{چند روزی} عاص را بقتل رسانیدند و پسر داشت و پسر داشت و پسر داشت و پسر داشت
 این پسر عاص آورده ام و خود این سخن بزرگ است و آن سخن غم
 فرزند عاص داده بود جمعی که ^{کشته} و کشته تا حد عاص رسیدند و پسر
 عمر را سوار شده بود و زانیه جوانترش را دست و کت عاص میزد
 پسر عاص را مادر امیر انداخته و عاص را در جایی که پسر عاص را
 و پسر عاص را در جایی که پسر عاص را و پسر عاص را و پسر عاص را
 چون عاص با مردم احسان بیش از دیگران بنوعی است و است
 و پسر عاص را در جایی که پسر عاص را و پسر عاص را و پسر عاص را
 حال پسر عاص را که خوانده ^{پسندیدم} که زانیه را در گیش و اتفاق خود
 و معویه و تمام عرب اعلان دادند قصه مادر زید که بزرگ بود و زید
 آورده شد که شد و زید همان مولود بود چون در خانه معویه وضع حمل نمود
 مطلب اندکی در پرده خفا ماند و عمر بن العاص خلاصه و نقوده و شیره
 و جوهر ^{چهارمین} ابی لهب و امیه بن خلف و ابی عقیان و عاص بود که آن
 حیل های شکننده اسلام از او بود کار یا کار ماند و آنچه محترم
 گواه آن در کتب ائمه اهل جامع است که دعوی خودشان برای شسته

بالاترین محنت و قتل عاص در شتر عاص و شتر عاص مذکور شده

هند اندلسيه در جمال و ادب و کمال و هنر و بکمال رتبت و
وصف پریشانی و ضعف آلت جماع اورا گفته

من لیتری متی شیخا حبا   اخب من زوج یداجی حبا
کان خصلیه اذا اکبا   فروختان تلقان حبا

و تخی و عامر ندی فرزند ^{بختیار} یار و غمات و برین تخی و
یا هند هل کت فی زیارة نثیه   بند و المچاره غیث یب السلسل

سمعوا البلابل قد شد و اقد کثر   نعمات عود کت فی الثقیل
هند در طرنامه چنین نوشت و خود با تاریخش روان خدمت امیر گشت

یا سید احا العلی عن سادة   تتم الانوف من الطراز الاول
حسبی من الاسراع بحکمت اتنی   کنت الجواب مع الرسول المقبل

مراد ازنی شاعر بود و در خانه علی بن هشام تربیت شده چون مامون
علی بن هشام را بکشت در مریه مولای خود گفته

هل مسعد لبکاء بعبرة اودماء   وذا القمد حلیل لسانه نجباء

شی عمر بن خطاب در کوچه ای مدینه بنا شناخت یکدشت دیدن این
اشعار با وازی جاگذازه میزند

هل من سبیل الی خمر فاستریها ام من سبیل الی عسیر بن حجاج
الهی فی ما حد اذ عراق مقفل سهل انجیا کریم غیر ملجاء
تمیه اعری صدق حین قلعه اخی و فاء عن مکر و سب مراح
بانه از نصر انجانت بر او گرفت دید ما هر دوئی است رنکت افتاب
و سکه سوئی دارد چون شکست ناب فرود تا کیوانش بر تو نه رخ روی
مانده خورشید از او نمودار شد گفت از مدینه بیرون رود تا زمان برود
نشوند نصر راه لبر پیش گرفت و ناخندهی از بیم سیاست خلیفه بولین
نیامد ما کنده بجا از حسن خدا دار گئی همی انگار انبوه

هند دختر از نیکو رویان شهر است که صیت جمال و جمال او با ناز
به کو پیش صبا حتی بی نهایت و ملاحظی با درایت رشت حجاج و ازنی گرفت
در بجا او گفت
وما كنت من ابناء جنسی قلستوی خرافتک السومی حسن خلایقی
ولکن نبات الخیل و هی موصل مطایبا و بنا الحیم الزواهری

حجاج طلاقش گفت و صد هزار درم مراد او فرستاد هند ان در بر دکانی
رسوی که نام سلطان در به عطا نمود عبد الملک خلیفه گاه که کس بخوار گشتی و
فرستاد هند پیام دار که رنکت طرف مرا ایستاده عبد الملک جواب داد
ان طرف هفت مرتبه باب بشود و آن نوشته اند من گفت شرمی
تن بزدت خلیفه سید محمد محمد را از عراق بفرستد حجاج بیارده بکشد خلیفه
محمد اند حجاج را این امر فرمان داد حجاج از بیم عبد الملک بان مذمت می
و مهارشتر هند را زکوه تا شام برودش رفت و هند در راه با وسطیابی خلیفه
انسان جمله وقتی به من رسید و بیاری از همدیگر بیرون از خدمت و گفت
بار بان در هم مرابده حجاج دنیا را رنکت و قلش این دنیا را
شکر خدا را که در هم مرابده دنیا نمود و این قصه را حجاج محفل صاحب

نخاسته و ضعیف را افتاد بنظر میرسد هر چند تئیب حاجت بود
از نژاد بزمجان تا حج ایستادین بودیاس خلعت درین
عبد کلمات چنین حکمی بودیند بر او نیم تن از دست عراقین است
افتاد شد

اُمّ الهنا و حرّ قاضی مدّس در جواب نامه مشوقش نوشته
حاء الکتاب من الحبيب بانه سیزدینی فاستعرت اجفانی
غلب لستور علی حتی انه من عظم فرط مسرتی ابکائی
فاستغنی بالبشر يوم لقائه و دعی الدموع لیللة الهجران
یا عین صار الدمع عندک عاء تبکین فی فرح و فی احزان
صاحب نفخ طبیب بخار و این شعر را قاضی تمثیل نموده و زیاده
و نثر از دیوان است

عقيله وخرضاك بن عمرو بن محرق بن ثمان بن قندوبن ماء السماء
فرزدق شاعر كوفي وخدمه از ماگر بختند و من بجزای آنها بیرون بشدم و سرایي كوان
بنی صیفه بدر سیده بحیده و انان فرزدق در و سه شش و مراد بر قنده خانه و اینه
شتر را خوا بایده عقيله تر و من اید چون شمش نقره خام بر سید از پر قبيله كتم
بنی نزل خذید و كفت از ان كرده كه فرزدق بفخریه ستوده

۲۱ ان الذي سمكت السماء بنينا
بنينا بناء لنا المليك وما بنى
بنينا دعائه اعز وأطول
ملك السماء فانه لا ينقل

كتم آری كفت جبریلان خانه را كه مبات بدان میگردد خراب نموده و كفته
اخری الذي رفع السماء مجاشعا و بنی بناء بالخصيف الاسفل
بنينا يحتم قينكم بفنائنا و نسأ مقاعد خبيث المدخل

فرزدق كوفی من روی در هم کشیدم چون دید از ان شهر رنجیدم كفت تو را هم
در باره مردان سخن بگویند و ان هم بود كمن سخن میبندد و زركان عمره
بصرح زبان سر منند بعد بر سید بیت كه رتحت و من كتم بیا
بنی بنده كشید و كفت بنیاده برابر روی دوست و بنی بیست

تلك كرتي بلاد خيرا اهلي
الافقي الاله اجبت صوبيا
بها اهل المروءة والكرامة
ليج يده بلد اليمامة
وحيا بالسلام ابا نجيد
فاهل للحمية والسلامة

من بدختر سی زنده بر سیدم شو روی با بنوز در پیده و شیرین بخت
اذا رقد النيام فان عروا
تو ذقه الهوم الى الصباح
تقطع قلبه الذ كرى و قلبی
اسقى الله اليمامة دار قوم
يفاعل و يحن الى الزواح

لنتم عمرو كيت جواب را
سالت ولو علت كفت عنه
فان تكذ اقول ان عروا
و ما لي بالتبعل مستراح
و من لك بالجواب صوي الخبير
هو القمر امضي المستنير
ولو ردت التبعل الى اميري

بعد خاموش شه كوفی كه كوش سخن میداد تا كافه برز بن افتاد و كفت
بنخيل لي هيا عمرو بن كعب
كأنك قد حبلت على سيري
ليسير بك الهونيا القوم لما
فان تك هكذا يا عمرو اتى
رماك الحب بالعق العسير
مبكرة عليك الى القبور
انكاه شوقه كشید و مرود از مردم قبيله بر سیدم عمر و كيت كوفی بنده حاشه
در كفتند پسر عموش عمرو بن كعب بن محرق من از زركان بر روی

همانا بیار نیامده که رسیدیم حال عرو رسیدیم آن لحظه که دختر ^{بی بی} افسانه
از من میخواست بجاک پنهان شده بود

عبادیه اندسته نیز المعبه بانه خلیفه اسپانیا ادب و نفرت
و دلاحت و لطافت را با بیانی در غنی جمع و بحسن خدمت رخنه
شمی بود از خط خط کامل داشت و کلمات و لغت بسیار محفوظ خاطر که اشیا
و انواع علوم متداوله را تذکره نمودی شی او ظاهرید و خلیفه تابا داد
بیدار بود برای اندیشه می چون کنیز بیدار شد مسند گفت

تمام و مد نفعا لیست
و تصبر عنه ولا یصبر
عبادیه فوراً جواب داد

لئن دام هذا و هذا له
سیقتک و جدا و لا لیست

والمعتد براو الجبريت وبراو الترياق وبراو حجب وعتق وبراو الغش وبراو الزنا

دنيا كميزك ديك الجمن شاعر وخرزير لعيف ملقت مرثية برش كوكب
 بابي بذاك بالعرء المقص وستر و جهك بالتراس^{هف}
 بابي بذاك بعد صوفى للبللى ورجعت عنك عبرت ام لم اصبر
 لو كنت اقد ران ادى اثر الملى لركت و جهك ضاحيا لم يقير

قره نني شاعره بوده وعره چون بلال نودمیده وطره خم درم عیدیه شد
 وعل خزانى شيفته وشد روزى اورا گفتم
 و نوم عيني بها اقتباس
 بسحرها الا عين المراض
 اول لذي في الحشا انقرع
 فالوصل في دنيا قراض
 وعل لغت
 فهل لمولاى عطف قلب
 قره نني دنود
 ان كنت تبغى الوصال منا

اعتقاد كغير المعتد بانه پاره ندرن نكر وفتى سخته
 وورخانه را بشكوه تشبيه نور
 صفيح السراج من الماء ذرد ودرين من اين صفيح بصيرد ودرين صفيح
 ماه المعتد در پيديد وبراو شوق گرفت وحقش ارك ارك صباحت وداست
 رسيد كه روز جمعه نماز عيده را ترك نمود و مردم اندلس شكايه را نمودن از آئين
 و اسباب غيرا و بروت واور و الخوات سالها نگاه بخت بازگفتار و افتاد در صحن

عسانه از زمان بکار آمدن

عهد تهم والعلیش فی ظل و صلیم

لیالی سعد لا یخاف علی الهوی

حضرت قنیا
۲ نیت وروض الوصل
عقاب ولا یخشی علی الوصل

بند صرعه لرید در دهنه در رب خانه قرین می نشستم کنیزکی با هر روز
ز برای چشم من میگذشت و زرد زرقاء رای روحن غنا و سیرت روزی گفتن
نام تو چیست گفت منعه کفتم نه چنین روی مانع دید رعش نیت تو
نام انت الله با فله یا مبدوله است خذید و گفت هر نام تو میخواهی بخوان
لعم لیهنک منی ننی لست مفضلیا هواک الی غیره ولومنت من
ولا مانحا حلقا سواک مودتی ولا قالا ما عشت من حکم حسی
در زمانی من مریت و گفت این در شعر از غرض محبت گفتی و خود را با من
تو دی یا از علیه شهوت گفتن او نه جز نظر صدق و ارادت و عشق تحقیق
چیزی بخاطر نگذاختم جواب داد

قوالله دت لئاس لا خفتک الهوی ولا زنت مخصوص لحنه من قلبی
فتق بی فانی قد وثقت ولا تکن عی غیر ما انظرت لی یا خاغت
از روز اول عشق ما بود بعد من ز شوق او چون خمر سوزان شده آرام نداشتم
و او با من مهربانی میکرد و اندو پیام و نامه محبتش از من نمیبرد

روی مستقیم بن مدارج میر اندلس کنیزی رنگت خوشبید و ماه چشمی
 و زلفی زنجیرت ق بکنده آوردند پرسید است مییت گفت غایه
 گفت ای بن صراع بگو اسالوا غایه امنی گیزک گفت
 من کسا جسمی الضنا و ارانی مولها سيقول الهوى انا
 او غایه امنی گیزک اسپانیولی در جمال و جمال و ادب و شاعری
 رفقا و کفتر مشهور را قطره اندلس بوده

حمید و دختر نغان الضنا در چو شوهرش فیض گفته
 سمیت فیضا و ما تنی قلیض به ۲۰ بسلیک بین الباب والد
 و حمید چو شوهر اختیار نموده هر یک را گوشتی بانه گفته و در حقوق
 گفته و شوهر خردن فیض بوده که از سه پیش غنیمت او داشته و هم شریعت خود
 و بی از شوهر ن را گوید
 و هل انا الا مهرة عربية سلیله ۲ فراس تحملها نعل
 فان تجت مهرا کما یما فباری وان کان قرافا من قیل الفحل

بشینه سحره جمیل

مریم دختر ابی یعقوب اندلسی زنی با صحبت و لغت و معرفت
و دانا و بیاد عربی و ادبیه بود و شان بزرگان در خدمتش باو رفتن هم آ
و از کار کارگاه بوده در شایسته از سر کار گوید
و ما یونجه من بلبت سبعین حجة و سبع کفج لعکوت الماهل
تدب و دبیب الطلقتی العما و تمشی بهامشی مسیر المکتل

در رتبه جمیل گوید و آن سال و عن جمیل لسانه
سواء علینا یا جمیل بن معمر
من الدهر لأحانت و حانها
اذا مت باماء خیره و لنها

عایشه اندلسیه دختر احمد قرطبی در روزگار خود بی زنجی سپید
 علم و فهم و ادب و شعر و فصاحت و جانت او کبر سید و خطی زیبا داشت و
 سید مصطفی بن خلیل داشت یکی از شعر بخوانند و در دست در نوشتند
 این ابیات را نوشته
 انما الموهبة لكنني لا ارفعني نفسي مناخا طول دهری من احب
 و لو اتني اخيار ذلک لم احب کلها و کم خلقت سمعی عرا
 روزی بجزرت مظفر بن منصور پادشاه بعضی نواحی اندلس را به برابر او تیری
 دید بهتیت گفت

اراک الله فيه ما تريد ولا برحت معاليه تزيد
 هذ دلت محاليه على ما توأمه و طالع السعيد
 تشوقت بجياداه و هنر الحمام هوى و اشرفت البنود
 وكيف يخيب شبل قدمه الى العليا ضراغمة اسود
 ف سوف تراه يد رافى السماء من العليا كواكب الجنود
 فانتم ال عامر خيال زكا الانباء منكم والمجدود
 وليدكم لدى داي كشيخ وشيخكم لدى صرب وليد

لقد كانت الايام تزهو لقربهم
 ۲ لا قال الله التوى ما امره
 لن رجوا يوم المجد رزهم
 سلام على الاحباب في كل ساعة
 وكتابهم تزهو وكافوا كما كذ
 واقجه ما ذآيريد النوى منا
 لمتاخنا فالطايا و قبلنا
 وان العبد وعنا وان منوا منا

نزهون غرنا طيه در زنان مدرس بزبان خود کس بر غنای دل داشت
 و طرافت و جمال و کمال و ادب و شعر و تنگدستی و حاضر جوانی و برونش
 و عظمت و طاعت و مصیبت او نبود و زیر او بیکرین سعید بنی او را
 دوست میداشت که از شنیده بود با دیگران هم ره می دارد بخت با دوست
 یا من لها الف خل من عاشق و صديق
 ۲ اراك خلتي للناس منزلا في الطريق

بجواب وزیر کاشت
 حطمت ابا بکر محلا منعه
 وان كان خلا في كثير انما
 سواك وهل غير الحبيب له صدر
 قدام اهل الحق حب ابي بکر

محرور من شعر در بهای ادکته
 علی وجه نزهون من احسن مسحه
 و تحت الشبان العادلوکان بادیا
 و من قصد البحر استقل اسواقه
 و اصد نزهون تو اراك غيرها

یا مقیم مدی الزمان بکلی . . . و بعد از این شخصه عن عیانی
 ۲ است روحی اذ کنت لست بها . . . یعنی دلی لی من کل دلی

قصید ابان کی از کنیزان خلفه بود

قد ان أن تنکی العیون لأبیہ
 یا قاصدا المصر الذی یرجی به
 ناد الامیر اذا وقفت ببابه
 ارسلتها هلا ولا مرعی لها
 شلب کلا شلب و کانت حنة
 حافوا وما خافوا عقوبة ربهم

شلبیه از زبان اسپانیا ابن اباد گفته نام او را ندانم و سر سبدش بعبودیت
 من تصور نوشته و در فراموشی و شرف و تعظیم مرده . . . من حیات غریب
 و قدری ناله حجازه با کیه
 ان قدر در بحر دفع کراهیه
 یا راعیا ان الرعیه فانیه
 و ترکتها نصب السباع لغا
 فاعادها طاعون نار حاصیه
 والله لا تخفی علیہ خانیه

زان اعراسیه بستان خدایت هر دو از شد رسید و دغتری و مال یا بازده
 اعراسیه گفت این دختر که نمیکوید خلیفه او را بآتش و سحر و هر فروردی گفت
 بقول لا تراب لها و هی قمری
 اکل نانه لا محاله نازل
 برانی له حب تلشب فی الحشی
 و جادت الهوی حلوا لذین البیة
 دشمنی با معنوی نمر زنی دیگر نزدیک است
 و بیت الهوی حلوا و اجتمع لشمس
 و مرا علی الهجرن لای هو

حسن بصری در طواف دغتری و شیر و با جمال دیگر این دو شران میزد
 لا یقبل الله من معشوقه عملا
 و پس ها حرها فی قتل عاشقها
 یوما و عاشقها غضبا
 لکن عاشقها فی دکت ما جرد

اسماء عذریة از مردم شبیلیه این اشعار برای عبدالمؤمن بن علی سلطان

اندلس و مراکش نوشت

عرفنا النصر و لفتح المبینا
لستیدنا امیر المؤمنینا
اذا کان الحدیث عن المعالی
رایت حدیثکم نبینا شیخنا
ومنها
رویت علیه فعلتموه
وصلتم عهده فعدا مصوبا

عنان جاریه گنگا حتی روزی این در شهر خطب لغیر یک نموده و از او خواسته
تا خلیفه هر دو را برسد تا بجزیری و باز دارد و تا حتی صد هزار دنیا را با طاعت
و خلیفه ندانست پس از مرگ ابراهیم در دوازده هزار و دویست و شصت و دو نفر از بوده
کن لی هدایت ای الخلیفه بش فها بومرکت یا ابن و دینه من مسلم
حس الامام علی بن ابی طالب و قتل له ریحانة دحضت لاهوت فاستتم
و عنان در خطب چهارست و هشتاد و یک و کرامت و حسن فخرت انچه بود که کرده

روزی از آیام ربیع ابونور پس این شعر برین گفت

کل یوم عن اخوان جلدید
فصلک الارض من مکاء السماء

عنان مر بچند صغیر خود
فهو کما لو شئ من ثیاب عروس
جلبها التجار من صنعاء
روز دیگر ناظمی عن رزده و عنان
بگفت عنان فخری دمعه
سکولو لیل من خیطه
عنان بر پیر عواص را
بجفت میناء علی سوطه
فلیت من یضربها طالما

ابو انصیرت عز عنان جاریه ناظمی راه معاشقت پیچید روزی با دوست
ان لی حاجة فوا یک فی
لک نفسی الفدا من الاوصاب

و هی لیست ما یبلغه غیری
ولا استصعبه بکتاب

غیر انی اتوها حین التاک
روید استرها من ثیاب

قصه ابی انصیر در شهر خراسان است که در جهم رزیر جابر خود اظهار نمود

بنیای نذر آلت جماع

عنان در جواب گشت و ابوبرت
چنان توان راز نهان شلوارش را از نهان

نامشغولة من لست اهواه
و هلی من دونه فی حجاب

فاذا ما اددت امر افاسر
ولا تجعله فی کتاب

ذریق عروص گوید روزی نزد جان رستم اعتراف بجای بود غافل گفت بیا که خدمت تو برانیده
ایس عربی گوید شنیده ام وقت عروسی گوی تا من بمی بران میزایم و مرا اینک طبع عربی
تو که درین گفت (لقد قل العزاء و علیل صبری عشية عیسم للبین و من
عزاء گفت (نظرت الى اوانك صبا وقد رافعت لها حلاج حنة
عنان گفت (كنت هواهم في الصدر مرقی ولكن الله موع على عمت
اعماله گفت حنة سو که قرآن داشت عروسی

درده که مرد در برت است بزغ خور در فرج بخت بخت
زن از تاب آن حد یاد در ز مقعد بخت مرد ~~بیشتر از حد~~
و آنست خفت زن آهر سو ذاک بر در دو گفت

شمال از جانب بخت از خیزد گمن مردم شط العرب عینیت

ای العباس بن رستم گفته روزی با بان بن حبه الحمید نزد جان رستم

من این شعر جرید را خواندم

ظلمت اوارى صاحبی صبا و هل علقی من هواك علق

او فوراً گفت اذ عقل الخوف اللسان تكلمت با سر ره عین علیه نطق

دختران بهام بن مروه که درم نشستند و گفته بیاید هر که ام آندوی دل خوش را

منظم آورده و آنچه در دل دارم بر این اظهار کنیم

دختر بزرگ گفت

الا لیت زوجی من بنات ذوی غنی حدیث شباب طلب ^{لعل}

طیب باد واء النساء کانه خلیفه جان لا یمیت علی وتر

ظاهران با گفته تو شوهری بخوابی که از مردان بقیه خردت بنات

دختر دومین گفت

الا هل اراها لیه و ضعیفا اشم کفصل السیف غیر مهند

لصوق با کبار النساء و رهطه اذا ما انتی من هل یبکی و محند

تو من گفت

الا لیه میلا الجحان لضعفه له خفنه یسعی بها التلب الخیر

له محکات الشیب من غیر کبره تشین فلا الهانی ولا الضرع

با گفته تو شوهری بخوابی ز مردمان بزرگ و بنام

چهارمین که از مهر خورده بود گفت زوج من عود خنیر من قعود

اذا نودز این کلام در زمان مثل شد

نوشته اند که حصین پسر شمر بنی سبخت بود شمشیر کشید و قتلگی را گشت
یکی از شعرای سبکت دود را گرفته و کاغذی نوشته و بر گردن سبکت بسته و او را
در بخت خانه وزیر خلیفه روانه داشت لا زبان و نیز بر قه از گردن سبکت برگرفته
و نیز دود بر بر اند چون گشودند این اشعار را در آن نوشته دیدند از زبان سبکت
یا اهل بغداد ان الحصین یجی انی بخزیه البسته العار فی البلد
ایدی شجاعه باللیل مجترئا علی جری ضعیف البش واحد
فانشدت امة من بعد ما احتسبت دم لا یلیق عند الواحد احد
اقول للنفس تاساء و تحزین احدی یدی اصابتی و مرقه
کلاهما خلف عن هدی صاحبه هذا اخي حين ادعوه و دین
و در و تر خد زنی است که بر پیش پیرش را گشته بود

بصمص حارث بن عیس کیزکی طریقه و ضیفه طبع گفته ز یادگار باطن
عنا و چهره دلا و چشمی شولا ^{فت} با و نه رفته روزگار با دست بزرگوار
در علوم متداوله و فن و سیتی ^{الطفت} حسن و صفاست شیرین و خوشی ای مکیان

ضرب المثل بزرگان بوده و از او لطیفه های نادره روایت نموده اند من جمله
محمد بن عیسی جعفری - عشق و پیوسته و در بریان وادی مجتبی و علی نو
روزی یکی از دوستان خود گفت حق بن کیزکی مرا از قتل و زندگی باز است
و نام بزرگ خاندان بنی امیر زخت نیک در خود رمی و شکبان
احسان میبایم بیا تا بدیدار او رفته و از سر خمی را او آگاه شده که گشت او نیز
کشت مجتبی و سرور تا ازین شقت مدد شست چندی بایش میرد
هر دو بخیر ناصیف شمرده بصمص و علی نو محمد بن عیسی فرود
یا چنین خواهی خواند و گشت احبکم فساوت عنکم عیکم فدیارکم ^{سلام}

الفتنی بکجه میخواند

تحمّل اهلها عنها بنانوا علی آثار من ذهب العفاه
محمد را شرم فرود گرفته و عشق زیادت شده که علی سر بریزد از خسته

پرسید آیا چنین میخوانی

و اخضع بالعتی اذا كنت مذنباً و ان اذنت كنت مذنباً ^{انصل}

بیا سخ گفت بی و پیر زمان بخوانم
فان قبلوا بالود قبل مثله
و نترکم متابا قریب منزل
دری پرویت از کیه گریزیدند و پرویت ثانی جاسر و رفت
و معانقت از نو بریدند

محمد بن علف مرزبان گوید در مجلس ابن خفیس و ضرور در ناکاه حبیب
مانند آفتاب روشن زیب کلشن شد در هیچ جفا چون او دست
میداشت کیزک و چیزی خواست چون برفت بمنزل منتظر بود
فراموش نمود کفش بر پا شد و پای برهنه دوان شد نیز از دست چون
کفش در پا کن بچاره ای نشید و غلین غوث به گفت و آنده من خیم خوش
شاعر گفته و حبک یلسینی عن السی فی یدی
و یشتغلی عن کل شیء احا و له
حبیب بریده اش نور

و بی مثل ما تشکوه منی و اتنی
لا شفق من حب اراک تزویر

شی مرکل بیان سوره خدا گفت شری غنه م و این از اگونی
اقلعت اسباب الرضا حرف سخته و عله حتی له کیف فیغیب
بنان بریده شود و غنه می نتد و لاهه مد
(و غندی له العقی علی کل حاله)

و سده بدال میرکت این شی در محرم و من این دوشن ایا او در خوش فتنی غور
الا لا اری شیئا الذ من الموحد و من اعلی قبه و ان کان لا یجلی
و من غفلة الواقی انا ایتها و من زورنی ایا لها یا اذ حدی
بدل بجای لغت و عدد خواند الا لا اری شیئا الذ من السحق
ما من گمش اری برای تو هیچ چیز لذیذتر از سحق نیست
حسن جابری گوید معلوم شود این روش در شکر از اخذ زبان خنده و دره و تار
و خاتمه را است گفته

ا بل لغت ادا دانان منی طبقات طبع و زمان منی
باون سیم زعفران است در همه در رسته گران میر
چون حق منزه شود و خوش در طبعی نشان منی

لیع | این دو نفر از لیلیا عامریه صاحب مجنون است بعقیده انانکه قصه لیلیا و مجنون
در است که این دو نفر در نزد بعقیده انانکه محقق دانسته و میگوید که در نزد
نرسمیه شفیقه که از دختران ضیفه اموی بود و نامش را اسحاق را میخواندند
این اشعار مذکور ب مجنون را ادکفته و نسبت بقیس بن المویج
داده و مجنون را خوانده و صاحب لیلیا عامریه او را قلم داده بابر مرزبان
الانیت شعر و الخطوب کثیره - حتی در حل قلیس مستقل فراج
انصی من لیستقل بنفسه و مرزبان لم یحفظ الله صاحب

(مستور) کردستان از زبان حقیقه و شیر خطوط را خوش نگاشتر
زان خسرو خان دالستانج در ۱۴۹۸ هجری

بخت تو هر خود گفته
نه تنها من بدم زلف سکینه گو قدام
هزاران حلقه گشته دارد جبهه طراش
فشان جان شیرین در بر من از شوق مستوره
دلها انصافیه
اگرم خرد و جو شیرین از وفا بایست نمود
بها هم خویش را روا تر از فرار است
دلها انصافیه
خفا ز کس مستت چنان بیده ز کس
که اگر بجز در ایم هنوز بده خود
دلها
ز مع بر سر که از سوزش بجا
شبه زرد چشم بچین بر صید

ز انوشیروان شاه سوره صفایه مرقف آقاب حالتاب صفت
یک اور ستوده در دلیکست سده شش انجمن و نشر حق بهات
و دکا و نشر و صفت بوده این سه شعر نمونه صبح سرشار است

خوردن خون دل در چشم ترا سوخته ام خون دل خورده ام و این
کار من به تو بخور خون جگر خورده ام
شیرین حقیقه و نظر باز را
طرفه کار نه خون جگر سوخته ام
مهر از مردم صافه سوخته ام

ز بیدار خام و خرمیست و مخلصه جهان مادر حین فانی
له امر قمان حکمران کوانت آن که باید رنبد بسیار دوست بود
این است ازاده خام از بزرگان زمان عالم بود عارف و زاهد
و خیره و خیره و کرامت از او دوست کرده اند
ابنیه خیریه او بسیار کار و انرا در نایج اباد بر امر و حق
و با تزلزل (روان) و بقعه و محن اما مزاده محی در بدن
و تعمیر بقعه با باطرا هر عیان هر ساد نظر بقعه و مرشدش
حاج میرزا علیشقی

باری از اشارت شبیه خام است
گفته خوش در گوش دل چون عشق دیوانه
در عشق او که صاف باید روی جوشن در شعله عشقش را بر دانه شود
از در دل هر عارف زین مرور بخیال خامی
دلها ایضا
خوام از ساقه تپش تا نایه لطف عام
هر زمان بزرگوارم خوش من جامی
گر چه نتوانم لنگان بپایم در کوی
لطف و گوشت ملایم منم حامی
دلها ایضا
درده من رسای زان می دوست پیانه
کز کوز درون گویم شعری دوست
در این مستی خود نیز روم از یاد
غیر از قنانه کس نه خوش و نه
از عشق رخ حان گشته است حیران
مستانه سخن گوید این عاشق و دیوانه

زرقاء وخرقدي در جنگ صفين سوار شه و بيان ^{صفين} ^{بستاد}
وسيفت ايها الناس ان المصباح لا يضيئ في الشمس
وان الكواكب لا تضيئ مع القمر وان المبطل لا يستقيم ^{لغيره}
ولا يقطع الحديد الا بالحديد الا بالحديد الا من استرشدنا ارشدا
ومن سألنا اخبرناه ان الحق كان يطلب ضالة فاصابها ^{بها}
ضبي اياها ^{مستريح} المهاجرين والاضار فكان في بكم وقد ^{الناس}
شمل الشتات وظهرت كلمة العدل وعليت الحق باطله
فانه لا يستوي الحق والمبطل ان كان مؤمنا مكن كان
فاسقا لا يستوي فالترال النزال والاصبر ^{الصبر}
الاوان حضاب النساء الحياء وحضاب الرجال ^{الذما}
والصبر خير الامور عاقبة اتوا الحرب غيرنا كصين
فهذا اليوم له ما بعد

ذیباغی شاعر بصر سلطان حسین بالقر

ازادست
(قامت شیوه رفتار چو بنیاد کند - سرور ایند خود سازد و ازاد کند)

زینب بنت الطهرية خاها ابي المثنى زيد القنري
زمان بن زينة بنجر المثل نظم مشهور در مرثیه برادرش کوفه

ارى الاثر من بطن العقيق مجاوي ^{غوايل} معينا وقد غالت بنيد
فني قد قل السيف لا منضائل ولا دهل لبانة وما دله
اذا انزل الاضياف كان عذوا على الحجي حتى تستقل مراجله
معنى وودشاه در پس مفاضة وابيض هنديا طرلا حماله
وقد كان يدوي الشرفى بكفه وسيل اقصى حرة الحجي ناله
كريم اذا لايته متبسمنا واقا توحي اشعت الراش حماله
اذا القوم اموا بديه فهو عامل لاحسن ما طنوا به فهو فاعله
وقا ضرب من غلطان هم اين روبيت را بد و نكبت رانه
اسم اذا ما حئت للرو طالبها حاك ما اتخو عليه انامله
ولو لم يكن في كفة غير نفسه لجادها فليتن الله سائله

زینب دختر عوام در مرثیه برادرش زید و برادرش عبد الله بن حکیم

اعني وجود ما لا دموع فاسها على جلال طلق اليد بن كرم
زبير وعبد الله قد عول حاد وذي حدة فنا حمل ثمن
قلتم حوارتي النبي صهره وصاحبه فاستندش بالحجيم
وقد هدني قل ابن عقار قلبه وعبادت عليه عري السحوم
واقيت ان الدين اصبح مذبرا فاذا صلى بعده تقصوم
وكيف بما ام كيف بالدين بعدما اصلي بر اروي وابن ام حكيم

از طبعش طوهرات را در قافله عارفان
فروغ از آفتابش در آید

دور باد از تن شرکاء ایشان
کوی چشم که لذت بیند
حیف از طاهر زاهد که بامید پیوسته
رشته زدیرگشته تا زمان
در دیار دوستی بقدر روزی برین
پیر شده ز سبب استیلا در غایت

سعدی و نایب خنجر ز قسیله بنی شد است
خبر بام سعدی هر چند خواست معشوقه را بزرگو
بچه ز سعدی او را بشوهری بگوید و روز عاشق و معشوق بگوید
را دیدند

بهر نعم این دوست خواند
بهری یا سعدی لطال تائی و معصیتی شیمی فیت
و تو کی لایقین لم افغ فیها سواک ولم یبع هوای علیها

و هر عشق سعدی باسخ آن و نمود
جلیبی لا تعجل لتقم حجتی کفانی مای من بلاه و من
و من خیر است نعمتی و سرفرا
علیت علی نفسی چهارم و لم اکن حلا فاعلی هلی بهر و لا جد
و لن یمنونی از اموت بر نعم عد اخوف هذا المعانی جلد و حد
فلا تفس ان تاتی هاب فلتفس مکانی فلتکرو ما تحملت من حمد
در ای آن روز سعدی در گذشت و دیگر عشق سر به از و نام

سلطان دختر محمود میرزا سپهر فاضل و پسرش در ماه او میزید که
دختر کوچک من سلطان اندکی تقویم و اوزان شعری را از من دید و خط نوشت
و منشآت را از من ارجحه
از اوست

من از ازا دگی ان مکشم آن که هرگز کس نمیند در آسیری

سکن جاریه محمود و تق در زهد شعری گفنه وقتی ما خدیز خلیفه حضرت
عباسی نوشت تا او را خریدار سرای عقیقه چون بدو چشید در ماه من پاره بود

ادامی شعری به توکل نوشته از ان جمله
جفوة انما

ما للرسول اتانی منک بالیاس احدیث بعد و داد
وهیک الرمتی دنیا ظلمک لی ما ندعاک لی تخزین قرطاس
یا متبع الظلم ظلمات کفیت شئت فکن عیدی رضاک علی العیدیر
ای احبتک حباً لا لافاحسة والحب ليس به فی الله من امر

سلمی بنت علی علیه حضرت حمزه سید الشهداء بوده در شهادت جوی را که فدا
 گشته درین راه سر نهاده گشته و حضرت فاطمه زهرا سیدت منیره در آن وقت
 در ستاد و تاج نامه گمانی را به بیت رحمتی با عین کشته است
 و کم غادر یوم الغیصاء منی اصیب فلم یجرح وقد کان جارحاً
 و من سید کهل علیه مهابة اصیب ولما یعلم الشیب و احدا
 احاطت بخطایا یامی و طلقت غداً اتد من کان منهن ناکحاً
 ولولا مقال القوم بقوم سلوا لا اقت سلیم یوم ذلک نالها

سلمی دختر قرطبی است از زمان تعداد وجود محمد بن حنفیه
 (عیون مهاصریم نداء عینی واجیاد الطیاء و داء حیدر)
 (ارین بالعقود و ن اموی لارین للعقود من العقود)
 و لا اشکو من الاوصاب نقلاً و تشکو قاتم نقل الهود
 و لو جاودت فی بلد غودا لما نزل العذاب علی غود

اسلمی میانه بختی شاد و قتی ان کثرت ما - دیدم فتون شده
 و خواست عده بر حال کمالش را بیاورد این دو بیت را در
 من لمحب احب فی صفره قصاص احد و ته سلی سره
 من لمر شفه فائز ته - و کان مبداهواه من نظره
 سلی مر تجملة این سه شعر گفت
 ا لولا التفتی لمات من کد - مر الیالی بنیدی مکره
 ما ان له مسعد فیسعد - باللیل فی طوله و فی قصره
 الجسم یلی فلا حرک به - والروح فی اری علی اثره

(ین)

شادان کبرک اسحق بن خلج نبیانه و در برادر خوشنود مشهور
 و در برقی و تر نه سنجی صرب اسل اناس و در لور و قتی این گفتار
 خور در مجلس خوانده اهل - هم از حسن املزاد و در پیش نه
 طبعی کامل فی نهایه حسنه - فزهی بهجته و تاه بصدقه
 و التمس قطع من مرید جبینه - و البدر یعرب فی سفائن حده
 ملک الحما باسره فکامنا - حسن البریه تلها من عنده
 یا رت هب لی وصله و تقاه - بداهت بعاش من بعده
 کی از مجلسی پس از بهوش آمدن گفت یا خرد تو دیگر نیست
 در این اشعار بقدر باور ارج نمود یا سحر را
 فان بخت ناالتنی عین کثیره - و اضغف عن کتمانه حسن التم

اشعائین) شتر متی در روزی سوار بر اسب و بر او نظر انداخته
پرسید است چیست گفت شمعانین خلیفه از ادب با حوست است
اب ای وید وید چه است و این خلیفه است و اگر می توانم از ادب خود
خلیفه را نیز اسب کنم به صفای جان ندیده ام خلیفه گفت رفتی می توانی
و ترا خدا نگاری کنم گفت اگر این دوستی را پایا نه باشد بخاطر چون

اعاز ما که ندانم شنیده باشم
گفتی فی اوائل السبعین ثم لما ملک حیت عدو
بن ذاک استدرجند تلقی صامری تخبوا و
موتکل از روی سخن است جاسوس برتن چاک انداد و گفت بهما
امروز این بابی شمعانین در انفرقه بود چون موتکل از باذه غوغا
منت شد شمعانین تار برگرفت و این اشعار را بفرمود
(یا خا ملبا منی مودة رجی روحی فداؤک لاعد منک خاص)
انا عده الهواک فاستربا سقنی واعدل بکاسک عن جلیسک اذابی
قد و اللهی رفو سماء ملکتنی و ترکت قلبی فی هواک معذبا
اگاه خلیفه اورا تکلیف بهدم زده و پس از مسلمانان بزنه کمر فشرد
و در شمعانین منسوب بدو است

(شهباز) دختر شهباز جان دلی برای بیخ بخت
 شزاده حسن دیر و شکر کن است شزاده خوبی و شیرین کن است
 در بخت شهنشاهی خزان نردگ است در گشت خسروی گل یار کن است

(صاحب) زن یک از او با نخواست و بخت و بخت و بخت
 خط نیکو گشتی در از این طبع لایق گشتی نثار خوش گشتی
 زلف و صورت هر کس که بیند گوید تشی هست که با دور در وقت
 اعظم نیست که از حضرت سیر تو مردم لطیف شودم ز تو مقصود این بود
 جان و ایمان برای معشوق است جان و ایمان برای عاشق نیست

(شیماء) دختر حمید بن نوادر رضای حضرت رسالت
 در عماران حضرت گفته

یا ربنا انی اخی محمد حق آراه یا فاعاد اعدا
 ثم آراه سید امسودا و اکبت اعاده معاد الحسد
 واعصه عزای ایل و جم ایل
 و باز در کودکی آن حضرت گفته
 هذا الخ لی لم تلده اخی و لیس من نسل اخی و لخی
 فلی یه من محول معنی فانه التهم فیما تنی

9

(صفيه باليه) درسته الجتام ابن العار اذا اوكلت

كنا كغصنين في جرتنا نمتنا
حيثما باحسن ما يسمو له الشجر
حتى اذا اقبل قد طالت فروعها
وطاب فياهما واستنظر الشجر
اخفى على واحد من الزمان وما
يبقى الزمان على شيء ولا ينز
كنا كالجمل في سملها ثم
يجلو الدجى فهو من بيننا القمر
فاذهب حمدا على ما كان من مضمض
قد ذهبت وانت السمع والنفس

(صنباعه) دختر عیسی بن قریط زیباترین زنان عرب بوده و هر جا می‌رفت
 از فریبی بسیاری زمین را جا می‌گرفت زنی عبدالله بن جعدان شده
 و با او خوش بود طلاق خواست عبدالله گفت تو را طلاق میدهم بشرطیکه
 زن هشتم بن منیره مخزومی نشوی و اگر نشوی بعد دوگانه بر تو لازم باشد
 سه کار بهانه که صد شتر قربانی کرده و دیگر میان دو کوه آتش
 طمانیه تا سیه امته ادرهی دوشم برهنه طواف خانه خدا کند
 صنباعه سوگند خورد پس از رفتن هشتم ادره خواست و صد شتر قربانی کرد
 و زنان بنی منیره را گفت تا طمانیه بر آن جلبدی تا سیه امته ادره
 دوشم را کعبه را گفت جلوت نمودند تا برهنه طواف نمود مطلب سهی گوید
 من کودکانم درم در حرم را بیرون ننمودند صنباعه را دیدم حاضر
 تن بیرون کرده بگریه گفت

البيوم يبدو بعضه اوله وما بد اسنه فلا احله
 و هو رتبني را با موهای خود و میباید که هنگام طواف هیچ دیده نبیند
 و صنباعه از صحابیات است میر از غزوه خندق این را مجوزا
 برای پسرش سلمه بن اشام خوانده
 لا هم ربت المكعبة المحترمة
 له يدان في الامور المبهمة
 اظهار علی کل عقد
 گفت بها يعطى و كفت
 سلمه

صفحه

عادل خانم تاج الدوله زن محبوبه فتح شاه محمود میرزا فتح
 بنویس که کان نامم در دنیا زنی صالحه دقت سه با این خوشتر و خوشتر
 امروزه افزیده باشد پیش از این او بطهران بفرمان شاه غلامرضا خان
 که یک کور در مصرف رسیده برای او ساخته و تاج الدوله در خط و خط
 و نظم و نشر تربیت شده و مرحوم محمد الدوله نشان طاعت
 و تقی عنبریه در معراج بزم و ادب از بزرگ که امیر نظام در پیش برای اغاها
 دختر ابراهیم خان که از زنان بزرگ فتح شاه بود دیده داده و شاه
 عنبریه را با لقب تاج الدوله برای طاهر خان توسط محمد ابراهیم
 طاهر خان این دو بیت بشماره داشته

تاج الدوله چون دادم عجب شاه گذشت ازان سرم از طاهر ماه
 همیشه تحت با او هست و بنور کس با ذات خیر از سایه همراه
 همه ساله فتح شاه سیزده روز عید را با تمام حرفه بیهمان تاج الدوله
 میشد و شکون خود قرار میداده و تاج الدوله همه عید می میداده
 تحت جوهر سلطانی که معلوم تحت خورشید بوده شب عروسی تاج الدوله
 برای خواگه شاه و طاهر خان زنده از ازوان تحت را تحت
 طاهر خان خوانده میفرستاد و این تیره تیره سلطنت تاج الدوله را
 بکمر حش و میاد و دند باقی و نگاه او را از این نهج قیاس گیرند بجان زمان
 با سخنی و تنگی بول گریه نهفته را نه از فتح شاه نمید که باری و حق تعالی
 میرد

د قمر تاج الدوله و احمد میرزا پسرش را دبا گرفت اهنه بر زان بر
و تاج الدوله جان بردش و تکیه نکرده نوشت
از کسی چون بکنند چیزی بماند بگذرد خوش به تو بهر دلیلیش از چنانکه
تاج الدوله بجا آب نوشت
اگر بگفت اندر بزم مستان سحرینا سحری که هست دست بر نماند
و هم از گفتار او گفت
اگر غنی که بدم تو شیرین است و دیگر بکنند برای گلزار
و لها الضم
(اندر سترگوی قوی منتظر اند) شایسته زره لطف تو از خانه در آمد
(باری انانیه تاج الدوله را از جواهر رنگین و دستگاه زرین و سیمین کمتر
از نفع از زمان سلطان داشته اند)

الطوبى من غلبه شهيد وده در زمان بنی العباس بزياد و غنای شهرت داشته
و بذریعت حبیب الله بن نصر بن عیسی را در دول یکا شسته بشی در مجلس بزم که
بزرگوای نیز حاضر بوده این اشعار را برای عبد الله انشاده کرده

اليس يا مجري على لساني شيء شهد الله لي سوى ذكر اكا
اذا كنت ان القواد قد صامعتي مذ جري بيننا ما و اكا
و تمت حيث كنت اعني فني ان غبت او حضرت تراكا
اليس تخلقوا نحي مك و ما هي كل مشغولة بسواكا
ولها ايضا

اذا هام بلي لم اجل من يردني الى سوى ذكر اكا و الموت
وا طعه في الوصل متى تعللا وان كنت منه اليسا اخر الدهر
فكم عبرة في جنح ليل سفحها و كفي على خدای الى وضح الفجر
افكر ما يجري اليك و ما الله انا اكا عما قد عملت و لا ادري
و هم ادنيك گفته

فلو ان شرق الارض بيني وبينكم وقوي و راه الشمس حين تغيب
لو افينكم اطوى السبا سب بينكم و قال الهوى لي انه لقرب

اطيبه دختر فطحيث را در خرافاقر و زن امير قاسم خان
ان براده بخيبه و بشير اشعارش در عهد و انور و در شيه و اين گونه شده اند
اطشتر زياديد

اطيب ادعا جبرند از علاج علاج در دلم را طر حبيب که
او هم خوشتر استوده

(زحار من شرم هر واه باشم - کنيز کمترين باش باشم)

اطيبه بصرية گوما به در صره نزدیک گوما به منجاب رسته که هم
و قتي فذهي بت حري داده اين بيت را گفت

حمام طيبة لا حمام منجاب حمام طيبة سخن واسع
مردم برانه اين شعر هم راه گوما به دورا گفته و بجهام منجاب زفته
هر چند اگر گفته بود حمام طيبة سخن ضيق الباب
گوما به اش حد بر ابر ميده حسن ابا باري

عاشته روضه احمد بن نصر با عونه و قصيده در مديح حضرت رسول
 گفته مخلص
 اني حسن مطلع آثار بديع سلم اصحت في زمرة المشائخ
 واذ ان قصيده بديعية است در خمس ناقص
 علوا كما لاجلوا حسنا سوا اها زاد واد لا انا صبر على فتنه سقي

این دو بیت را بوصف قال نیکو سروده
 (کائنا الخال تحت القرط في غنق بدانا من محتاجين من خلقا)
 (انجم بد اني عود الصبح مستترا تحت الثريا قبيل الشمس تاحرا)
 (وقتی قفا وعلی چهار بند است آشفته زنده که اگر زنده خفته باشد)
 (و در خواب مردی بگانه با او خفت شود واد گمان نور بر دقتی زیر)
 (ای مردم بیدار گرد و این دلیل بر علم او بفتادای هر چهار بند است)
 (ما فوکت یا ستنا العالمه فی رحل دبت علی بامه)
 (تفتحت تحسبه بعلمها وهي بمالذ لها دامه)
 (فاستيقضت فابصرت غیره عصنت علی اصبعها ناداه)
 (فهل لنا من قوة عندك عاجورة فی ذاک ام ثمه)

و نحو عجب سلطه

(قالت لكم ستكم العالمه)
 (انقل ما قالوا وما خبروا)
 (الشافعي قال لها اجرها)
 (والمالكي قال انا فتوى)
 (والحنفي قال اني رزقها)
 (والحنبلي قال انا فتوى)
 (لولا لم يكن لذ لها طمعه)
 انا لاهل العلم كالنجاد مه
 من التي قد تكلمت باسمه
 ما لم تكن في نكحها عالمه
 ما حورة في ذاك لاثمه
 في ظمة المثل وهي حامله
 في هذه التكمه كالاثمه
 لا شهضت من اتحه قائمه

(عایشه) دختر عبدالله بن عباس و زن عبدالله بن عباس
 در سرشته دو طفل با نقش که بر سر او طاق از طرف معاویه بنی رفت در بیک
 مار کشیده گوی
 یا من احسن بانی الذین هما کالدترین تشطی عنهما
 یا من احسن بانی الذین هما مح العظام فخی الیوم مزد هف
 یا من احسن بانی الذین هما بلی و سمی قلبی ایوم مختطف
 من ذل و الهة حرى ملائقة علی حبیب ذل اذ غدا سلف
 نبئت بسرا و عاصدت ما یوما من افکهم من القول الذی صفوا
 انما علی و دجی ابی مرهقه لکن الشفا رکذاک الاثم یغیر
 چنین گوید حسن ما بر سر که از زمان صلح حضرت امام حسن
 تا حال بعضی نادان بر حضرت مجتبی ج است نموده که هر اقدام
 بصلح فرمودند حال با منا را بر از جانب الهی نودند بجای خود و در این
 لشکر اهل انصاف که معاویه تکرر بمن فرستاد تا شیعہ حضرت
 شیعہ نموده و دو کیم عبید الله را حضور کشید و بیهوده و عبید الله را
 ازین بیرون کرد ما این همه شکم وقتی معاویه بعراق آمد اول کسی
 فریب رشوت او را خورده بمن عبید الله بود که سردار بزرگ قشون
 حضرت مجتبی بود و زود تر از همه نزد معاویه رفت و اگر ملاحظه حضرت
 مجتبی را نکرد خوب بود تا عمر دارد کمینہ قتل و دگرش دیدار معاویه را

اله حضرت مجتبی را ام ایمنی نه بد گمان بود و اگر عنوان
 صلح شد و بود بهمان چند رفت خود حضرت را گرفته دست بسته
 تسلیم معاویه نمودند و بدون عهد و عقد صلح بهر بیان حضرت
 بشیر معاویه شهید میده

اعايشه) دختر مستقيم عباسي از زنان مليه و طرفه زوره كنيز ارادت مند
علي بن ابي طالب شيفه داشته عايشه چون عشق عبيد را باو نشه ملكه را از ديد
سائق بار داشت عيني به عيني ميان زوره و با اين ابیات بهائيه فرستاد

كذبت ايك ولم احشتم وشوق المحبين لا ينكم
والنهي يتي من قد علمت فان غاب عن بصري لا ايم
فمنني على بها و امر هي بتر به والدكت المعصم
عايشه ابیات بخوند و بخنديد و كي از خدمه را گفت ملكه را از او بر

و اين نامه انعام به برسان
اتاني كذا كذا فيما ذكرت وما انت حندي بالمعصم
فخذها اليك كما قد طلبت على الرغم من انك من قد رخم
ولا تحشها لوقت البيت كما يفعل الرجل المعصم

ملكه نزد تاشم با عيني گز را ده عيني در برگزين اين ابیات بهائيه
سالمها قلة فضلت وليس ذا فعل من تعشق
ولم ازل خاضعا لدها اضرع قد امها و اقلق
فما راتني لذا كن اهلا ولا رعت من لها تملق
فما بليها عني فقلبي من شدة الوحدة قد تمرق

عايشه ملكه را همراه خادم براي او فرستاد و گفت من به اندم او را از
ملكيت خود بريدن كرده بود بخشيدم و سه شرباب و انگشت

سمعت ما قلت من حال
قد خبرتني بأن فاهها
ما شكر على ما رزقت منها
ولست في ذاك بالمصدق
ففيك طول النهار ملصق
فليس كل العباد يترقى

1. 12

(عائلكه) زخمة عبد المطلب در حاشیه این آیات را به دست

سائل ما فی قوماً و لیكف من شر سباعه

قیسا و ما جمعوا لنا فی مجمع باق شناعه

فیه السنور و القنا و الكیش ملتئم قناعه

بكماء یعشی الناطرین اذا هم لمحو شناعه

فیه قتلنا مالكا قدراً و اسلمه رعاعه

و حجة لا عامر به بالقاء تنهشه ضباعه

و در مرتبه عبد المطلب گفته

اعیننی جوداً و لا تجلا بد معكم بعد نوم لشیام

اعیننی و استعبر و اسكبا و شوباً بكم بالندام

اعیننی و استخر لها و اصحا علی رجل غیر نكس كهام

علی شیهة الحمد و اری الزناد و ذی مصدق بعد ثبوت المقام

و سیف لدی الحرب صمصا و مر دی انحام عند الخصام

و مهل الخلیقة طلق الدین و فیه عد ملق صمم اللهام

تلتک فی بادح بقیه رفیع الذ و ایه صعب المرام

(...)

۱ (استاد) مادر جگر رنج زخمی شد و طبیعه بد پس از کمر شد
 بر آنکه را بر انداخت روزگار کار عتاب را بهر بود اگر گشت به
 باز گمانه گوید رود نمی پیر زنی به از من خواهی کرد و دم گفت این
 زن بجای بر کاست گفتش از گردش در زنگون جرخ باز گشت
 عیدی صحنی چهار صد کنیزک بر بر من آید و هر یک به عیقه
 گرانها و من صفر را عاق شمرده که حق مادر را کرده و هر روز
 هم عید می رفتم است از زور ارم و پوست کوفتم صبه قد دهند
 تا زیر و در خزاندم از او پرسیدم ز این همه نخلها چه گفت
 دیدی گفت ^{لفظ} کل المصائب قد تم علی ^{لفظ} فقون غیر شماته الحسن
 ان المصائب تنققق اسبابها ^{بها} و شماته الاعلاء با مرصاد
 پس گفت شکرترین چیز مرگ است گفتش گم گشت دید گشت
 لا تحسبن الموت موت البلاء ^{لکما} الموت سؤال الرجال
 کلاهما موت ولكن اذا ^{اشد} من راکن لذل السؤال

(عصمت) دختر فقیه است در مرتبه یک در شایسته از ادبانی است
 (چه گوی تو ای پسران سنگر) که کمر نیات از کین راوان
 (ندار می خزان غلم مایه بد که) ندار می جز از کینه توشه مانان
 (نخ ای که مایه تا به بچه خن) نخ ای که مری فروزد با یون
 (سختی حسرت از تو دلهای خسته) سختی غم ز تو در دل ناتوانان
 بود جادون جانت چون ^{بود} روانست چون بار در بهار

عصمت بیکم دختر سیف الملک میرزا و قهار
اچون اریه بار دمنیدم گویانم
نند ظلمت هدیه سرگردانم
برنجست بدو طالع خورشیدانه خدمت

لحمتی از این شرف معلوم عشق و عارفه بود است
از پادشاهان طلب کعبه شریف
ان کعبه کدورت و کعبه دل شریف

(اعفاف) دختر عم فحش و مردش پسر حیدر یلیمز (با علم و هنر)
 (و نه خط نوشته بی قیاد و استه) -----
 من آن مرغ که اندر دام صید / تفاوت نیستم با مرغ از او
 و لها بگوی عشق ای دل بخیر باش / که انجار نه نان اندر کین اند
 و لها چه ناله فصل گل ای بیل زار / که گل را نیست پروا هم تو

(حققت قاجاریه) دختر فحش و از مادر فرما فرما در نجوم
 ما هر دو علم بیست و چون بیست و نه با هر دو فحش بیست و نه
 در شهر سبک عروفا داشته بشیر فحش و سحر اند و در شهر کاشی
 میل خاطر میکند تازه بدان / تا ز فوارم حدی در میان
 (است بد در محبت تازه) / در کتاب دوستی شیرازه
 (غیر عشق هیچ در تقریر نیست) / دل زیاد عشق هرگز شیرین
 (اشکها را نیست لذت طرب) / خستگان را نیست راحت عروفا
 (غریه در دریا نخواهد چرخ کند) / در زمستان هر کسی حیدر بار
 (هر که باشد بهاری در جهان) / عشق عبادت بهار عاشقان

(عمره) وخرتر داس برینه مراده دین براس گفته
اعنی لم اخلک بخیانه ای الدهر والایام ان
وما كنت اخشی ان اكون کاتفی غیر اذا انعی احی
تری الخضم ذوراً عن اخواته وليس الجلبیس عزاً حی بازو

اعمره خشمیه صاب نظیر بیت برینه وپرویش گفته
عذرتموا فی جرعت علیها وهل جرع ان قلت وایاها
هما اخوانی القوم من لا اخاله اذا خاف يوماً نوة قد عاها
هما یلبسان مجد احسن لبسه شجیان ما مسعا علیها
شیابان منا او قد اتم اخدا وكان سنا للذبحین سناها
اذا نزلوا الارض المخوف بها الری یخض من جاستیها
اذا استغنيا حب الیهما ولم ینا من نفع العدی
اذا اقرام یحیما خشیة الری ولم یخسر لزیء منها مرلیا
لقد سانی ان عشت زو حناها و ن عریت بعد الوجی فرسها
ولن یلبث المرثان یستل منها خیار الا وای ز میل غاها

شعبه

(موراء) دختر سبع این مرثیه را ازاد در خانه روستا مرده

یکی لعن الله از حشت قبیل الصبح نام مرده
طیان طاوی الکشح لا یرضی لمطلبة از امره
بعضی البخیل اذا اراد المجد مخلوعا عذاره

(خامه) دخترهای منی و قتی ابی امیه در زمان خلافت ابوبکر
 سحر استند تا نزد گفته است عبد مناف و شاعر عرب گوید
 کانت فرات بیضا قفلت فادح خالصة لعد مناف
 و از است اسلم عرب برید کوش خوش مستور مستور عفاف
 عمر و العلاء هشتم الشریع لبقوه
 و از است عبد المطلب که شاعر گوید
 و سخن سخی الحبل تام شفیعا
 و از است اوطاب که اورا مدح خود و اند این تا
 بکته ملکا فقام بجاحتی
 و از است عباس که در ریف حضرت پیمبر بود مرکب شده
 ردیف رسول الله لم تر مثله ولا مثله حتی القیة یولد
 و از است سید شهداء حمزه که بر شیهش گفته و انت الماحد البر لوصول
 ابابلی بکت الارکان هدت
 و از است حفص ذی الجحین که دو بال بهشتی دارد
 ها تو کجفنا و مثل علیتنا انا اعن الناس عددا لجان
 و از است امیر مؤمنین علیه السلام که بنده او گوید حسبنا
 علی الفیضان صفنا و والی المصطفی طلا
 وسط اکبر پیمبر امام حسن م که شاعر عرب گوید
 یا اجل الانام یا ابن الوحی انت مسبط النبی و ابن علی
 و حضرت امام حسن علیه السلام که جبریل او را بر داشته
 حب الحسین ذخیره لمحبة یا ربنا حشری عدای

لیا خارجیہ در مرتبہ ولید بن عرفہ را درش کرد

آیا شجر لیا بود مالک مودقا کانتک لم تحزن علی سرب
فی لا یحسب الیاد الا من انعم ولا المال الا من قام و سوب

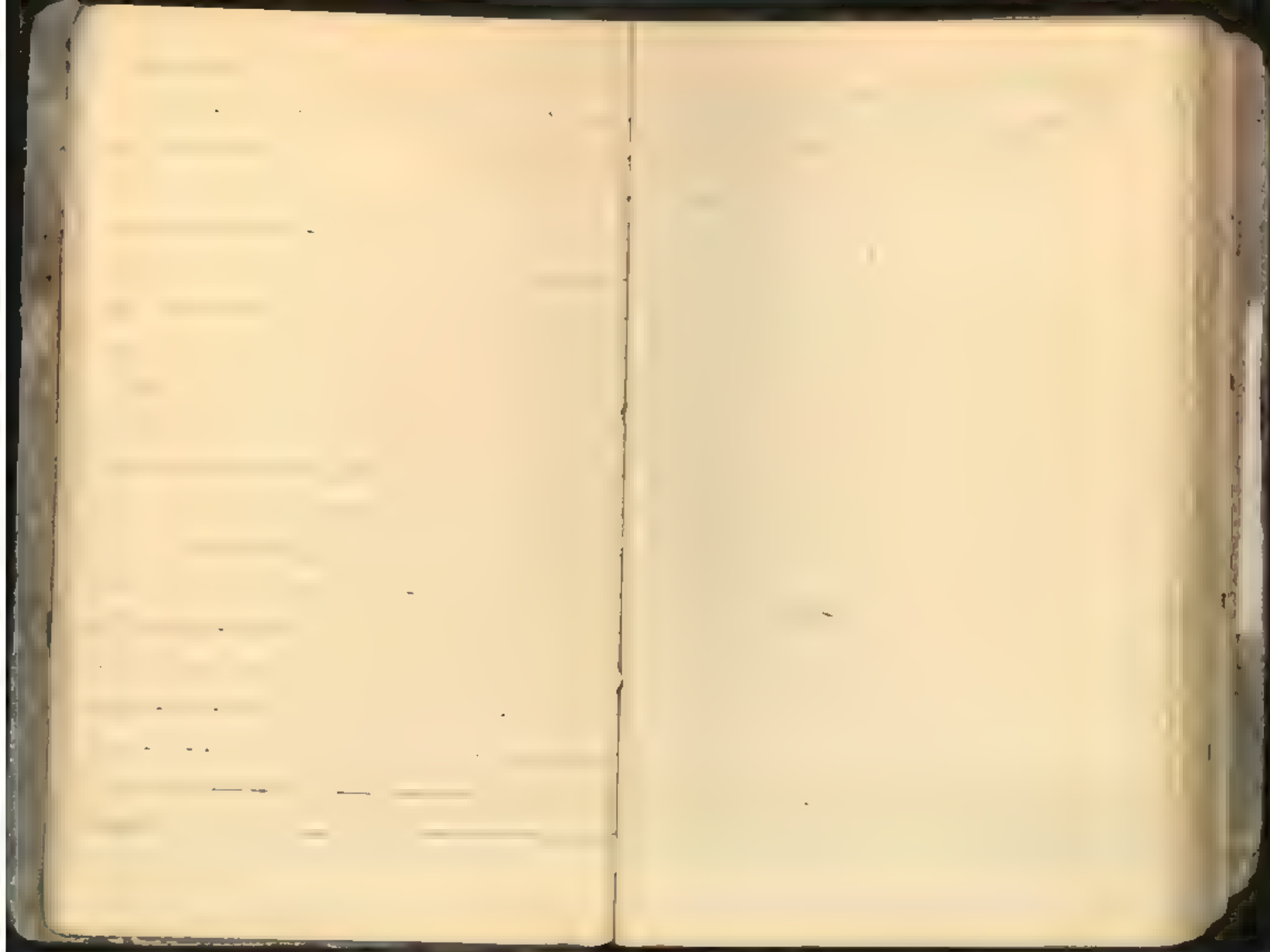
لیا اخلیه مودقه توبه حیرت زنده کمال علی شیده و حصیه
بود و نظیر از مرتبم بود در مودقه را در سرب بهتر
الشیر که در بدیج توبه کشته جوان نیز توبه حیر

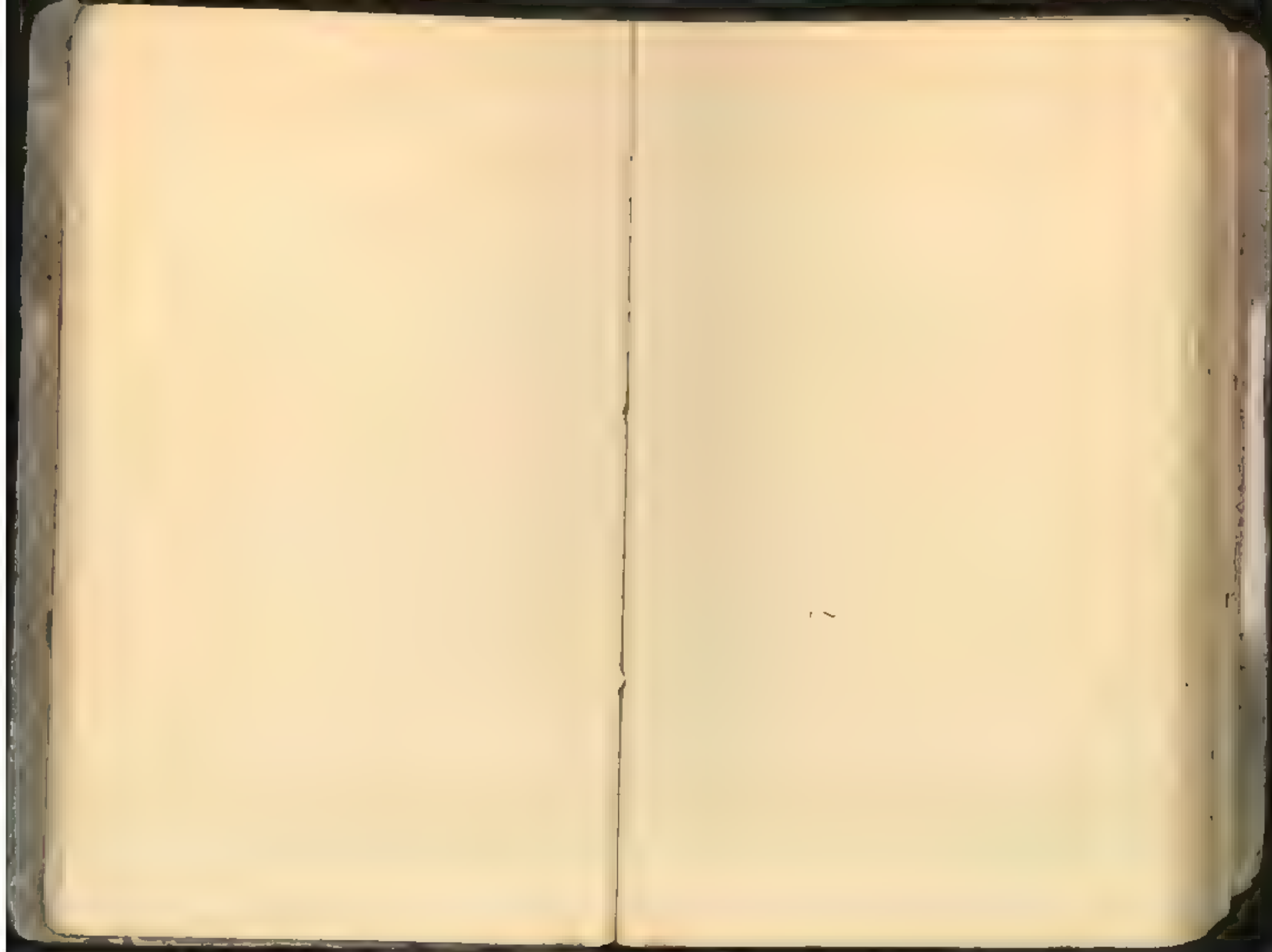
جرعی الله خیرا و الجزاء مکلفه فقی من عقل ساد غیر مکلف
فقی کانت الدنيا مقون بأسرها علیه ولا ینفک جم المصروف
بیال عدیت لا مور بعبود اذ هی اعیت کل تفرق شرف
هو الذوب بل سدی الخلا یا شیه بد ریاقه من غیر بیسان قرقت
یا توب ما فی العیش خیر ولا ما یبعد و قد امین فی قرب عتقت
وما نلت منک النصف حتی ادرت بک المایا بسم صائب لوقع انحف
فی الف الف کنت حیا مسلما لا تاک مثل القصور المتقرت
و توبه در مرتبه توبه ای که طرک کاف دارد

دولت لیلی الا خلیه سلمت عقی و دودی جندل و سماع
سلمت سلم البشاشه اوزقی لیا صدی من حاس شریاح
و اخبط من لیلی بالا انا له لا کل ما قرت به اعین ساج
رشته اند و قریب به توبه سبزه میرمت ز کب بقبر توبه رسیده لغت مرده
زیرت قبر توبه بنایم تو مرش که مرد غنوه بعد هرید در منع خود پندیر
الحاکم بودج در در بقبر توبه زنده سر قبر که رسیده گفت السلام ملکیت یاق
بعد رو بر گرد نیوی حتی که حرف بود حشر در دگفت تا دام بعد از توبه در خ
نشدم در این حالت گفتند که در روی ملک شیده بر می ایستاده و فرمود
و لوان لیلی الا خلیه سلمت دگفت چه خبر است اسم مرده او در این حال
بومی توبه توبه در صدای بودج بودج در در شریح و بال زنده شریح
و بی حقه و سکا بی مرده و بلیق قریب حق مرده شد

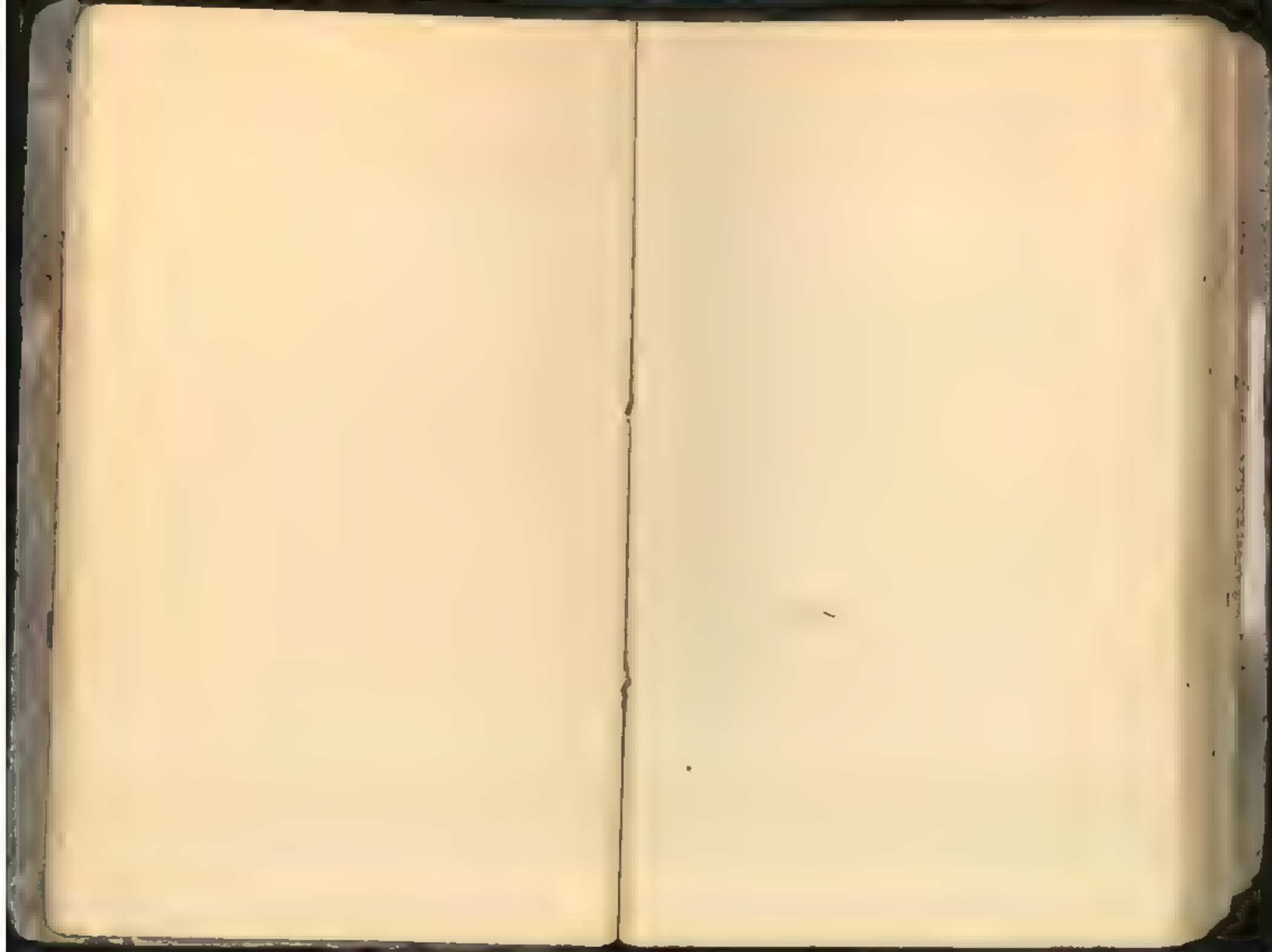
در کتول بنشته کتب بعض النساء وهي مكرت على يدين السيد
ولانا سفر على اساس وان مات ذو طرب فامكه
وكانت من لقيت من العالمين فان البدامة في تركه

(الترت)

الحاشية في ملاح^{السلام} أ

حکمی را پشیدنه گفت دنیا بیست گفت تو المری و انیت
دستدستی و حوائی و خوشنوی و عزت و برادران موافق
و رخ بایت رستا و حسن بایرین و در اگر برای کسی جمع
بنت در بشت بخت

الحامه في ملاح النساء حبيباً

نظای
از کاروان است و بسیار هوش
سخت را نیز یک پیچیده گوش

و منزه من بر کشد چاره را
فردا روز از آسمان ماه را

زحل را استیلا می شود خردی
شود بر خردی یکبار خردی

۱۳۱۲

مولی زین تناس حیات نبوت
و زین تناس من النساء والنسب

و زین للناس حق ارسته است ز آنچه حق ارسته چون نازد رست

(چون پی بسکن الیهاش افرید کی تواند ادم از حجاب برد)
و حلل معاز و بها بسکن الیها

انکه عالم هست گشتش ابد کلینی یا حمیر سزدی

گفت پیغمبر که آن بر جاتان غالب اید تخت بر صاحبان

(باز برون جاتان غالب شوند زانکه ایشان تند و خیره روند)

است به بدیث انتقن یغلبن العاقل و جلدیث

(در کمال)

نظامی (نه هر که زنی بود نامرشد زنی آن مرد است کوی درویش)
(بت رعنا زنا کو شیر مرد است بت دیا که شیرین در خورد است)

عروین بانگو
(نقابکت فاتن لا تقنینا و فشرکت طیب لا تحرمینا)
(و خانمکت الیمانی غیر شکت ختمت به رقاب العالمینا)

(ای دل زنی پاکدست ترا زوی شکت شکستنده با من بیگانه خلک)

الحائنه فی مدیح السامع

مستم بهیج تو کمان غم گفته
هر ملک کیزک خورشید نام داشت
از شرم کس مکرده و رست رست
در خواب نیز نتواند نظر کند
(نمود عجب اگر کند از دیده ز کور معمار کارخانه است من خواب)
خودم بکس صورت خود نگذرد
(فرمان دهد که عکس پذیری بیدار بیرون برو قصه ام از اینده ام)

ارصب لسته
و هنها فی العی و مدت اشتیاق و هم این بهای القود ام

نظامی ازنی از بس مرد چاه کتر بگوهر زوریا بسی پاکتر
چو طاقس ز خاصه در نیگونا چو اهری ماده ز بی اهری
قوی رای در روشن دل و لغز گونا فرشته منش ملک فرزند
هزارش زان کور در پیشگاه خدمت کمر بسته بریت
(کله داریش است وادی کلاه سپهر او و او را نبیند سپاه)
زنی کاین چنین کردنی ناکند فرشته بر او فریاد کند
از افرین بر زن خوبی که در مردی شود رها کند

سہری

مردی زیبا و جامه دریا حرق و خود در گشت و بوی و بوی
این همه زینت زنان باشد مرد را آئینه و حایر ریت دس

نوشته اند در ملک حق تعالی فرشته نغمه مرده است و نه بود که سحر عجیب
 در حالت خیر بود و دوین ملکیش خویش را می کند سرتین میر نصید
 (در نام نخستین نوشته بودند این مرد است که می خواهد باشد)
 و در قوم کسی است که در آن گفته است و در آن شخص است از آن اطلاق
 (امیر و حاکم و تاجران)
 (مرز و راه بلیتی کند میل و راه)
 (نام و اگر در خیر و تیر)
 (نام و اگر در خیر و تیر)
 (نام و اگر در خیر و تیر)

لاحي الطيب
غدا الزمان الذي
لست من عادتها

(اذا عذرت حساء اوقت بعدا ومن جهد ها ان لا يدوم قصد
وان عشت كانت اشد صبا به وان فركت فاذهب فاما كها
وان حصدت لم يبق في قلبها رضى وان رصيت لم يبق في قلبها خذل
لكل اخلاق النساء وربما يصل بها الهادي ونجى ما
ولكن حيا حار القلب في القبطي ين يد على الزمان وليست

طاي
ز پوشيدگان روز پوشيده دار
در ايش ن سخن ناپوشيده دار

ابو عثمان عيسى بن عيسى
امطار من القساء الى الدمامه
فلا تطع الهوى فيهن واعدا
ففي اعدال ترصعي والسلا

طاي

مرابا جادو نه هم حست دي
بزار افك نه از پرورش دارد
نور البهر بيد و مار اگند دور
من اين افك نه مارا نيك دام
زنان مانند ريحان غافلند
بست زن كو صبا ز چرخ نداند
شيدان من سر بچ بديا
افكار مدي است در زن چو
بگو در زدن چو بديا
ازن از پهلوي چپ گويد بديا
اچه بندي دل بدان دور چه بديا
اگر غيرت پري باده دباشي
بر و نه نام از شاري بدار
دنيا داران از گفته دريم بخردت و نه مقام نيكست
بست انكه بوزبان آورده شود
بناج قيمه و تخت شهنش
بگردن بوم منگين رستن
همان به كودن وادي نشينه
كه جند ان به كودايي نپيسته

لا اخطل الغلبي

واداد عونت غفر فاته سب بديا ك عذرت خالا
واداد زنت حلومهن مع عتي رصح القبي يحلو مهن فاما
عدي نيك شيرازي
اگر زن پاك بودي در جلالت شدي زن هم مكر او در نبوت

تذيل الخاتمه في ختم النساء الحبيب
كوبت روز با بل حشر باري
بفتا ري يكي زن بديا
نور و رضى بديا
چنين افك نه مارا نيك دام
در و نكو حفت و بديا
خطا در ايراي از دور براند
و فاد است در رشتير در زن
چو زن گفتي استوي از مردى
نبا در يكي زن است بازي
محبى از جانب چپ جانب است
كز او حاصل نديا خبر جاني
اگر بلي غيرتي ناهر دباشي
چو تو من نام از داي بدار
دنيا داران از گفته دريم بخردت و نه مقام نيكست
بست انكه بوزبان آورده شود
بناج قيمه و تخت شهنش
بگردن بوم منگين رستن
همان به كودن وادي نشينه
كه جند ان به كودايي نپيسته

من بی با که ذلت زنان را گفته از بکرقتن زن بسیار فزوده گوید
 اندک یا بخت صدیق چنین خواهد کرد بیج دان به لذت صحت او را بران
 بند بخت مادره ستو تا توانی چو چرخ ناموی تا چو رو پیر و تا چو رخ
 و سکه ای نیز مختلف گفته با آنکه از زشت بسیار و گریه گوید
 زن تو کن ای خواجه در هر بهار که تقویم پارین یاید بجا رسد
 (ثبته) زنان چون ناقصان محفل درینند چرا مردان ره ایشان گزینند
 ندوی شاید و هر پس آنکه خلفوا ان من لم یعصهن تاف
 مع ذکرهن فاعلن جهود

(سعدی) دل آرام باشد زن نیکو و دلکیت از زن بد عدا یا پناه
 (شاعر) چون نه باد رگی و گریه نه دل بی بیارگی
 (نصیبی) پای رفتن بر از کفش تنگ بجای تفرقه که در خانه جنگ
 (سنگزید) باشد بر آن که خدا که با لوی زشتش بود در سترای
 (میرزا) قاضی گرفتار به که در خانه منی بار و گره
 (میرزا) عورتی جند که با بخت جانی از دهن در آید بلند
 (میرزا) رفته از رگیزد و گریه تو در خانه نشین بر آن
 (میرزا) بر آن بدو من یاوری خوشه است که با او در دست زن
 (میرزا) رگیزد عا چشم در کور بار چو پیرد باشد رخسار در گور بار
 (میرزا) و قیامت عرگفت ان النساء شیاطین خلقنا نفوذ بالله عن شر الشیاطین
 (میرزا) افهن اصل البلیات التي طهرت بین البریة فی الدیافی الدین
 (میرزا) رفته شنیده و در شرافت تصرف نموده و لغت
 (میرزا) ان النساء ریاحین خلقکم و کلکم یستقیتم (میرزا) ریاحین

(نصیبی) اندک گریه کی بزار باشد در عهد کم استوار باشد
 (نصیبی) چون نقش و فار عهده نشند بر نام زمان قلم نشتند
 (نصیبی) (زن) دوست بود علی زمانی تا جزو نیافت صریحی
 (نصیبی) (زن) را است پندار ایچا بود خرد زنی زود انچه است
 (نصیبی) ای که رخسار زن کشیده در بچ زنی و فاندیدند
 (نصیبی) زن حیثیت زن بجا باشد در ظاهر صلح و در نهان جنگ
 (نصیبی) در رستنی دست جهان است چون رویت شود و چون است
 (نصیبی) آنکه گریه میل زهر در پیش دارد لیکن سر کار خویش دارد
 (نصیبی) این کار زنان را است باز است افقون زمان بد در آید

(نصیبی) کثیر عرّه
 (نصیبی) تمنع بها ما ساعدت ولا تنکن جزو عا ادا بابت سوف تبین
 (نصیبی) وحشها وان كانت تفی بک انها علی قدم الا یام سوف تخون
 (نصیبی) فان هی اعطتک لیان فاتها غیرک من حلا نه استلین
 (نصیبی) و رسلک لا تقصص احدها فلیس الخنوب البنان بین
 (نصیبی) وان سکبت یوم المراق دنها فلیس لمر لقه دنها یقین
 (نصیبی) کعب بن زهیر در قصیده معروفه اش گوید

فلا یفرکک مامت وما وعدت ان الامانی والاحلام تضلیل
 کانت مواعید عرقوب لها مثلا و ما مواعیدها الا لایا

جای (جاده نبود اهل شهرت مانند صحبت زن است بچ غریب)

(خود خوان خطای ذوالمن بیت کافر نمیشد بدو زن)

گر دی صفتش را در آیم در پیر ز کبریا

(هم بوقت چاشت هم بهکاشم خاش را بی بگو ناگون طام)

(چون شود تشنه ز جام تو بیا اش از سر چشمه خضر آرد)

(چون فتنه اندازی در تاب پیر حمله اینها پیش و بچست پیر)

گویدت کی جانکده از عرکاه بیخ خیر از قدیم بهچگاه

(در جهان از زن وفاداری ندید غیر مخاری و حیا را ندید)

(شاید دشت اندر افروخت کند چون بتابی روز افروخت کند)

(گر تو بیا یار دیگر آیدش بدم دیگر تو را بدیش)

هم این من اصداف و بیچ چون جوی ابد اور در نظر جای تو خواهد که دسد و کمر بست

لما كنت من ابي كعب

ان النساء كاشحان بطن معا منهن مراء و بعض امر ما

ان النساء و موصوف من ذهب فيهن من هفوات الجمل

تجلیل چون در دیرانی فضا است

سکدی

زن کو بر مردی رضا بر خیزد پس فتنه و جنگ ازان سر بر خیزد

بسی که ز جای خویش نتواند خاست الا بعضا کیش عصا بر خیزد

بعضهم

و در آشی می تا مسخره است تم استعانت لاریت و دعا

شیخ زن بد در سرای مرگنو هم مداین عالم است در دوزخ او

زینهار از قرین بد زهار و قنار بتا عذاب التماس

نزدید بن عیبر

مجدد تولدت فی القبايح منصبا علی وجهها للفا حشات

ذا طشت قادت و ان طهرت زنت مدی لدهر تن فی تارة

جای

ایست از روی عجزه گشتن بر زن که فایز گشت بر شوهرش

(بعضهم عص النساء فلک طاعة حسه فلن یفرقی یعطى النادرة

ایقنه عن کمالی فضائله و لوسی طابا العلم

فردوسی

کرا در پس پرده دختر بود اگر تاج دارد بد اخر بود

لا اله الا الله

یبعن تراش اناه کن و بشیرین المحجول از احوال

محجول خانی لهار گویند و محال چادرهای بکار

یغایین مدایع و مداری و بر حسن مفاصل و نضا

مدایع جمیع مدایع و مدایع جمیع مدایع و مدایع جمیع مدایع

(عقل) حکیر دانا در مگذری سگه است دید جبهه ز کشته را

بر درستی او بختی نه دلت نه بلند نموده دقت خدا

(استی دوستی) همه در خان ز طیف را ازان میوه چه بار کن

که نوید چنین دستان زدن که با زن درازد که زن

نظای
 عجزی بود مادر خوانده اورا ز نسل مادران داماده اورا
 (چه گویم راست چون گوی بتقدیر نه چون لگن کن چون ربه بر
 دو بستن چون در صفت آب نه ز زانو در و ز تن تاب نه
 تنی چون خر کمان از گوش پستی بود و شوی چو گنجت از در شتی
 (دورخ چون جوزمندی ریشه ریشه چو حنظل هر کی زهری نشی
 دمان و نغش از بستر شخ شخی گور تنگ میانه از فراخی
 شکنج ابرویش بر لب فاده دمانش را شکجه بر نهاده
 نه یعنی خرگی بر روی بسته بدندان یک دور ریخته
 مرده ریخته چشم اشقه مانده ز خوردن دست دندان گفته
 گران جانی که گوی جان بودش بدندان که یک دندان بودش
 (کلاغی دید بر جای همائی شده بر عهد ما می اثر مان
 دلی چون غول مستی رهز نش بود گمان اقرار کان مادر ز نسل بود
 عجز و تمت ان تكون فتية و ند یمن الجنیان و حد و حد
 تروح الی المقار یعنی شبها بها و هل یصلح العطار ما افند
 و ما غرتنی الا خضاب بکفتها و کلل بعینها و اثوابها القصر

بعضی را که دورخ از حضرت روی
 از این سنگین دل پر لاد جانی
 چو زانگن از سپیده گوی
 چو بهران جا نگازی دلستان

لعبه الله بن قلیس الرقیات
 سعدی و اخلفن میعاد و خن امانتی و لیس لمن خالک الا مبادی
 (چو بینی که زن پای بر جای نیست شتاب از خردمندی
 اگر نیا از کفش دران نهنگ که مردن به از زنگانی نهنگ
 قال القمار
 ان عرشی لا هداها الله بفت لریا کل یوم تقزع الجلا من هنا بالصیا
 و زنج حین توثی و تقیا للنجاح کلب دباغ عقور هر من بعد بلج
 و لها لون کداج اللیل من غیر صباغ و لسان صادم کالسیف مشحو التوحی
 یقطع الصخر و یضرب کما تقری المساکین جعل الله خلاصی من بدایها و سراح

نظای
 دید مفری از دمان آ پای
 افرید و ز خشهای فدای
 گاه میشی گرا زندهانی
 از دمان کس ندیده چو نانی
 ز اثر دمان در گداز که اهری
 از زمین تا باستان دینی
 پشت قوتی دروی خر جکی
 بوی گدش هزار فرنگی
 یعنی چون تو خرشت پزان
 دینی چون لایه در گدازان

والت سجاح و والیها مسیلة کذابة من بنی الدنیا و کذاب

مولوی

عبد الله بن حشج
لها كل يوم فوق رأسى عارض
من الشرباق يد الدهر تعد
واخرى يلذ العيش منها جميعها
كريم يناديه من الطير اسعد

۱۸۸۵

قوز بالا قوسا) مادر زن

نقدی یکی را زین جوان مرده و مادر زین فرقت بعلت کاین خانه مرده یکی پر
در فراق یا سر زین گفتی مردن زن چند آن دیوار نیست که دیدار مادر زین
کل بتاراج رفت رفت و خوار ماند گنج مبد استخفه و مار بماند

حضرت کو معلوم ہوا کہ وہ میرا بیٹا ہے اور میرا بیٹا ہے اور میرا بیٹا ہے
حضرت یحییٰ کی یاد میں اس نے باعث شہادت شد ہر اوروں کو حید و بجا ہاں
ملیہ را در آخن سلطان رنجہ شد با تو یک دروغ کہ عایشہ در مرض حضرت رات
گفت گوئیہ او کہ نماز بخواند حکم اجل و منع نفی حضرت امام حسن علیہ السلام
ابن ابی طالب بر شہادت حضرت امیر المومنین حضرت جواد الامام ابی
مرتبه منزل کرده در سلیمان سیاہ و در آرد او بترکستان روانہ و انہا گشتہ شد و چو
خون برید نہالہش بدیدہ گردید سلطان محمد صفوی را بر بجان خان گفت و در محفل

و دهکشی بچین ساحت بعل از دهه شری می تمام ده به صهر است اول از گشت و برای شنبه حرف از جنین که در دهه شری برون اگر دیدار کرد
دهه پیش به صهر است شده و لکه که مقل بر پیش از دهه ای در دهه است و دیگر دهه ای تو را بالا کرده به و چند آن است و این با که از سر و سرخ شده و دهه است و دهه
دهه دهه

نقره اندورده بشفه و غل
 سکه ی
 فال بد یاز کرد طالع زشت
 ۱۶۸
 بار تا نو عروس جان فرسای
 پیر از بخت خود بر افشای
 تو ساره ز پای بختی
 شوت من کجا بختی
 ملک الموت از لغای تو به
 عتریم گوین تو دست منه
 مدتی صبر بر می ده که کرد
 عمر ضایع در آن شده کرد
 پای بند بلا چو چاره ندید
 بجز اندیشه اکناره ندید

بر پیری سست خیرتال فرمود
 چو طفلان زود خشم در رخسار
 برادر پست رگ چون خنجر
 دهن با لب و دندان زبانه
 ز پرگفتن لعاب از لب روش
 مکن سیده فراوان درد بافت
 ستری چون پستین کهنه بشین
 رخی چون فطیر پیچیده بر جان
 دستان و پشت پای فشرده
 چو دیو دوزخ از عفریت روی
 چو غوغا کهنه از بستیا گوئی

شیخ شخصی نه چنان کویه منظر
 کز زشتی او جبر توان داد
 گنده بخیل نمود با الله
 مردار با فاقه مرداد
 تو گوئی نایب است ز شتر و
 براد ختم است و بر کوفه گوئی

